

KATOLISEN KIRKON KATEKISMUS

LIBRERIA EDITRICE VATICANA

Kansilehden logo on piirretty Domitillan katakombissa sijaitsevan, 200-luvulta peräisin olevan kristillisen hautakiven kuvan mukaan. Kristityt käyttivät tätä alkupe-
rältään oletettavasti pakanallista kuvaa paimenten elämästä symbolisoimaan sitä
lepoa ja autuutta, jonka kuolleet saavuttavat iankaikkisessa elämässä.

Tämä kuva viittaa myös siihen, mikä on luonteenomaista tälle katekismukselle:
Kristus, hyvä paimen, johtaa ja vartioi uskoviaan (lammas) auktoriteetillaan (pai-
mensauva), vetää heitä puoleensa harmonisella totuudella (huilu) ja antaa heidän
levätä ”elämän puun” varjossa, hänen ristinsä, joka avaa paratiisin portit.

*Libreria Editrice Vaticana omnia sibi vindicat iura. Sine eiusdem licentia scripto
data nemini liceat hunc Catechismum denuo imprimere aut in aliam linguam
vertere.*

Latinalainen teksti: Copyright 1997 – Libreria Editrice Vaticana,
Città del Vaticano.

Suomalainen teksti: Copyright 2005 – Katolinen tiedotuskeskus,
Pyhän Henrikin aukio 1, 00140 Helsinki, sekä Libreria Editrice Vaticana.

Toinen painos

ISBN 952-9627-37-0

Painopaikka: Bookwell Oy, Porvoo 2011

TOINEN LUKU

USKON JEESUKSEEN KRISTUKSEEN, JUMALAN AINOAAAN POIKAAN

ILOSANOMA: JUMALA ON LÄHETTÄNYT POIKANSA

422. ”Mutta kun aika oli täyttynyt, Jumala lähetti tänne Poikansa. Naisesta hän syntyi ja tuli lain alaiseksi lunastaakseen lain alaisina elävät vapaiksi, että me pääsisimme lapsen asemaan” (Gal. 4:4–5). Tämä on ”ilosanoma Jeesuksesta Kristuksesta, Jumalan Pojasta”:¹ Jumala on tullut kansansa luokse;² hän on täyttänyt ne lupaukset, jotka hän oli antanut Abrahamille ja tämän jälkeläisille;³ hän on tehnyt paljon enemmän kuin milloinkaan oli osattu odottaa: hän on lähettänyt ”rakkaan Poikansa”.⁴ 389, 2763

423. Uskomme ja tunnustamme, että Jeesus Nasaretilainen, juutalainen, syntynyt Betlehemissä erästä Israelin tyttärestä kuningas Herodes Suuren ja keisari Augustuksen aikana, ammatiltaan rakentaja, ja teloitettu ristillä Jerusalemissa keisari Tiberiuksen hallituskaudella Pontius Pilatuksen ollessa käskynhaltijana, on ihmiseksi tullut Jumalan iankaikkinen Poika. Hän on ”lähtöisin Jumalasta” (Joh 13:3), ”tullut alas taivaasta” (vrt. Joh. 3:13; 6:33), sillä ”Sana tuli lihaksi⁵ ja asui meidän keskellämme. Me saimme katsella hänen kirkkauttaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa. Hän oli täynnä armoa ja totuutta. Hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet, armoa armon lisäksi” (Joh. 1:14,16).

424. Pyhän Hengen armon herättäminä ja Isän vetäminä uskomme ja tunnustamme Jeesuksesta: ”Sinä olet Messias, elävän Jumalan Poika” (Matt. 16:16). Tälle pyhän Pietarin tunnustaman uskon kalliolle Kristus on rakentanut kirkkonsa.⁶ 683, 552

¹ vrt. Mark. 1:1.

² vrt. Luuk. 1:68 .

³ vrt. Luuk. 1:55.

⁴ vrt. Mark. 1:1.

⁵ vrt. 1 Joh. 4:2.

⁶ vrt. Matt. 16:18; pyhä Leo Suuri, *Sermo* 4,3; 51,1; 62,2; 83,3: PL 54.

”KRISTUKSEN TUTKIMATTOMAN RIKKAUDEN JULISTAMINEN” (Ef. 3:8)

425. Kristillisen uskon välittäminen eteenpäin on ensi sijassa Jeesuksen Kristuksen julistamista: julistuksen tulisi johtaa uskomaan häneen. Alusta alkaen ensimmäiset opetuslapset paloivat halusta julistaa Kristusta: ”Me emme voi olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet” (Apt. 4:20). Ja he kutsuvat kaikkien aikojen ihmisiä astumaan siihen iloon, joka heillä on yhteydessä Kristukseen: 850, 858

”Minkä olemme kuulleet, minkä omin silmin nähneet, mitä katselleet ja käsin koskettaneet, siitä me puhumme: elämän Sanasta. Elämä ilmestyi, me olemme nähneet sen, ja siitä me todistamme. Me ilmoitamme teille iankaikkisen elämän, joka oli Isän luona ja ilmestyi meille. Minkä olemme nähneet ja kuulleet, sen me myös teille julistamme, jotta teilläkin olisi yhteys meihin. Meillä on yhteys Isään ja hänen Poikaansa Jeesukseen Kristukseen. Tämän me kirjoitamme, jotta ilomme tulisi täydelliseksi” (1 Joh. 1:1–4).

KRISTUS ON KATEKEESIN KESKUS

426. ”Katekeesin ytimenä on todella persoona, Jeesus Nasaretilainen, Isän ainoa Poika ... Hän on kärsinyt ja kuollut meidän puolestamme ja elää nyt ylösnousseena ikuisesti meidän kanssamme ... Katekeesissa on siis osoitettava Jumalan ikuinen suunnitelma Kristuksen persoonassa.⁷ Katekeesi on pyrkimystä ymmärtää se, että ihminen pääsee Jeesuksen Kristuksen yhteyteen, todelliseen elämänykseyteen hänen kanssaan. Vain hän voi johdattaa meidät Isän rakkauteen Pyhässä Hengessä ja antaa meille osallisuuden kaikkein pyhimmän Kolminaisuuden elämästä.”⁸ 1698, 513, 260

427. ”Katekeesissa opetetaan vain Kristusta, ihmiseksi tullutta Sanaa ja Jumalan Poikaa, ja kaikkea muuta vain suhteessa häneen. Yksin Kristus on opettaja. Kaikki muut ovat opettajia vain siinä määrin kuin he julistavat Kristuksen sanaa ja antavat Kristukselle mahdollisuuden opettaa heidän suullaan ... Jokaisen uskoa opettavan täytyisi voida soveltaa itseensä nämä Jeesuksen salaperäiset sanat: ’Minun oppini ei ole minun, vaan hänen, joka on minut lähettänyt’ (Joh. 7:16).”⁹ 2145, 876

428. Sen, joka on saanut tehtävän ”opettaa Kristusta”, tulee siis ensimmäiseksi tavoitella ”kaiken muun ylittävää Kristuksen Jeesuksen tuntemista”. Hänen tulee olla valmis menettämään kaiken, jotta hän voittaisi Kristuksen ja olisi hänessä, tuntisi Kristuksen ja hänen ylösnousemisensa voiman, tulisi hänen kaltaiseksi hänen kärsimisessään ja kuolemassaan, jotta hän saisi myös nousta kuolleista (Fil. 3:8–11).

⁷ Johannes Paavali II, apostolinen kehoitus *Catechesi tradendae*, 5.

⁸ sama, 5.

⁹ sama, 6.

429. Tämä Kristuksen rakastava tunteminen herättää kaipauksen julistaa häntä, ”evankelioida” ja johdattaa toisia antamaan uskon myönteinen vastaus Jeesukselle Kristukselle. Samalla syntyy tarve oppia tuntemaan tätä uskoa yhä paremmin. Siksi jatkossa esitetään ensiksi uskontunnustuksen rakennetta seuraten Jeesuksen arvonimet: Kristus, Jumalan Poika, Herra (2. *artikkeli*) . Sen jälkeen uskontunnustus tunnustaa Kristuksen elämän tärkeimmät salaisuudet: ne jotka kuuluvat hänen ihmiseksituloonsa (3. *artikkeli*) , hänen pääsiäiseensä (4. ja 5. *artikkeli*) ja lopuksi hänen kirkastamiinsa (6. ja 7. *artikkeli*). 851

Toinen artikkeli

”JA JEESUKSEEN KRISTUKSEEN, JUMALAN AINOAAAN POIKAAN, MEIDÄN HERRAAMME”

I Jeesus

430. ”Jeesus” merkitsee hepreassa ”Jumala pelastaa”. Ilmoittaessaan Vapahtajan syntymän enkeli Gabriel antaa hänelle nimen Jeesus, joka ilmaisee samalla kertaa hänen olemuksensa ja tehtävänsä.¹⁰ Koska vain Jumala yksin voi antaa syntejä anteeksi (Mark. 2:7), hän itse siis Jeesuksessa, ihmiseksitulleessa ikuisessa Pojassaan, ”pelastaa kansansa sen synneistä” (Matt. 1:21). Jeesuksessa Jumala siis tekee yhteenvedon koko ihmisiä pelastavasta toiminnastaan. 210, 402

431. Jumala ei tyytynyt pelastushistoriassa vapauttamaan Israelia vain ”orjuuden maasta” (5 Moos. 5:7) johtamalla sen pois Egyptistä. Hän pelastaa Israelin myös sen synnistä. Koska synti on aina loukkaus Jumalaa kohtaan,¹¹ hän yksin voi siitä myös päästää.¹² Siksi Israel, joka tulee yhä tietoisemmaksi synnin levittäytymisestä kaikkialle, havaitsee pelastuksensa olevan vain siinä, että se huutaa avuksi pelastavan Jumalan nimeä.¹³ 1441, 1850, 388

432. Nimi Jeesus sanoo, että itse Jumalan nimi on läsnä hänen Poikansa persoonassa.¹⁴ Poika tuli ihmiseksi lunastaakseen kaikki lopullisesti synnistä. Jeesus on se jumalallinen nimi, joka yksin tuo pelastuksen.¹⁵ Nyt kaikki voivat huutaa sitä avuksi, koska Jumala on Poikansa lihaksitulossa siinä määrin

¹⁰ vrt. Luuk. 1:31.

¹¹ vrt. Ps. 51:6.

¹² vrt. Ps. 51:11.

¹³ vrt. Ps. 79:9.

¹⁴ vrt. Apt. 5:41; 3 Joh. 7.

¹⁵ vrt. Joh. 3:18; Apt. 2:21.

yhdistynyt kaikkiin ihmisiin,¹⁶ että ”mitään muuta nimeä, joka meidät pelastaisi, ei ole ihmisille annettu koko taivaankannen alla” (Apt. 4:12).¹⁷ 589, 2666, 389, 161

433. Vain kerran vuodessa ylipappi huusi avuksi pelastavan Jumalan nimeä Israelin syntien sovittamiseksi, kun hän vihmoi uhrieläimen verellä liiton arkun kannen temppelin kaikkeinpyhimmässä.¹⁸ Liiton arkun kansi sovituspaiikkana oli Jumalan läsnäolon paikka.¹⁹ Kun pyhä apostoli Paavali sanoo Jeesuksesta: ”Hänet Jumala on asettanut sovitusuhriksi, hänen verensä tuo sovituksen” (Room. 3:25), hän tarkoittaa sillä, että Jeesuksen ihmisluonnossa ”Jumala sovitti Kristuksessa maailman itsensä kanssa” (2 Kor. 5:19). 615

434. Jeesuksen ylösnousemus kirkastaa pelastavan Jumalan nimen,²⁰ sillä siitä lähtien nimi Jeesus ilmoittaa täydellisesti sen nimen mahdin, joka on kaikkia muita nimiä korkeampi (Fil. 2:9). Pahat henget kauhistuvat kuullessaan Jeesuksen nimen,²¹ ja Jeesuksen opetuslapset tekevät hänen nimessään ihmeitä,²² sillä heille annetaan kaikki, mitä he pyytävät Isältä hänen nimesseen.²³ 2812, 2614

435. Nimi Jeesus on kristillisen rukouksen sydän. Liturgiset rukoukset päättyvät sanoihin ”Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta”. ”Terve, Maria”-rukous huipentuu sanoihin: ”Siunattu kohtusi hedelmä, Jeesus.” Itäinen sydämen rukous, jota kutsutaan ”Jeesuksen rukoukseksi”, sanoo: ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda minua syntistä!” Monet kristityt kuolevat, niin kuin Jeanne d’Arc, vain sana ”Jeesus” huulillaan.²⁴ 2667–2668, 2676

II Kristus

436. *Kristus* on kreikankielinen vastine heprean kielen ilmaisulle ”Messias”, joka merkitsee ”voideltu”. Siitä tulee Jeesuksen erisnimi siksi, että hän toteuttaa täydellisesti sen Jumalalta saamansa tehtävän, jota hänen nimensä merkitsee. Israelissa voideltiin nimittäin Jumalan nimessä ne ihmiset, jotka oli pyhitetty hänelle hänen antamaansa tehtävää varten. Näin tehtiin kuninkaille,²⁵ papeille²⁶ ja harvinaisissa tapauksissa profeetoille.²⁷ Ennen kaikkea

¹⁶ vrt. Room. 10:6–13.

¹⁷ vrt. Apt. 9:14; Jaak. 2:7.

¹⁸ vrt. 3 Moos. 16:15–16; Sir. 50:20; Hepr. 9:7.

¹⁹ vrt. 2 Moos. 25:22; 3 Moos. 16:2; 4 Moos. 7:89; Hepr. 9:5.

²⁰ vrt. Joh. 12:28.

²¹ vrt. Apt. 16:16–18; 19:13–16.

²² vrt. Mark. 16:17.

²³ vrt. Joh. 15:16.

²⁴ *La rehabilitation de Jeanne la Pucelle*, ed. P. Docoeur-Y. Lanhers. Paris 1956.

²⁵ vrt. 1 Sam. 9:16; 10:1; 16:1,12–13; 1 Kun. 1:39.

²⁶ vrt. 2 Moos. 29:7; 3 Moos. 8:12.

²⁷ vrt. 1 Kun. 19:16.

voitelu kuului Messiaalle, jonka Jumala oli lähettävä perustamaan lopullisesti hänen valtakuntansa.²⁸ Hänen tuli olla Jumalan Hengen²⁹ samalla kertaa kuninkaaksi ja papiksi,³⁰ mutta myös profeetaksi voitelema.³¹ Kolminaisella virallaan pappina, profeettana ja kuninkaana Jeesus on täyttänyt Israelin messiaanisen toivon. 690, 695, 711–716, 783

437. Enkeli julisti paimenille Jeesuksen, Israelille luvatus Messiaan syntymää: ”Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra” (Luuk. 2:11). Jeesus on alusta asti se, jonka ”Isä on pyhittänyt ja lähettänyt maailmaan” (Joh. 10:36), koska hän sikisi Marian neitseellisessä kohdussa ”pyhänä”.³² Jumala kehottaa Joosefia ottamaan Marian vaimokseen – sillä ”se, mikä hänessä on siinnyt, on lähtöisin Pyhästä Hengestä” (Matt. 1:20) –, jotta ”Jeesus, jota kutsutaan Kristukseksi”, syntyisi Joosefin puolisosta Daavidin messiaanisena jälkeläisenä (Matt. 1:16).³³ 486, 525

438. Jeesuksen pyhittäminen Messiaaksi ilmaisee hänen jumalallisen tehtävänsä. ”Tätähän ilmaisee hänen nimensäkin, sillä nimeen Kristus sisältyy hän, joka on voidellut, hän joka on voideltu ja itse voitelu, jolla hänet on voideltu: Hän joka on voidellut, on Isä; hän joka on voideltu, on Poika, ja hänet on voideltu Hengessä, joka on voitelu.”³⁴ Hänen ikuinen pyhittämisenä Messiaaksi ilmaistiin hänen maallisen elämänsä aikana, kun Johannes kastoi hänet ja kun ”Jumala voiteli hänet Pyhällä Hengellä ja voimalla” (Apt. 10:38), ”jotta hänet ilmoitettaisiin Israelille” sen Messiaana (Joh. 1:31). Hänen tekonsa ja sanansa osoittavat hänet ”Jumalan Pyhäksi”.³⁵ 727, 535

439. Monet juutalaiset, jopa yksittäiset pakanatkin joilla oli juutalaisten kanssa yhteinen toivo, tunnistivat Jeesuksessa Jumalan Israelille lupaaman messiaanisen ”Daavidin Pojan” peruspiirteet.³⁶ Jeesus hyväksyi Messias-arvonimen, joka hänelle kuuluikin, mutta ei käytettäväksi missä yhteydessä tahansa³⁷, koska useat hänen aikalaisistaan ymmärsivät sen liian inhimillisesti³⁸ ja olennaisesti poliittisesti.³⁹ 528–529, 547

440. Jeesus otti vastaan Pietarin uskontunnustuksen, kun tämä tunnusti hänet Messiaaksi, mutta puhui samassa yhteydessä Ihmisen Poikaa odottavasta kärsimyksestä.⁴⁰ Hän paljasti messiaanisen kuninkuutensa aidon sisällön,

²⁸ vrt. Ps. 2:2; Apt. 4:26–27.

²⁹ vrt. Jes. 11:2.

³⁰ vrt. Sak. 4:14; 6:13.

³¹ vrt. Jes. 61:1; Luuk. 4:16–21.

³² vrt. Luuk. 1:35.

³³ vrt. Room. 1:3; 2 Tim. 2:8; Ilm. 22:16.

³⁴ pyhä Ireneus, *Adversus haereses*, 3, 18, 3: PG 7, 934.

³⁵ vrt. Mark. 1:24; Joh 6:69; Apt. 3:14.

³⁶ vrt. Matt. 2:2; 9:27; 12:23; 15:22; 20:30; 21:9,15.

³⁷ vrt. Joh. 4:25–26; 11:27

³⁸ vrt. Matt. 22:41–46.

³⁹ vrt. Joh. 6:15; Luuk. 24:21.

⁴⁰ vrt. Matt. 16:16–23.

joka toisaalta sisältää hänen transsendenttisen olemuksensa Ihmisen Poikana, ”joka on tullut alas taivaasta”(Joh.3:13),⁴¹ ja toisaalta hänen lunastustehvänsä Herran kärsivänä palvelijana: ”Ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monien puolesta”(vrt. Matt. 20:28).⁴² Siksi hänen kuninkuutensa todellinen merkitys käy ilmi vasta rististä käsin.⁴³ Vasta hänen ylösnousemuksensa jälkeen Pietari voi julistaa Jumalan kansan edessä hänen messiaanista kuninkuuttaan: ”Tästä siis saa koko Israelin kansa olla varma: Jumala on tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Messiaaksi – tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte”(Apt. 2:36). 552, 550, 445

III Jumalan ainoa Poika

441. ”*Jumalan poika*” on Vanhassa testamentissa arvonimi, joka annetaan enkeleille,⁴⁴ valitulle kansalle,⁴⁵ Israelin lapsille⁴⁶ ja heidän kuninkailleen.⁴⁷ Se tarkoittaa lapseksi ottamista adoption kautta, jossa Jumalan ja hänen luotunsa välille syntyy erityisen läheinen side. Kun luvattua Messias-kuningasta kutsutaan ”Jumalan pojaksi”,⁴⁸ se ei näiden tekstien sanatarkan merkityksen mukaan välttämättä merkitse, että hän olisi enemmän kuin ihminen. Ne, jotka näin kutsuivat Jeesusta Israelin Messiaaksi,⁴⁹ eivät ehkä halunneet sanoa sillä mitään tämän enempää.⁵⁰

442. Tästä ei ole kysymys silloin, kun Pietari tunnustaa Jeesuksen ”Messiaaksi, elävän Jumalan Pojaksi”,⁵¹ sillä Jeesus vastaa hänelle juhlallisesti: ”Tätä ei sinulle ole *ilmoittanut* liha eikä veri, vaan minun *Isäni*, joka on taivaissa”(Matt. 16:17). Samoin sanoo Paavali muistellessaan kääntymystään Damaskoksen tiellä: ”Mutta Jumala, joka jo äitini kohdusta oli valinnut minut ja armossaan kutsui minut työhönsä, näki hyväksi antaa Poikansa ilmes-tyä minulle, jotta lähtisin julistamaan vieraille kansoille sanomaa hänestä”(Gal. 1:15–16). ”Hän alkoi heti synagogissa julistaa, että Jeesus on Jumalan Poika”(Apt. 9:20). Tämä tunnustus oli alusta alkaen⁵² apostolien uskon keskus.⁵³ Pietari on ensimmäisenä tunnustanut tämän uskon kirkon perustaksi.⁵⁴ 552, 424

⁴¹ vrt. Joh. 6:62; Dan. 7:13.

⁴² vrt. Jes. 53:10–12.

⁴³ vrt. Joh. 19:19–22; Luuk. 23:39–43.

⁴⁴ vrt. 5 Moos. 32:8 LXX; Job 1:6.

⁴⁵ vrt. 2 Moos. 4:22; Hoos. 11:1; Jer. 3:19; Sir. 36:11; Viis. 18:3

⁴⁶ vrt. 5 Moos. 14:1; Hoos. 2:1.

⁴⁷ vrt. 2 Sam. 7:14; Ps. 82:6.

⁴⁸ vrt. 1 Aik. 17:13; Ps. 2:7.

⁴⁹ vrt. Matt. 27:54.

⁵⁰ vrt. Luuk. 23:47.

⁵¹ vrt. Matt. 16:16.

⁵² vrt. 1 Tess. 1:10.

⁵³ vrt. Joh. 20:31.

⁵⁴ vrt. Matt. 16:18.

443. Pietari saattoi ymmärtää, että Jeesus Messias on transsendenttisella tavalla Jumalan Poika, koska Jeesus itse oli tuonut sen selvästi julki. Syyttäjiensä kysymykseen Suuren neuvoston edessä: ”Sinä siis olet Jumalan Poika?” Jeesus vastasi: ”Tepä sen sanotte, että minä olen” (vrt. Luuk. 22:70).⁵⁵ Jo kauan ennen sitä hän oli kutsunut itseään ”Pojaksi”, joka tuntee Isän⁵⁶ eikä kuulu niihin ”palvelijoihin”, joita Jumala oli aikaisemmin lähettänyt kansalleen,⁵⁷ ja joka on jopa enkeleitä ylempänä.⁵⁸ Hän teki eron myös oman ja opetuslastensa lapseuden välillä; hän ei puhunut koskaan ”meidän Isätämme”,⁵⁹ paitsi antaessaan opetuslapsille tehtävän: ”Rukoilkaa *te* siis näin: ’Isä meidän, joka olet taivaissa’” (Matt. 6:9). Hän korosti tätä eroa selvästi: ”Minun Isäni ja teidän Isänne” (Joh. 20:17). 2786

444. Niin kuin evankeliumit kertovat, kahdessa juhlallisessa tilanteessa, Kristuksen kasteen ja kirkastamisen yhteydessä, kuului Isän ääni, joka kutsui häntä ”rakkaaksi Pojakeen”.⁶⁰ Jeesus kutsuu itseään ”Jumalan ainoaksi Pojaksi” (Joh. 3:16) ja vahvistaa siten ikuisen ennalta olemassaolonsa.⁶¹ Hän vaatii uskomaan ”Jumalan ainoan Pojan nimeen” (Joh. 3:18). Tämä kristillinen tunnustus kuuluu jo sadanpäämiehen huudahduksessa ristillä riippuvan Jeesuksen edessä: ”Tämä mies oli todella Jumalan Poika!” (Mark. 15:39). Sillä vasta pääsiäisen salaisuudessa uskova voi käsittää arvonimen ”Jumalan Poika” sen täysimmässä merkityksessä. 536, 554

445. Ylönousemuksen jälkeen Jeesuksen asema Jumalan Poikana tulee selkeästi näkyviin hänen kirkastetun ihmisluontonsa voimassa. ”Pyhyiden Hengen puolelta hän oli Jumalan Poika, jolla on valta, ylönousemuksessa tähän asemaan asetettu” (Room. 1:4).⁶² Apostolit voivat silloin tunnustaa: ”Me saimme katsella hänen kirkkauttaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa. Hän oli täynnä armoa ja totuutta” (Joh. 1:14). 653

IV Herra

446. Vanhan testamentin kirjojen kreikankielinen käännös (Septuaginta) käyttää sanaa ”Kyrios” (Herra) korvaamaan ilmaisun JHWH, jonka Jumala ilmoitti Moosekselle nimekseen⁶³ ja jota juutalaiset eivät myöhemmin saaneet lausua. Siksi ”*Herra*” on kaikkein tavallisin ilmaisu kuvaamaan Israelin Jumalan jumaluutta. Uusi testamentti käyttää tätä sanan ”Herra” voimakasta

⁵⁵ vrt. Matt. 26:64; Mark. 14:62.

⁵⁶ vrt. Matt. 11:27; 21:37–38.

⁵⁷ vrt. Matt. 21:34–36.

⁵⁸ vrt. Matt. 24:36.

⁵⁹ vrt. Matt. 5:48; 6:8; 7:21; Luuk. 11:13.

⁶⁰ vrt. Matt. 3:17; 17:5.

⁶¹ vrt. Joh. 10:36.

⁶² vrt. Apt. 13:33.

⁶³ vrt. 2 Moos. 3:14.

merkitystä Isästä, mutta samalla myös – ja se on uutta – Jeesuksesta, joka näin tunnustetaan Jumalaksi.⁶⁴ 209

447. Jeesus itse käyttää itsestään tätä arvonimeä peitetysti keskustellessaan fariseusten kanssa psalmin 110 merkityksestä,⁶⁵ mutta tekee sen avoimesti puhuessaan apostoleille.⁶⁶ Koko hänen julkisen elämänsä ajan hänen tekonsa osoittavat hänen valtansa luonnon, sairauksien, demonien, kuoleman ja synnin yli ja ovat todistuksena hänen jumalallisesta herruudestaan. 548

448. Evankeliumien kertomuksissa ihmiset, jotka kääntyvät Jeesuksen puoleen, kutsuvat häntä hyvin usein ”Herraksi”. Tässä nimityksessä ilmenee niiden kunnioitus ja luottamus, jotka kääntyvät Jeesuksen puoleen odottaen häneltä apua ja parantumista.⁶⁷ Kun ihmiset käyttävät Pyhän Hengen vaikutuksesta tätä nimitystä Jeesuksesta, se ilmaisee Jeesuksen jumalallisen salaisuuden tunnistamista.⁶⁸ Ylösnousseen Jeesuksen kohtaamisissa se ilmaisee palvontaa: ”Minun Herrani ja minun Jumalani!” (Joh. 20:28). Sanassa ”Herra” kuuluu silloin rakkaus ja kiintymys, joka tulee aina kaikumaan kristillisessä perinteessä: ”Se on Herra!” (Joh. 21:7). 208, 683, 641

449. Kirkon ensimmäiset uskontunnustukset liittävätkin Jeesukseen alusta asti jumalallisen arvonimen ”Herra”.⁶⁹ Näin ne sanovat, että Isälle Jumalalle kuuluva valta, kunnia ja kirkkaus kuuluvat myös Jeesukselle,⁷⁰ koska hän on ”Jumalan vertainen” (Fil. 2:6). Tämän Jeesuksen herruuden Isä on ilmoittanut herättämällä hänet kuolleista ja korottamalla hänet kirkkauteensa.⁷¹ 461, 653

450. Lausuma, että Jeesus on maailman ja historian Herra, merkitsee kirkon historian alusta alkaen⁷² sitä, ettei ihminen saa alistaa sanan absoluuttisessa mielessä persoonallista vapauttaan millekään maalliselle vallalle, vaan yksinomaan Isälle Jumalalle ja Herralle Jeesukselle Kristukselle: keisari ei ole ”Herra”.⁷³ ”Kirkko uskoo, että koko inhimillisen historian avain, keskipiste ja päämäärä on löydetävissä sen Herrasta ja Mestarista.”⁷⁴ 668–672, 2242

451. Ilmaisuihin ”Herra” antaa leimansa kristilliselle rukoukselle. Se esiintyy kehotuksessa rukoukseen ”Herra olkoon teidän kanssanne” ja rukousten päätössanoissa ”Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme

⁶⁴ vrt. 1 Kor. 2:8.

⁶⁵ vrt. Matt. 22: 41–46 sekä Apt. 2:34–36; Hepr. 1:13.

⁶⁶ vrt. Joh. 13:13.

⁶⁷ vrt. esim. Matt. 8:2; 14:30; 15:22.

⁶⁸ vrt. Luuk. 1:43; 2:11.

⁶⁹ vrt. Apt. 2:34–36.

⁷⁰ vrt. Room. 9:5; Tit. 2:13; Ilm. 5:13.

⁷¹ vrt. Room. 10:9; 1 Kor. 12:3; Fil. 2:9–11.

⁷² vrt. Ilm. 11:15.

⁷³ vrt. Mark. 12:17; Apt. 5:29.

⁷⁴ Vatikaanin II kirkk.kok., pastoraalikonstituutio *Gaudium et spes*, 10.

kautta” ja vielä luottamuksen ja toivon täyttämänä huudahduksena ”*Maran atha*” (Herra tulee!) tai ”*Marana tha*” (Tule, Herra!) (1 Kor. 16:22). ”Aamen. Tule, Herra Jeesus!” (Ilm. 22:20). 2664–2665, 2817

LYHYESTI

452. Nimi ”Jeesus” merkitsee ”Jumala pelastaa”. Neitsyt Marian lapsi saa nimen ”Jeesus”, koska hän ”pelastaa kansansa sen synneistä” (Matt. 1:21). ”Mitään muuta nimeä, joka meidät pelastaisi, ei ole ihmisille annettu koko taivaankannen alla” (Apt. 4:12).
453. Nimi ”Kristus” merkitsee ”Voideltu”, ”Messias”. Jeesus on Kristus, koska ”Jumala voiteli hänet Pyhällä Hengellä ja voimalla” (Apt. 10:38). Hän on se, ”jonka oli määrä tulla” (Luuk. 7:19), ”Israelin toivo”.⁷⁵
454. ”Jumalan Poika” merkitsee, että Jeesuksella Kristuksella on ainutlaatuinen ja ikuinen suhde Jumalaan, Isäänsä: Hän on Isän ainoa Poika,⁷⁶ ja Jumala itse.⁷⁷ Sen uskomisen, että Jeesus on Jumalan Poika, on välttämätöntä kristittynä olemiselle.⁷⁸
455. Nimi ”Herra” ilmaisee jumalallista herruutta. Tunnustaa ja rukoilla Jeesusta Herrana sisältää uskon hänen jumaluuteensa. ”Kukaan ei voi sanoa: ’Jeesus on Herra’, muuten kuin Pyhän Hengen vaikutuksesta” (1 Kor. 12:3).

⁷⁵ vrt. Apt. 28, 20.

⁷⁶ vrt. Joh. 1:14,18; 3:16,18.

⁷⁷ vrt. Joh. 1:1.

⁷⁸ vrt. Apt.8:37; 1 Joh 2:23.

Kolmas artikkeli**JEEBUS KRISTUS ”SIKISI PYHÄSTÄ HENGESTÄ,
SYNTYI NEITSYT MARIASTA”**

1. osa

JUMALAN POIKA ON TULLUT IHMISEKSI**I Minkä tähden Sana on tullut lihaksi?**

456. Vastaamme tunnustamalla Nikaian-Konstantinopolin uskontunnustuksen sanoilla: ”*Meidän ihmisten tähden ja meidän pelastuksemme tähden hän astui alas taivaista, tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja Neitsyt Mariasta ja tuli ihmiseksi.*”⁷⁹

457. Sana tuli lihaksi *sovittaakseen meidät Jumalan kanssa ja näin pelastaakseen meidät*: Jumala ”on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi” (1 Joh. 4:10). Tiedämme, ”että Isä on lähettänyt Poikansa maailmaan pelastajaksi” (1 Joh. 4:14), ”että Kristus, joka on synnitön, tuli ottamaan pois synnit” (1 Joh. 3:5): 607

”Sairaana luontomme tarvitsi parantamisen, langenneena pystyyn nostamisen, kuolleena eloon herättämisen. Olimme menettäneet hyvän, meidän tuli saada se takaisin. Olimme suljettuina pimeyteen, meille piti tuoda valo. Vankeina odotimme pelastajaa, vangittuina apua. Olivatko nämä seikat vailla merkitystä? Eivätkö ne olisi riittäneet liikuttamaan Jumalaa niin, että hän laskeutui ihmisluontoomme meidän keskellemme, kun nyt kerran ihmiskunta oli niin surkeassa ja onnettomassa tilassa?”⁸⁰ 385

458. Sana tuli lihaksi, *jotta me sen kautta oppisimme tuntemaan Jumalan rakkauden*: ”Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi meidän keskuuteemme, että hän lähetti ainoan Poikansa maailmaan antamaan meille elämän” (1 Joh. 4:9). ”Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän” (Joh. 3:16). 219

459. Sana tuli lihaksi *ollakseen meille pyhyiden esikuva*: ”Ottakaa minun ikeeni päällenne ja oppikaa minusta ...” (vrt. Matt.11:29). ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani” (Joh. 14:6). Ja kirkastusvuorella Isä käskää: ”Kunnetkaa häntä!” (Mark. 9:7).⁸¹ Jeesus on autuaaksijulistusten esikuva ja uuden lain normi: ”Rakastakaa toi-

⁷⁹ DS 150.

⁸⁰ pyhä Gregorius Nyssalainen, *Oratio catechetica* 15, 3: PG 45, 48.

⁸¹ vrt. 5 Moos. 6:4–5.

sianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä” (Joh. 15:12). Tämä rakkaus sisältää todellisen itsensä uhraamisen hänen seuraamisessaan.⁸² 520, 823, 2012, 1717, 1965

460. Sana tuli lihaksi, ”*jotta me tulisimme osallisiksi jumalallisesta luonnosta*” (2 Piet. 1:4): ”Jumalan Sana tuli ihmiseksi ja Jumalan Poika ihmisen pojaksi, jotta ihminen ottaisi Sanan vastaan ja lapsen asemaan otettuna tuli Jumalan pojaksi.”⁸³ Jumalan Sana ”tuli ihmiseksi, jotta me jumalallistuisimme”.⁸⁴ ”Koska Jumalan ainosyntyinen Poika tahtoi antaa meille osallisuuden jumaluuteensa, hän omaksui meidän luontomme, tuli ihmiseksi tehdäkseen ihmiset jumalallisiksi.”⁸⁵ 1265, 1391, 1988

II Ihmiseksitulo

461. Kirkko käyttää pyhän Johanneksen sanontaan liittyen (”Sana tuli *lihaksi*”: Joh. 1:14) nimitystä ”inkarnaatio” (lihaksi- tai ihmiseksituleminen) tapahtumasta, jossa Jumalan Poika omaksui ihmisluonnon toteuttaakseen siinä meille pelastuksen. Kirkko ylistää pyhän Paavalin käyttämällä hymnin sanoilla inkarnaation salaisuutta: 653, 661, 449

”Olkoon teilläkin sellainen mieli, joka Kristuksella Jeesuksella oli. Hänellä oli Jumalan muoto, mutta hän ei pitänyt kiinni oikeudestaan olla Jumalan vertainen vaan luopui omastaan. Hän otti orjan muodon ja tuli ihmisten kaltaiseksi. Hän eli ihmisenä ihmisten joukossa, hän alensi itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti” (Fil. 2:5–8).⁸⁶

462. Heprealaiskirje sanoo tästä salaisuudesta:

”Siksi Kristus sanoo maailmaan tullessaan: ’Uhreja ja lahjoja sinä et halunnut, mutta sinä loit minulle ruumiin. Polttouhrit ja syntiuhrit eivät sinua miellyttäneet. Silloin minä sanoin: Tässä olen. Olen tullut täyttämään sinun tahtosi, Jumala!’” (Hepr. 10:5–7; Ps. 40:7–9 Septuagintan mukaan).

463. Usko Jumalan Pojan todelliseen ihmiseksituloon on kristillisen uskon ratkaiseva tuntomerkki: ”Tästä te tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristuksen ihmiseksi, lihaan tulleeeksi, on Jumalasta” (1 Joh. 4:2). Tämä on alusta alkaen ollut kirkon iloinen vakaumus. Se laulaa uskomme suurta, pyhää salaisuutta: ”Hän ilmestyi lihassa” (1 Tim. 3:16). 90

⁸² vrt. Mark. 8:34.

⁸³ pyhä Ireneus, *Adversus haereses* 3, 19,1: PG 7, 939.

⁸⁴ pyhä Athanasius, *De Incarnatione* 54,3: PG 25, 192.

⁸⁵ pyhä Tuomas Akvinolainen, *Officium de festo corporis Christi*, Ad Matutinas.

⁸⁶ *Sunnuntain I. vesperin canticum*: Liturgia Horarum.

III Tosi Jumala ja tosi ihminen

464. Jumalan Pojan ihmiseksitulemisen aivan ainutlaatuinen ja ainutkertainen tapahtuma ei merkitse sitä, että Jeesus Kristus olisi osaksi Jumala ja osaksi ihminen tai että hän olisi tulos jumalallisen ja inhimillisen toisiinsa sekoittumisesta. Hän on tullut todella ihmiseksi ja pysynyt samalla todella Jumalana. Jeesus Kristus on tosi Jumala ja tosi ihminen. Ensimmäisten vuosisatojen kuluessa kirkon täytyi puolustaa ja selventää tätä uskontotuutta väärin tulkitsevia harhaoppeja vastaan. 88

465. Ensimmäiset harhaopit eivät kieltäneet niinkään Kristuksen jumaluutta kuin hänen tosi ihmisyytensä (gnostilainen doketismi). Kristillinen usko painotti jo apostolien aikana Jumalan Pojan tosi ihmiseksituloa: hän ”ilmesyi lihassa”.⁸⁷ Mutta jo 200-luvulla kirkon täytyi Antiokiaan kokoontuneessa konsiilissa vahvistaa Paulus Samosatalaista vastaan, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika luonnoltaan eikä adoption kautta. Ensimmäinen ekumeeninen kirkolliskokous Nikaiassa vuonna 325 tunnusti uskontunnustuksessaan, että Jumalan Poika on ”syntynyt eikä luotu, ... samaa olemusta (homoúsios) kuin Isä”.⁸⁸ Konsiili tuomitsi Areioksen, joka väitti, että ”Jumalan Poika on lähtöisin tyhjästä”⁸⁹ ja ”toista substanssia tai olemusta” kuin Isä.⁹⁰ 242

466. Nestorioksen harhaoppi näki Kristuksessa ihmispersoonan, johon Jumalan Pojan jumalallinen persoona oli yhdistynyt. Tätä harhaoppia vastaan tunnustivat pyhä Kyrillos Aleksandrialainen ja kolmas ekumeeninen kirkolliskokous, joka kokoontui Efesoksessa 431, ”että Sana, yhdistämällä persoonassaan (hypostaasissaan) itseensä järjellisen sielun elävöittämän lihan, on tullut ihmiseksi”.⁹¹ Kristuksen inhimillisellä luonnolla ei ole mitään muuta subjektia kuin Jumalan Pojan jumalallinen persoona, joka on ottanut inhimillisen luonnon ja tehnyt sen omakseen jo sikiämisessä. Siitä syystä sama kirkolliskokous julisti, että Mariasta on todellisesti tullut ”Jumalansynnyttäjä” siksi, että hänen kohdussaan on siinnyt Jumalan Poika: ”ei sen tähden, että Jumalan Sana olisi saanut Neitsyestä jumalallisen luontonsa, vaan siksi, että järjen elävöittävä pyhä ruumis syntyi hänestä; siihen Sana yhdistyi hypostaasin (persoonan) puolesta, ja siksi siitä sanotaan, että se on lihan puolesta syntynyt.”⁹² 495

467. Monofysiitit väittivät, että inhimillinen luonto olisi sellaisenaan lakanut olemasta Kristuksessa, kun hänen jumalallinen persoonansa, Jumalan Poika, oli omaksunut sen. Tätä harhaoppia vastaan neljäs ekumeeninen kirkolliskokous julisti Khalkedonissa vuonna 451:

⁸⁷ vrt. 1 Joh. 4:2–3; 2 Joh. 7.

⁸⁸ *Nikaian uskontunnustus*: DS 125.

⁸⁹ Nikaian kirk.kok., *Epistula synodalis*, DS 130.

⁹⁰ *Nikaian uskontunnustus*: DS 126.

⁹¹ Efeson kirk.kok., *Epistula II Cyrilli Alexandrini ad Nestorium*: DS 250.

⁹² Efeson kirk.kok., *Epistula II Cyrilli Alexandrini ad Nestorium*: DS 251.

”Pyhiä isiä seuraten opetamme kaikki yksimielisinä, että Herramme Jeesus Kristus on tunnustettava yhdeksi ja samaksi Pojaksi. Tämä yksi ja sama Poika on täydellinen jumaluudessa ja täydellinen ihmisyudessa; [hän] on tosi Jumala ja tosi ihminen, jolla on järjellinen sielu ja ruumis; [hän] on jumaluuden puolesta Isän kanssa yhtä olemusta ja ihmisyuden puolesta meidän kanssamme yhtä olemusta, ’kaikessa meidän kaltaisemme syntiä lukuunottamatta’.⁹³ Hän toisaalta on syntynyt jumaluutensa puolesta ennen aikojen alkua Isästä, toisaalta ihmisyytensä puolesta viimeisinä päivinä meidän tähtemme ja meidän pelastuksemme tähden Neitsyt Mariasta, Jumalansynnyttäjistä.

Kristus on yksi ja sama, ainosyntyinen Poika ja Herra, jossa tunnistamme kaksi luontoa sekoittumattomina, muuttumattomina, erottamattomina ja jakamattomina. Luontojen erilaisuus ei yhdeksitulemisen vuoksi milloinkaan lakkaa, vaan kummankin luonnon oma laatu säilyy entisellään, ja ne yhdistyvät yhdeksi ainoaksi persoonaksi ja yhdeksi ainoaksi hypostaasiksi.”⁹⁴

468. Khalkedonin kirkolliskokouksen jälkeen muutamat käsittivät Kristuksen inhimillisen luonnon eräänlaiseksi itsenäiseksi persoonaksi. Viides ekuumeeninen kirkolliskokous tunnusti Konstantinopolissa 553 heitä vastaan, että hänessä on vain ”yksi ainoa hypostaasi (tai persoona) – joka on Herra Jeesus Kristus, yksi Pyhästä Kolminaisuudesta”.⁹⁵ Kaikki, mikä liittyy Kristuksen inhimilliseen luontoon, on näin ollen luettava kuuluvaksi hänen jumalalliselle persoonalleen hänen ihmisluontonsa varsinaisena kantajana,⁹⁶ ei ainoastaan ihmeitä, vaan kärsiminenkin,⁹⁷ vieläpä kuolema, koska ”lihassa ristiinnaulittu Herramme Jeesus Kristus on tosi Jumala ja kirkkauden Herra ja yksi Pyhästä Kolminaisuudesta”⁹⁸. 254, 616

469. Kirkko tunnustaa siis, että Jeesus on erottamattomasti tosi Jumala ja tosi ihminen. Hän on todella Jumalan Poika, tullut ihmiseksi, veljemme, eikä hän tällöin kuitenkaan lakkaa olemasta Jumala, meidän Herramme: 212

”Hän pysyi sinä, mitä hän oli, ja otti omakseen sen, mitä hän ei ollut”, lauletaan roomalaisessa liturgiassa.⁹⁹ Ja pyhän Johannes Khrysostomoksen liturgia julistaa ja laulaa: ”Jumalan ainokainen kuolematon Poika ja Sana, joka meidän pelastuksemme tähden olet tahtonut lihaksi tulla pyhästä Jumalansynnyttäjistä, ainaisesta Neitseestä Mariasta, muuttumatta ihmiseksi tullut, myös ristiin naulittu ja kuolemallasi kuoleman rikki polkenut, yksi Pyhästä Kolminaisuudesta ja Isän ja Pyhän Hengen kanssa kunnioitettava Kristus Jumala, pelasta meidät.”¹⁰⁰

IV Millä tavalla Jumalan Poika on ihminen

470. Koska lihaksi tulemisessa, tuossa salatussa yhdistymisessä, ”ihmisluonto on omaksuttu, mutta ei sulautunut”,¹⁰¹ kirkko on vuosisatojen kulues-

⁹³ vrt. Hepr. 4:15.

⁹⁴ Khalkedonin kirk.kok., *Symbolum*: DS 301–302.

⁹⁵ Konstantinopolin II kirk.kok., (v.787 *Canon 4*: DS 424.

⁹⁶ vrt. jo Efeson kirk.kok., *Anathematismi Cyrilli Alexandrini*, 4: DS 255.

⁹⁷ vrt. Konstantinopolin II kirk.kok., *Canon 3*: DS 423.

⁹⁸ sama, *Canon 10*: DS 432.

⁹⁹ *Benedictuksen antifoni* tammikuun 1. päivänä: Liturgia Horarum.

¹⁰⁰ *Tropari ”O Monogenes”*: Officium Horarum Byzantinum.

¹⁰¹ Vatikaanin II kirk.kok., pastoraalikonstituutio *Gaudium et spes*, 22.

sa nähnyt aiheelliseksi tunnustaa, että Kristuksen inhimillinen sielu oli täyttä todellisuutta ymmärryksen ja tahdon kykyineen, samoin, että hänen ihmisruumiinsa oli täysin tosi. Tosin kirkon täytyi pitää samalla mielessään, että Kristuksen inhimillinen luonto kuuluu Jumalan Pojan jumalalliselle persoonalle, joka on sen omaksunut. Kaiken, mitä Kristus persoonassaan on ja tekee, on ja tekee ”yksi Pyhästä Kolminaisuudesta”. Jumalan Poika antaa siis ihmisluonnolleen osallisuuden omaan, persoonalliseen olemistapaansa Kolminaisuudessa. Siitä seuraa, että Kristus ilmentää sekä sielussaan että ruumiissaan inhimillisesti Pyhän Kolminaisuuden elämän:¹⁰² 516, 626

”Jumalan Poika teki työtä ihmiskäsin, ajatteli ihmisen mielellä, toimi ihmisen tahdolla ja rakasti ihmissydämellä. Syntymällä Neitsyt Mariasta hän tuli todella yhdeksi meistä ja kaikessa kaltaiseksemme, kuitenkin ilman syntiä.”¹⁰³ 2599

KRISTUKSEN INHIMILLINEN SIELU JA INHIMILLINEN TIETÄMINEN

471. Apollinaris Laodikealainen väitti, että Sana oli Kristuksessa ottanut sielun tai hengen paikan. Kirkko on tunnustanut tätä harhaa vastaan, että ikuinen Poika on omaksunut myös järjellä varustetun inhimillisen sielun.¹⁰⁴ 363

472. Tällä inhimillisellä sielulla, jonka Jumalan Poika omaksui, on todellisesti inhimillinen tiedonkyky. Se ei voi itsessään olla rajaton: se toimi hänen olemassaolonsa historiallisissa puitteissa ajassa ja tilassa. Siksi Jumalan Pojankin täytyi ihmiseksi tulleeena varttua ”viisaudessa, iässä ja armossa” (Luuk. 2:52). Hänen täytyi ottaa selvää siitä, mikä ihmisen yleensäkin täytyy oppia kokemuksen kautta.¹⁰⁵ Tämä vastasi hänen vapaaehtoista alentumistaan ”orjan muotoon”.¹⁰⁶

473. Mutta samalla tässä Jumalan Pojan tosi inhimillisessä tiedossa kävi ilmi hänen persoonansa jumalallinen elämä.¹⁰⁷ ”Jumalan Pojan ihmisluonto tunsu ja ilmaisi itsessään – ei kuitenkaan itsensä kautta vaan Sanaan yhdistymisensä kautta – kaiken, mikä koskee Jumalaa”.¹⁰⁸ Tämä pätee ennen kaikkea siihen välittömään, sisäiseen tietoon, mikä ihmiseksi tulleeella Jumalan Pojalla on Isästään.¹⁰⁹ Poika osoitti myös pystyvänsä inhimillisessä tietämissään tunkeutumaan jumalallisella tavalla ihmissydämen salaisiin ajatuksiin asti.¹¹⁰ 240

¹⁰² vrt. Joh. 14:9–10.

¹⁰³ Vatikaanin II kirkkokok., pastoraalikonstituutio *Gaudium et spes*, 22.

¹⁰⁴ vrt. pyhä Damasus I, *Epistula*: DS 149.

¹⁰⁵ vrt. esim. Mark. 6:38; 8:27; Joh. 11:34.

¹⁰⁶ vrt. Fil. 2:7.

¹⁰⁷ vrt. pyhä Gregorius Suuri, *Epistula Sicut aqua*: DS 475.

¹⁰⁸ pyhä Maximos Tunnustaja, *Quaestiones et dubia*, I, 67: PG 90, 840.

¹⁰⁹ vrt. esim. Mark. 14:36; Matt. 11:27; Joh. 1:18; 8:55.

¹¹⁰ vrt. esim. Mark. 2:8; Joh. 2:25; 6:61.

474. Koska Kristus oli ihmiseksitulleen Sanan persoonassa yhdistynyt Jumalan viisauteen, hänen inhimillinen tietonsa tiesi täysin ne ikuiset päätökset, jotka hän oli tullut paljastamaan.¹¹¹ Siitä, mistä hän näissä asioissa tunnustaa olevansa tietämätön,¹¹² hän sanoo toisaalla, ettei hänen tehtäväänsä kuulu niiden paljastaminen.¹¹³

KRISTUKSEN INHIMILLINEN TAHTO

475. Vastaavasti kirkko on tunnustanut kuudennessa ekumeenisessa kirkolliskokouksessa (Konstantinopolin III kirkolliskokous 681) uskonsa siihen, että Kristuksella on luonnostaan kaksi tapaa tahtoa ja tehdä, jumalallinen ja inhimillinen. Nämä eivät sodi toisiaan vastaan, vaan toimivat yhdessä niin, että ihmiseksitullut Sana tahtoi ihmisenä kuuliaisena Isälleen kaiken, mitä hän, Sana, oli Jumalana päättänyt pelastukseksemme yhdessä Isän ja Pyhän Hengen kanssa.¹¹⁴ Kristuksen inhimillinen tahto ”seuraa hänen jumalallista tahtoaan, ei vastusta eikä sodi sitä vastaan, vaan on alamainen tälle kaikkivaltiaalle tahdolle”.¹¹⁵ 2008, 2824

KRISTUKSEN TOSI RUUMIS

476. Koska Sana tuli lihaksi ja omaksui todellisen ihmisluonnon, Kristus oli ”ruumiillisesti rajattu”.¹¹⁶ Siitä seuraa, että Kristuksen inhimilliset kasvot voidaan asettaa avoimesti ”silmiemme eteen”.¹¹⁷ Seitsemännessä ekumeenisessa kirkolliskokouksessa¹¹⁸ kirkko katsoi luvalliseksi esittää Kristuksen pyhissä kuvissa. 1159–1162, 2129–2132

477. Kirkko on myös vanhastaan tunnustanut, että ”hän, joka jumalallisessa luonnossaan on näkymätön, tuli ihmisluontonsa kautta näkyväksi”.¹¹⁹ Tosi-asiassa Kristuksen ruumiin yksilölliset erityisominaisuudet ilmentävät Jumalan Pojan jumalallista persoonaa. Hän on omaksunut inhimillisen ruumiinsa kaikkine piirteineen niin perusteellisesti omakseen, että niitä saadaan kunnioittaa pyhissä kuvissa kuvattuina, sillä uskova, joka kunnioittaa hänen kuvaansa, ”kunnioittaa kuvassa siinä kuvattua persoonaa”.¹²⁰

¹¹¹ vrt. Mark. 8:31; 9:31; 10:33–34; 14:18–20,26–30.

¹¹² vrt. Mark. 13:32.

¹¹³ vrt. Apt. 1:7.

¹¹⁴ Konstantinopolin III kirk.kok., (v. 681) *Definitio de dualibus in Christo voluntatibus et operationibus*: DS 556–559.

¹¹⁵ sama: DS 556.

¹¹⁶ vrt. Lateraanikonssiili (v. 649) canon 4: DS 504.

¹¹⁷ vrt. Gal 3:1.

¹¹⁸ Nikaian II konsiili (v.787 *Acta 7a*: DS 600–603.

¹¹⁹ *Joulun II prefaatio*: Missale Romanum.

¹²⁰ Nikaian II konsiili, *Acta 7a*: DS 601.

IHMISEKSI TULLEEN SANAN SYDÄN

478. Jeesus on elämänsä aikana, kuolemantuskassaan ja ristin kärsimyksensä tuntenut meidät kaikki ja jokaisen meistä, rakastanut meitä ja antanut itsensä jokaisen meidän edestämme: ”Elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani” (Gal. 2:20). Hän on rakastanut meitä kaikkia ihmissydämellä. Siitä syystä Jeesuksen pyhä sydän, joka on lävistetty meidän syntiemme ja meidän pelastuksemme tähden,¹²¹ on ”erinomainen tuntomerkki ja vertauskuva siitä rakkaudesta, jolla jumalallinen Vapahtaja lakkaamatta rakastaa ikuista Isää ja kaikkia ihmisiä”.¹²² 487, 368, 2669, 766

LYHYESTI

479. Jumalan määräämällä hetkellä Isän ainosyntyinen Poika, ikuinen Sana ja Isän olemuksen kuva, tuli lihaksi: menettämättä jumalallista luontoaan hän omaksui ihmisluonnon.
480. Jeesus Kristus on jumalallisen persoonansa ykseydessä tosi Jumala ja tosi ihminen: siksi hän on ainoa välittäjä Jumalan ja ihmisten välillä.
481. Jeesuksella Kristuksella on kaksi luontoa, jumalallinen ja inhimillinen; ne eivät ole sekoittuneet toisiinsa, vaan yhdistyneet Jumalan Pojan yhdessä persoonassa.
482. Koska Kristus on tosi Jumala ja tosi ihminen, hänellä on inhimillinen ymmärrys ja inhimillinen tahto. Nämä ovat täydellisesti alistuneet ja mukautuneet hänen jumalalliseen ymmärrykseensä ja jumalalliseen tahtoonsa, jotka hänellä ovat yhteiset Isän ja Pyhän Hengen kanssa.
483. Inkarnaatio on salaisuus (mysteeri), jossa jumalallinen ja inhimillinen luonto yhdistyvät ihmeellisellä tavalla Sanan yhdessä persoonassa.

¹²¹ vrt. Joh. 19:34.

¹²² Pius XII ensyklika *Haurietis aquas*: DS 3924; ensyklika *Mystici corporis*: DS 3812.

2. osa

**” ... SIKISI PYHÄSTÄ HENGESTÄ,
SYNTYI NEITSYT MARIASTA ”**

I Sikisi Pyhästä Hengestä ...

484. Enkelin ilmoituksesta Marialle alkaa ”aikojen täyttymys” (Gal. 4:4): lupaukset täyttyvät, valmistelut on saatettu päätökseen. Maria kutsutaan tulemaan raskaaksi ja synnyttämään hänet, jossa ”jumaluus on ruumiillistunut koko täyteydessään” (Kol. 2:9). Jumalan vastaus Marian kysymykseen: ”Miten se on mahdollista? Minähän olen koskematon” (Luuk. 1:34), viittaa Pyhän Hengen voimaan: ”Pyhä Henki tulee sinun yllesi” (Luuk. 1:35). 461, 721

485. Pyhän Hengen lähettäminen liittyy aina Pojan lähettämiseen ja tähtää siihen.¹²³ Pyhä Henki lähetetään pyhittämään Neitsyen kohtu ja tekemään se jumalallisella tavalla hedelmälliseksi. Hän, ”Herra ja eläväksi tekijä”, saa aikaan sen, että Neitsyessä sikiää Isän ikuinen Poika, joka saa Neitsyeltä ihmisluonnon. 689, 723

486. Isän ainosyntyinen Poika, joka sikiää ihmiseksi Neitsyt Marian kohdussa, on ”Kristus”, eli Pyhällä Hengellä voideltu¹²⁴ ihmisenä olemisensa alusta asti, vaikka se käykin ilmi vain vähitellen: ensin paimenille,¹²⁵ sitten tähtien tutkijoille,¹²⁶ Johannes Kastajalle¹²⁷ ja Jeesuksen opetuslapsille.¹²⁸ Jeesuksen koko elämä ilmoittaa, että Jumala oli voidellut hänet ”Pyhällä Hengellä ja voimalla” (Apt. 10:38). 437

II ... syntyi Neitsyt Mariasta

487. Se mitä katolinen usko uskoo Mariasta, perustuu siihen, mitä kirkko uskoo Kristuksesta, ja se mitä kirkko opettaa Mariasta, valaisee puolestaan sitä, mitä kirkko uskoo Kristuksesta. 963

MARIAN ENNALTAMÄÄRÄÄMINEN

488. ”Jumala lähetti Poikansa” (Gal. 4:4). Mutta antaakseen Kristukselle ruumiin¹²⁹ Jumala sen toteuttamiseksi halusi luodun olennon vapaan yhteis-

¹²³ vrt. Joh. 16:14–15.

¹²⁴ vrt. Matt. 1:20; Luuk. 1:35.

¹²⁵ vrt. Luuk. 2:8–20.

¹²⁶ vrt. Matt. 2:1–12.

¹²⁷ vrt. Joh. 1:31–34.

¹²⁸ vrt. Joh. 2:11.

¹²⁹ vrt. Hepr. 10:5.

työn. Jumala oli jo ikuisuudessa valinnut tähän tehtävään, Poikansa äidiksi, erään Israelin tyttären, nuoren juutalaisnaisen Galilean Nasaretista, ”neitsyen ... jonka nimi oli Maria ja joka oli kihlattu Daavidin sukuun kuuluvalle Joosefille” (Luuk. 1:26–27).

”Kaiken laupeuden Isä tahtoi, että lihaksituloa edeltäisi ennalta määrätyn äidin suostumus. Niin kuin kerran nainen kantoi osuutensa kuolemaan, samoin kantaisi nyt nainen osuutensa elämään.”¹³⁰

489. Jumala *valmisti* Marian kutsumusta koko vanhan liiton ajan lähettämällä pyhiä naisia. Eevälle luvataan hänen tottelemattomuudestaan huolimatta jo alussa, että hän tulee saamaan jälkeläisen, joka voittaa Pahan¹³¹ ja että hän tulee olemaan kaikkien elävien äiti.¹³² Tämän lupauksen perusteella Saara synnyttää korkeasta iästään huolimatta pojan.¹³³ Jumala valitsee vastoin kaikkia ihmisten odotuksia sen, mitä pidetään voimattomana ja heikkona¹³⁴ osoittaakseen, että hän on uskollinen lupauksessaan: Samuelin äidin Hannan,¹³⁵ Deborah, Ruutin, Juditin ja Esterin sekä monia muita naisia. Maria ”loistaa niiden Herran nöyrien ja köyhien keskellä, jotka luottaen odottavat häneltä pelastusta ja myös saavat sen. Hänessä vihdoinkin, Siionin ylevässä tyttäressä, pitkä lupauksen aika täyttyi ja alkoi uusi armon aika.”¹³⁶ 722, 410, 145, 64

TAHRATON SIKIÄMINEN

490. Koska Maria oli valittu Vapahtajan äidiksi, ”Jumala tätä arvokasta tehtävää varten varusti hänet tarvittavilla lahjoilla”.¹³⁷ Marian luokse tullessaan enkeli tervehtii häntä sanalla ”armoitettu”.¹³⁸ Marian täytyi olla täysin Jumalan armon kantama voidakseen antaa vapaan uskonmyöntymyksensä kutsumukseensa, jonka enkeli hänelle ilmoittaa. 2676, 2853, 2001

491. Vuosisatojen kuluessa kirkko tajusi, että Maria, Jumalan ”armon täytämä”,¹³⁹ oli lunastettu jo sikiämisessään. Tämän tunnustaa dogmi tahrattomasta sikiämisestä, jonka paavi Pius IX julisti vuonna 1854: 411

” ... autuas Neitsyt Maria on sikiämisensä ensimmäisestä hetkestä alkaen kaikkivaltiaan Jumalan erityisen armon ja etuoikeuden kautta Kristuksen Jeesuksen, ihmiskunnan Vapahtajan ansioiden tähden tullut varjelluksi kaikesta perisyntin tahrasta.”¹⁴⁰

¹³⁰ Vatikaanin II kirkk.kok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 56, 61.

¹³¹ vrt. 1 Moos. 3:15.

¹³² vrt. 1 Moos. 3:20.

¹³³ vrt. 1 Moos. 18:10–14; 21:1–2.

¹³⁴ vrt. 1 Kor. 1:27.

¹³⁵ vrt. 1 Sam. 1.

¹³⁶ Vatikaanin II kirkk.kok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 55.

¹³⁷ Vatikaanin II kirkk.kok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 56.

¹³⁸ vrt. Luuk. 1:38.

¹³⁹ vrt. Luuk. 1:38

¹⁴⁰ Pius IX, bulla *Ineffabilis Deus*: DS 2803.

492. Se, että ”sikiämisensä ensimmäisestä hetkestä lähtien Nasaretin neitsyt varustettiin ainutlaatuisella pyhyiden loistolla”,¹⁴¹ koituu hänelle yksinomaan Kristuksen tähden: ”Poikansa ansioiden perusteella hänet ylevämmällä tavalla lunastettiin”.¹⁴² Isä ”on siunannut [häntä] kaikella Hengen siunauksella, taivaallisilla aarteilla Kristuksessa” (Ef. 1:3) enemmän kuin ketään muuta luotua persoonaa. Jumala on valinnut hänet ennen maailman luomista, jotta hän eläisi pyhänä ja moitteettomana Jumalan edessä rakkaudessa. (Ef 1:4) 2011, 1077

493. Idän tradition isät kutsuvat Jumalanäitiä ”kokonaan pyhäksi” (Panhagia); he ylistävät häntä ”vapaaksi kaikesta synnin tahrasta ja ikään kuin Pyhän Hengen luomaksi ja uudeksi luontokappaleeksi muovaamaksi”.¹⁴³ Jumalan armosta Maria on pysynyt koko elämänsä ajan vapaana kaikesta henkilökohtaisesta synnistä.

”TAPAHTUKOON MINULLE, NIIN KUIN SANOIT”

494. Ilmoitukseen, että hän Pyhän Hengen voimalla synnyttäisi Korkeimman Pojan,¹⁴⁴ miestä tuntematta, Maria vastaa ”uskon kuuliaisuudessa”,¹⁴⁵ varmana, ettei Jumalalle mikään ole mahdotonta: ”Minä olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle niin kuin sanoit” (Luuk. 1:38). Suostuessaan Jumalan tahtoon Mariasta tuli Jeesuksen äiti. Hän omistautui koko sydämes-tään, synnin estämättä, Jumalan pelastustahdolle ja antautui kokonaan Poikansa persoonalle ja työlle palvellakseen Jumalan armon avulla pelastuksen salaisuutta Pojasta riippuvaisena ja häneen liittyneenä.¹⁴⁶ 2617, 148, 968

”Pyhä Ireneus sanoo, että Maria ’oli kuuliaisuudellaan omansa ja koko ihmissuvun pelastuksen syy’.¹⁴⁷ Siksi myös useat varhaisimmista kirkkoisista mielihyvin liittyivät häneen vakuuttaessaan sanan julistuksessaan: ’Eevan tottelemattomuuden solmun aukaisi Marian tottelevaisuus; minkä neitsyt Eeva epäuskossaan satoi, sen Neitsyt Maria uskossaan aukaisi.’¹⁴⁸ Verratessaan Mariaa Eevaan he nimittävät häntä ”elävien äidiksi” ja selittävät usein: ’Kuolema tuli Eevan kautta, elämä Marian kautta’.”¹⁴⁹ 726

MARIA – JUMALANÄITI

495. Evankeliumeissa Mariaa kutsutaan ”Jeesuksen äidiksi” (Joh. 2:1; 19:25).¹⁵⁰ Pyhän Hengen innoittaessa hänestä lausutaan riemuiten jo ennen

¹⁴¹ Vatikaanin II kirkk.kok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 56.

¹⁴² sama, 53.

¹⁴³ sama, 56.

¹⁴⁴ vrt. Luuk. 1:28–37.

¹⁴⁵ vrt. Room. 1:5.

¹⁴⁶ vrt. Vatikaanin II kirkk.kok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 56.

¹⁴⁷ pyhä Ireneus, *Adversus haereses*, 3, 22, 4: PG 7, 959.

¹⁴⁸ vrt. sama,

¹⁴⁹ Vatikaanin II kirkk.kok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 57.

¹⁵⁰ vrt. Matt. 13:55.

lapsen syntymää: ”Herrani äiti” (Luuk. 1:43. Eihän se, joka sikisi hänessä ihmiseksi Pyhästä Hengestä ja joka lihan puolesta on todella hänen poikansa, ole kukaan muu kuin Isän ikuinen Poika, pyhimmän Kolminaisuuden toinen persoona. Kirkko tunnustaa, että Maria on todellisesti *Jumalanäiti* (Deipara) (Theotokos; Jumalansynnyttäjä).¹⁵¹ 466, 2677

MARIAN NEITSYYS

496. Kirkko on tunnustanut jo ensimmäisiä uskonlausumia¹⁵² muodostaessaan, että Jeesus sikisi Neitsyt Marian kohdussa pelkästään Pyhän Hengen voimasta. Samalla tuli sanotuksi myös tämän tapahtuman ruumiillinen aspekti: ”Maria on vastaanottanut kohtuunsa Jeesuksen Pyhästä Hengestä ilman siementä”.¹⁵³ Isät näkevät neitseellisessä sikiämisessä merkin siitä, että Jumalan Poika todella tuli maailmaan meidän kaltaisessamme ihmisluonnossa.

Pyhä Ignatios Antiokialainen (100-luvun alussa) sanoo: ”Te olette täysin vakuuttuneet Herrastamme, joka todellisesti on syntyisin Daavidin suvusta lihan mukaan,¹⁵⁴ Jumalan Poika Jumalan tahdon ja vallan mukaan,¹⁵⁵ todellisesti syntynyt neitseestä ... todellisesti naulittu ristiin lihassa meidän puolestamme Pontius Pilatuksen aikana ... ja hän kärsi todellisesti, niin kuin hän myös todellisesti heräsi kuolleista”.¹⁵⁶

497. Evankeliumien kertomukset¹⁵⁷ käsittävät neitseellisen sikiämisen Jumalan teoksi, joka ylittää kaiken ihmisymmärryksen ja kaiken ihmiselle mahdollisen.¹⁵⁸ Enkeli sanoo Joosefille hänen morsiamestaan Mariasta: ”Se, mikä hänessä on sinnyt, on lähtöisin Pyhästä Hengestä” (Matt. 1:20). Kirkko näkee siinä sen lupauksen täyttyneen, jonka Jumala on antanut profeetta Jesajan välityksellä: ”Neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan” (Jes. 7:14), kreikkalaisen version mukaan Matt. 1:23.

498. Monesti on oltu epävarmoja siksi, että Markuksen evankeliumi ja Uuden testamentin kirjeet eivät sano mitään Mariassa tapahtuneesta neitseellisestä sikiämisestä. On myös kysytty, eikö tässä esitetä legendoja tai teologisia rakennelmia ilman historiallisuuden vaatimusta. Siihen on vastattava: Usko neitseelliseen sikiämiseen on törmännyt ei-kristittyjen, sekä juutalaisten että pakanoiden, kiivaaseen vastarintaan, pilkkaan ja ymmärtämättömyyteen.¹⁵⁹ Tämä usko ei kuitenkaan ole aiheeltaan pakanallista mytologiaa eikä mitään sen ajan virtauksia. Vain usko voi käsittää tämän tapahtuman merkityksen, sillä se näkee sen Kristuksen salaisuuksien kokonaisuudessa ihmiseksi tulosta pääsiäiseen ”salaisuuksien oman keskinäisen yhteenkuuluvuuden perusteella”.¹⁶⁰ Jo pyhä Ignatios Antiokialainen todistaa

¹⁵¹ vrt. Efeson kirk.kok. *Epistula II Cyrilli Alexandrini ad Nestorium*: DS 251.

¹⁵² vrt. DS: 10–64.

¹⁵³ Lateraanikonsiili (v. 649) canon 3: DS 503.

¹⁵⁴ vrt. Room. 1:3.

¹⁵⁵ vrt. Joh. 1:13.

¹⁵⁶ pyhä Ignatios Antiokialainen, *Epistula ad Smyrnaeos*, 1–2. SC 10.

¹⁵⁷ vrt. Matt. 1:18–25; Luuk. 1:26–38.

¹⁵⁸ vrt. Luuk. 1:34.

¹⁵⁹ pyhä Justinus, *Dialogus cum Tryphone Iudaeo*, 66–67: PG 6, 628–62; Origenes, *Contra Celsum* 1,32,69: PG 8, 720–724.

¹⁶⁰ Vatikaanin I kirk.kok., konstituutio *Dei Filius*, c.4. DS 3016.

tästä yhteenkuuluvuudesta: ”Marian neitsyys ja hänen synnyttämisensä, samoin Herran kuolema jäivät tämän maailman ruhtinaalta salaan: kolme kovalla äänellä huutavaa salaisuutta, jotka tapahtuivat Jumalan hiljaisuudessa”.¹⁶¹ 90, 2717

MARIA – ”AINAINEN NEITSYT”

499. Kun kirkko alkoi uskossaan käsittää Marian neitseellisen äitiyden syvemmin, se johti kirkon tunnustamaan, että Maria pysyi aina todellisesti neitseenä,¹⁶² myös ihmiseksitulleen Jumalan Sanan syntymässä.¹⁶³ Syntymällään hänen poikansa ”ei ollut vähentänyt hänen neitseellistä koskemattomuuttaan, vaan päinvastoin pyhittänyt sen”.¹⁶⁴ Kirkon liturgia ylistää Mariata ”ainaisena Neitsyenä” (semper Virgo; Aeiparthenos).¹⁶⁵

500. Tähän väitetään monesti vastaan ja sanotaan, että Raamatussa puhutaan Jeesuksen veljistä ja sisarista.¹⁶⁶ Kirkko on ymmärtänyt nämä kohdat aina niin, etteivät ne tarkoita Marian muita lapsia. Jaakob ja Joosef, joita kutsutaan ”Jeesuksen veljiksi” (Matt. 13:55), ovatkin tosiasiaa erään Marian lapsia, joka oli Jeesuksen opetuslapsi¹⁶⁷ ja jota kutsutaan kuvaavasti ”toiseksi Mariaksi” (Matt. 28:1). Vanhasta testamentista¹⁶⁸ tutun ilmaisun mukaan näissä kohdissa on kyse Jeesuksen läheisistä sukulaisista.

501. Jeesus on Marian ainoa lapsi. Marian hengellinen äitiys¹⁶⁹ sen sijaan ulottuu kaikkiin ihmisiin, joita pelastamaan Jeesus tuli. ”Hän synnytti Pojan, jonka Jumala asetti esikoiseksi monien veljien joukkoon (Room. 8:29), toisin sanoen niiden uskovien, joiden syntymiseen ja kasvattamiseen Maria äidillisellä rakkaudellaan myötävaikuttaa.”¹⁷⁰ 969, 970

MARIAN NEITSEELLINEN ÄITIYS JUMALAN ARMOPÄÄTÖKSESSÄ

502. Uskon katse voi, katsellessaan ilmoitusta kokonaisuutena, havaita ne salatut syyt, joiden tähden Jumala tahtoi pelastussuunnitelmassaan, että hänen Poikansa syntyy neitsyestä. Nämä syyt koskevat sekä Kristuksen persoonaa että tehtävää Vapahtajana, mutta myös Mariaa tämän lähetystehtävän vastaanottajana kaikkia ihmisiä varten. 90

503. Marian neitsyys osoittaa, että Jumalalla on ihmiseksitulemisessa ehdoton aloite. Jumala yksin on Jeesuksen Isä.¹⁷¹ Hän ”ei milloinkaan vieraantunut Isästä omaksumansa ih-

¹⁶¹ pyhä Ignatios Antiokialainen, *Epistula ad Ephesios* 19,1. SC 10; vrt. 1 Kor. 2:8.

¹⁶² Konstantinopolin II kirkkokok., canon 6: DS 427.

¹⁶³ pyhä Leo Suuri, *Tomus ad Flavianum*: DS 291; Pelagius I, *Epistula Humani generis*: DS 442; Lateraanin kirkkokok., canon 3: DS 503; Toledon XVI konsiili, *Symbolum*: DS 571; Paavali IV, konstituuutio *Cum quorundam hominum*: DS 1880.

¹⁶⁴ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 57.

¹⁶⁵ vrt. sama, 52.

¹⁶⁶ vrt. Mark. 3:31–35; 6:3; 1 Kor. 9:5; Gal. 1:19.

¹⁶⁷ vrt. Matt. 27:56.

¹⁶⁸ vrt. esim. 1 Moos. 13:8; 14:16; 29:15.

¹⁶⁹ vrt. Joh. 19:26–27; Ilm. 12:17.

¹⁷⁰ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 63.

¹⁷¹ vrt. Luuk. 2:48–49.

misyyden tähden ... Hän on yksi ja sama, Jumalan ja ihmisen Poika. Hän on jumaluuden puolesta Isän luonnollinen Poika, ihmisyyden puolesta äidin luonnollinen poika, kuitenkin kummassakin muodossa Isän varsinainen Poika.”¹⁷² 422

504. Jeesus on siinnyt Marian kohdussa Pyhästä Hengestä siksi, että hän on *uusi Aadam*,¹⁷³ jossa alkaa uusi luominen: ”Ensimmäinen ihminen on maallinen, maasta lähtöisin, toinen ihminen on taivaasta” (1 Kor. 15:47). Pyhä Henki täyttää Kristuksen ihmisluonnon sikiämisen hetkestä alkaen, sillä Jumala ei anna ”Henkeään määrämällä” (Joh. 3:34). ”Hänen täyteydestään” – lunastetun ihmiskunnan Pään täyteydestä¹⁷⁴ – ”me kaikki olemme saaneet, ja armoa armon lisäksi” (Joh. 1:16). 359

505. Jeesus, uusi Aadam, antaa neitseellisellä sikiämisellään alun sille *uudelle syntymiselle*, joka tekee Pyhässä Hengessä uskon kautta ihmisistä Jumalan lapsia. ”Miten se on mahdollista?” (Luuk. 1:34).¹⁷⁵ Osallisuus Jumalan elämään ei tule ”verestä, ei ruumiin halusta, eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta” (Joh. 1:13). Tämä elämä vastaanotetaan neitseellisesti, sillä se lahjoitetaan ihmiselle täydellisesti Hengen lahjana. Ihmisen kutsumus Jumalan yhteyteen muistuttaa luonteeltaan sulhasen ja morsiamen suhdetta,¹⁷⁶ ja tämä suhde toteutuu täydellisesti Neitsyt Mariassa. 1265

506. Maria on neitsyt, koska hänen neitsyytensä on *merkki hänen uskostaan*, ”jota ei pieninkään epäily tahrannut”,¹⁷⁷ ja koska hän antautui jakamattomin sydämin Jumalan tahtoon.¹⁷⁸ Uskonsa vuoksi hänestä tulee Vapahtajan äiti: ”Maria on autuaampi silloin, kun hänessä sikiää usko Kristukseen, kuin silloin, kun hänessä sikiää Kristus lihassa.”¹⁷⁹ 148, 1814

507. Maria on yhtäaika neitsyt ja äiti, koska hän on kirkon alkukuva ja täydellinen toteutuminen:¹⁸⁰ ”Kirkko ... on tullut äidiksi ottamalla kuuliaisesti vastaan Jumalan sanan. Sanan julistamisen ja kasteen kautta kirkko synnyttää Pyhän Hengen hedelmöittämiä ja Jumalasta syntyneitä lapsia uuteen ja kuolemattomaan elämään. Myös kirkko on neitsyt, joka säilyttää Yljälleen lupaamansa uskon koskemattomana ja puhtaana”.¹⁸¹ 967, 149

LYHYESTI

508. Eevan jälkeläisistä Jumala on valinnut Neitsyt Marian Poikansa äidiksi. ”Armoitettuna” hän on ”lunastuksen jaloin hedelmä”.¹⁸² Sikiämisensä ensi hetkestä alkaen hänet on täysin varjeltu perisynnin tahralta, ja koko elämänsä ajan hän on pysynyt puhtaana kaikesta henkilökohtaisesta synnistä.

509. Maria on todellisesti ”Jumalanäiti”, sillä hän on Jumalan ihmiseksitulleen, ikuisen Pojan äiti, ja Poika on Jumala itse.

¹⁷² Friulin konsiili (v. 796–797) *Symbolum*: DS 619.

¹⁷³ vrt. 1 Kor. 15:45.

¹⁷⁴ vrt. Kol. 1:18.

¹⁷⁵ vrt. Joh. 3:9.

¹⁷⁶ vrt. 2 Kor. 11:2.

¹⁷⁷ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 63.

¹⁷⁸ vrt. 1 Kor. 7:34–35.

¹⁷⁹ pyhä Augustinus, *De sancta virginitate*, 3, 3: PG 40, 398.

¹⁸⁰ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 63.

¹⁸¹ sama, 64.

¹⁸² Vatikaanin II kirkkokok., liturgiakonstituutio *Sacrosanctum Concilium*, 103.

510. Maria ”on pysynyt neitsyenä Poikansa sikiämisessä, neitsyenä Pojan syntyessä, neitsyenä häntä hoivatessaan, neitsyenä ravitessaan häntä povellaan, ainaisena neitsyenä”.¹⁸³ Hän on koko olemukseltaan ”Her-
ran palvelijatar” (Luuk. 1:38).
511. Neitsyt Maria ”on vapaassa uskossa ja kuuliaisuudessa myötävaikut-
tanut ihmisten pelastukseen”.¹⁸⁴ Hän on lausunut myönteisen vastauk-
sensa ”koko ihmisluonnon edustajana”.¹⁸⁵ Kuuliaisuudellaan hänestä
on tullut uusi Eeva, elävien äiti.

3. osa

KRISTUKSEN ELÄMÄN SALAISUUDET

512. Uskontunnustus mainitsee Kristuksen elämästä ainoastaan ihmiseksi-
tulon (sikiämisen ja syntymän) ja pääsiäisen (kärsimisen, ristiinnaulitsemi-
sen, kuoleman, hautaamisen, tuonelaan astumisen, ylösnousemuksen, tai-
vaaseenastumisen) salaisuudet. Se ei sano mitään hänen kätkeytyyn tai julki-
seen elämäänsä sisältyvistä uskon salaisuuksista, mutta uskonkappaleet, jot-
ka koskevat Jeesuksen ihmiseksituloa ja pääsiäistä, valaisevat Kristuksen
koko maanpäällistä elämää: kaikki se, ”mitä Jeesus teki ja mitä hän opetti,
alusta alkaen aina siihen päivään saakka, jona hän Pyhän Hengen voimalla
antoi valitsemilleen apostoleille käskynsä, ennen kuin hänet otettiin taivaa-
seen” (Apt. 1:1–2), *on nähtävä joulun ja pääsiäisen salaisuuden valossa.*
1163

513. Katekeesin tulee käsitellä kulloisiinkin oloihin sopeutuen Jeesuksen
salaisuuksien koko runsasta merkityssisältöä. Tässä yhteydessä riittää tuoda
esiin vain joitakin aiheita, jotka ovat yhteisiä kaikille Kristuksen elämän sa-
laisuuksille (I); sen jälkeen esitetään lyhyesti Jeesuksen piiloon jääneen (II)
ja julkisen elämän (III) tärkeimmät salaisuudet. 426, 561

I Kristuksen koko elämä on salaisuutta

514. Evankeliumeista puuttuu paljon sellaista, mitä ihminen haluaisi ute-
liaisuudessaan tietää Jeesuksesta. Hänen elämästään Nasaretissa ei puhuta
juuri mitään eikä suuresta osasta hänen julkistakaan elämäänsä kerrota mi-
tään.¹⁸⁶ Se, mitä evankeliumeihin on kirjattu, ”on kirjoitettu siksi, että te us-
koisitte Jeesuksen olevan Kristus, Jumalan Poika, ja että teillä, kun uskotte,
olisi elämä hänen nimensä tähden” (Joh. 20:31).

¹⁸³ pyhä Augustinus, *Sermo* 186, 1: PL 38, 999.

¹⁸⁴ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 56.

¹⁸⁵ pyhä Tuomas Akvinolainen, *Summa theologiae* III, 30, 1.

¹⁸⁶ vrt. Joh 20:30.

515. Evankeliumien kirjoittajat kuuluivat ensimmäisiin kristittyihin¹⁸⁷ ja halusivat jakaa uskon muidenkin kanssa. Koska he tiesivät uskon kautta, kuka Jeesus on, he pystyivät havaitsemaan koko hänen maallisessa elämässään hänen sisimmän salaisuutensa jälkiä ja kiinnittämään toistenkin huomion niihin. Kaikki Jeesuksen elämässä – vastasyntyneen kapaloista¹⁸⁸ hänen kärsimisensä etikkaan¹⁸⁹ ja ylösnousemuksensa käärinliinoihin asti¹⁹⁰ – on merkki hänen sisimmästä salaisuudestaan. Hänen teoistaan, ihmeistään ja sanoistaan kävi ilmi, että ”hänessä on jumaluus ruumiillistunut koko täyteydessään” (Kol. 2:9). Täten hänen ihmisyytensä näkyy ”sakramenttina” eli hänen jumaluutensa ja hänen tuomansa pelastuksen merkkinä ja välikappaleena: se mikä hänen elämässään oli näkyvää, viittasi hänen Jumalan Poikana olemisensa ja hänen Vapahtajan tehtävänsä näkymättömään mysteeriin. 126, 609, 774, 477

JEESUKSEN SALAISUUKSIEN YHTEISET PERUSPIIRTEET

516. Jeesuksen koko elämä – hänen sanansa ja tekonsa, hänen vaikenemisensä ja kärsimisensä, hänen tapansa olla ja puhua – on *ilmoitusta* Isästä. Jeesus voi sanoa: ”Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän” (Joh. 14:9), ja Isä sanoo: ”Tämä on minun rakas Poikani, kuulkaa häntä!” (Luuk. 9:35). Kristuksen tultua ihmiseksi täyttämään Isän tahdon¹⁹¹ jo hänen olemassaolonsa pienimmätkin yksityiskohdat ilmoittavat meille ”Jumalan rakkauden keskuudessamme”.¹⁹² 65, 2708

517. Kristuksen koko elämä on *lunastuksen* salaisuutta. Lunastus tulee osaksemme ennen kaikkea ristillä vuotaneen veren kautta,¹⁹³ mutta tämä salaisuus vaikuttaa Jeesuksen koko elämässä: jo hänen ihmiseksitulossaan, jossa hän tulee köyhäksi, jotta me tulisimme hänen köyhyydestään rikkaiksi;¹⁹⁴ hänen piiloon jääneessä elämässään, joka hänen kuuliaisuudellaan¹⁹⁵ sovittaa meidän tottelemattomuutemme; hänen puheessaan, joka puhdistaa hänen kuulijansa;¹⁹⁶ sairaiden parantamisessa ja demonien karkottamisessa, jolloin ”hän kantoi meidän tautimme, otti taakakseen meidän sairautemme” (Matt. 8:17);¹⁹⁷ hänen ylösnousemuksessaan, jolla hän tekee meidät vanhurskaiksi.¹⁹⁸ 606, 1115

¹⁸⁷ vrt. Mark. 1:1; Joh. 21:24.

¹⁸⁸ vrt. Luuk. 2:7.

¹⁸⁹ vrt. Matt. 27:48.

¹⁹⁰ vrt. Joh. 20:7.

¹⁹¹ vrt. Hepr. 10:5–7.

¹⁹² vrt. Joh. 4:9.

¹⁹³ vrt. Ef. 1:7; Kol. 1:13–14; 1 Piet. 1:18–19.

¹⁹⁴ vrt. 2 Kor. 8:9.

¹⁹⁵ vrt. Luuk. 2:51.

¹⁹⁶ vrt. Joh. 15:3.

¹⁹⁷ vrt. Jes. 53:4.

¹⁹⁸ vrt. Room. 4:25.

518. Kristuksen koko elämä on salaisuutta, jossa *kaikki kootaan uudestaan yhden pään alaisuuteen*. Kaikki, mitä Jeesus teki, sanoi ja kärsi, oli tarkoitettu asettamaan langennut ihminen jälleen alkuperäiseen kutsumukseensa: 668, 2748

”Tulemalla inkarnaatiossa ihmiseksi Jeesus Kristus teki itsessään yhteenvedon ihmisten pitkästä kehityksestä ja antoi meille tässä yhteenvedossa pelastuksen, jotta olemassaolomme saavuttaisi hänessä jälleen sen Jumalan kuvan ja kaltaisuuden, jonka olimme menettäneet Aadamissa.”¹⁹⁹ ”Sen tähden Kristus kävi läpi myös jokaisen ikäkauden palauttaakseen jokaiselle jälleen yhteyden Jumalaan.”²⁰⁰

OSALLISUUTEMME JEESUKSEN SALAISUUKSIIN

519. Kristuksen koko ”rikkauden on tultava jokaisen ihmisen käytettäväksi ja joka ainoan omaisuudeksi”.²⁰¹ Kristus ei elänyt elämäänsä itselleen vaan *meidän hyväksemme*, alkaen lihaksitulostaan ”meidän ihmisten tähden ja meidän pelastuksemme tähden”²⁰² aina kuolemaansa asti ”meidän syntiemme vuoksi” (1 Kor. 15:3) ja ylösnousemukseensa asti ”meidän vanhurskauttamisemme tähden” (Room. 4:25). Hän on yhä edelleen ”puolustajamme Isän luona” (1 Joh. 2:1), sillä hän ”elää iäti rukoillakseen meidän puolestamme” (Hepr. 7:25). Mukanaan kaikki se, mitä hän on meidän puolestamme elänyt ja kärsinyt kertakaikkisesti, hän pysyy nyt ”Jumalan edessä puhumassa meidän puolestamme” (Hepr. 9:24). 793, 602, 1085

520. Jeesus osoittautuu koko elämällään *meidän esikuvaksemme*:²⁰³ hän on ”täydellinen ihminen”,²⁰⁴ joka kutsuu meitä opetuslapsikseen ja seuraajikseen. Nöyrällä palveluksellaan hän on antanut meille esimerkin noudatettavaksemme,²⁰⁵ rukouksellaan hän innostaa meitä rukoilemaan,²⁰⁶ köyhyydellään hän kehottaa meitä suostumaan alttiisti kieltämyksiin ja vainoihin.²⁰⁷ 459, 359, 2607

521. Kaiken, minkä Kristus on elänyt, *hän antaa meidänkin elää hänessä, ja hän elää sen meissä*. ”Tulemalla ihmiseksi hän, Jumalan Poika, näet tavallaan yhdistyi jokaiseen ihmiseen.”²⁰⁸ Meidän on tultava hänen kanssaan yhdeksi olemukseksi; hän antaa meidän tulla ruumiinsa jäsenenä osallisiksi siitä, minkä hän on elänyt lihassa meidän hyväksemme ja meidän esikuvanamme. 2715, 1391

¹⁹⁹ pyhä Ireneus, *Adversus haereses*, 3, 18, 1: PG 7, 932.

²⁰⁰ sama, 2,22,4: PG 7, 784.

²⁰¹ Johannes Paavali II, ensyklika *Redemptoris hominis*, 11.

²⁰² *Nikaian-Konstantinopolin uskontunnustus*: DS 150.

²⁰³ vrt. Room. 15:5; Fil. 2:5.

²⁰⁴ Vatikaanin II kirk.kok., pastoraalikonstituutio *Gaudium et spes*, 38.

²⁰⁵ vrt. Joh. 13:15.

²⁰⁶ vrt. Luuk. 11:1.

²⁰⁷ vrt. Matt. 5:11–12.

²⁰⁸ Vatikaanin II kirk.kok., pastoraalikonstituutio *Gaudium et spes*, 22.

”Meidän täytyy jatkaa ja viedä itsessämme päätökseen Jeesuksen elämänvaiheet ja salaisuudet ja rukoilla usein häntä täyttämään ja toteuttamaan ne meissä ja koko kirkossaan ... Jumalan Poika aikoo näet niiden armojen kautta, jotka hän jakaa meille näiden salaisuuksien kautta, ja niillä vaikutuksilla, jotka hän niillä haluaa meissä saada aikaan, tehdä meidät osallisiksi salaisuuksistaan, ikään kuin laajentaa niitä ja ikään kuin jatkaa niitä meissä ja koko kirkossaan. Tällä tiellä hän tahtoo saattaa ne meissä päätökseen.”²⁰⁹

II Jeesuksen lapsuuden ja piiloon jääneen elämän salaisuudet

VALMISTELUT

522. Jumalan Pojan tuleminen maan päälle on niin valtava tapahtuma, että Jumala halusi valmistella sitä vuosisatojen ajan. Kaikki ”ensimmäisen liiton”²¹⁰ riitit ja uhrit, hahmot ja vertauskuvat hän ohjaa Kristusta kohti; hän julistaa Poikaansa Israelin toisiaan seuraavien profeettojen suulla. Sen lisäksi hän herättää pakanoiden sydämissä hämärän odotuksen tästä tulemisesta. 711, 762

523. *Pyhä Johannes Kastaja* on Herran välitön edelläkävijä;²¹¹ hänet lähetettiin valmistamaan Herralle tietä.²¹² ”Korkeimman profeettana” (Luuk. 1:76) hän on kaikkia muita profeettoja suurempi.²¹³ Hän on profeetoista viimeinen²¹⁴ ja aloittaa evankeliumin.²¹⁵ Hän tervehtii jo äidin kohdussa Kristuksen tuloa²¹⁶; hänen ilonsa on olla ”sulhasen ystävä” (Joh. 3:29), jota hän kuvaa ”Jumalan Karitsaksi, joka ottaa pois maailman synnin” (Joh. 1:29). Hän kulkee Jeesuksen edellä ”Elian hengessä ja voimassa” (Luuk. 1:17) ja todistaa hänestä saarnallaan, parannuksen kasteella ja lopuksi marttyyrikuolemallaan.²¹⁷ 717–720

524. Vuosittain toistuvassa *adventtiliturgian* vietossa kirkko herättää tämän Messias-odotuksen jälleen eloon; uskovat osallistuvat siten Vapahtajan ensimmäisen tulemisen pitkään valmistukseen ja uudistavat itsessään kaipauksen hänen toisesta tulemisestaan.²¹⁸ Viettämällä Edelläkävijän syntymää ja marttyyriutta kirkko liittyy Johannes Kastajan kaipaukseen: ”Hänen on tultava suuremmaksi, minun pienemmäksi” (Joh. 3:30). 1171

²⁰⁹ pyhä Jean Eudes, *Le royaume de Jésus*, 3, 4.

²¹⁰ vrt. Hepr. 9:15.

²¹¹ vrt. Apt. 13:24.

²¹² vrt. Matt. 3:3.

²¹³ vrt. Luuk. 7:26.

²¹⁴ vrt. Matt. 11:13.

²¹⁵ vrt. Apt. 1:22; Luuk. 16:16.

²¹⁶ vrt. Luuk. 1:41.

²¹⁷ vrt. Mark. 6: 17–29.

²¹⁸ vrt. Ilm. 22:17.

JOULUN SALAISUUS

525. Jeesus syntyi maailmaan tallin alhaisuuteen, köyhään perheeseen,²¹⁹ yksinkertaiset paimenet ovat tämän tapahtuman ensimmäiset todistajat. Tässä köyhyudessa säteilee taivaan kirkkaus.²²⁰ Kirkko ei väsy laulamasta tämän yön kirkkautta: 437, 2443

”Tänä päivänä Neitsyt yliolennollisen synnyttää
ja maa tarjoaa luolan lähestymättömälle.
Enkelit paimenten kanssa ylistystä veisaavat.
Tietäjät tähden mukana vaeltavat,
sillä meidän tähtemme on syntynyt Lapsukainen,
iankaikkinen Jumala.”²²¹

526. ”Tulla lapseksi” Jumalan edessä on edellytys Jumalan valtakuntaan pääsemiselle.²²² Siksi meidän täytyy alentua,²²³ tulla pieniksi; vielä enemmän: meidän on ”synnyttävä uudesti” (Joh. 3:7), ”synnyttävä Jumalasta”²²⁴ tullaksemme ”Jumalan lapsiksi”²²⁵. Joulun salaisuus toteutuu meissä, kun ”Kristus saa muodon” meissä.²²⁶ Joulun on ”ihmeellisen vaihtokaupan” salaisuus:

”Oi ihmeellinen vaihtokauppa! Ihmissuvun Luoja otti omakseen ihmisen ruumiin, ei miehen siemenen vaan Pyhän Hengen voimasta. Hän syntyi Neitsyestä ihmiseksi antaakseen meille osallisuuden jumaluuteensa.”²²⁷ 460

JEESUKSEN LAPSUUDEN SALAISUUDET

527. Jeesuksen *ympärileikkaus* kahdeksan päivän kuluttua syntymästä²²⁸ on merkki siitä, että hän kuuluu Abrahamin jälkeläisiin, on liiton kansan jäsen, lain alainen²²⁹ ja oikeutettu osallistumaan Israelin jumalanpalvelusmenoihin, joihin hän osallistuukin koko elämänsä ajan. Hänen ympärileikkauksensa on ennustus ”Kristuksen ympärileikkauksesta”: kasteesta.²³⁰ 580, 1214

528. *Epifania*, Herran ilmestyminen, on Jeesuksen ilmituleminen Israelin Messiaana, Jumalan Poikana ja maailman Vapahtajana. Tämän salaisuuden vietto korostaa idästä tulleiden tietäjien Jeesukselle osoittamaa palvontaa.²³¹

²¹⁹ vrt. Luuk. 2:6–7.

²²⁰ vrt. Luuk. 2: 8–20

²²¹ pyhä Romanos Melodos, *Joulun kontakki* 10, SC 110, 50.

²²² vrt. Matt. 18:3–4.

²²³ vrt. Matt. 23:12.

²²⁴ vrt. Joh. 1:13.

²²⁵ vrt. Joh. 1:12.

²²⁶ vrt. Gal. 4:19.

²²⁷ *Tammikuun 1. päivän I ja II vesperin antifoni*: Liturgia Horarum.

²²⁸ vrt. Luuk. 2:21.

²²⁹ vrt. Gal. 4:4.

²³⁰ vrt. Kol. 2: 11–13.

²³¹ *Epifanian 2. vesperin Magnificatin antifoni*: Liturgia Horarum.

Liturgia liittää tähän yhteyteen kaksi muuta Jeesuksen esilletuloa: hänen kasteessaan Jordanilla ja Kaanan häissä.²³² Itämaan tietäjät edustavat ympäröiviä pakanauskontoja. Evankeliumi näkee heissä ensimmäiset ihmiset niistä kansakunnista, jotka ottavat vastaan ilosanoman ihmiseksitulon pelastustapahtumasta. Tietäjien saapuminen Jerusalemiin ”osoittamaan kunnioitusta juutalaisten kuninkaalle”²³³ osoittaa, että he etsivät Daavidin tähden²³⁴ messiaanisessa valossa Israelista häntä, josta oli tuleva kansojen kuningas.²³⁵ Heidän tulonsa merkitsee sitä, että pakanat löytävät Jeesuksen ja voivat palvoa häntä Jumalan Poikana ja maailman Vapahtajana vain silloin, kun he kääntyvät juutalaisten puoleen²³⁶ ja vastaanottavat heiltä Vanhaan testamenttiin sisältyvän lupauksen Messiaasta.²³⁷ Epifania tuo julki, että ”kaikki pakanat astuvat patriarkkojen perheeseen”²³⁸ ja saavat ”Israelin perillisten arvon”²³⁹. 439, 711–716,122

529. Jeesuksen *esiinkantaminen temppeliin* Jumalan eteen²⁴⁰ näyttää hänet esikoisena, joka kuuluu Herralle.²⁴¹ Simeonissa ja Hannassa Israelin koko odotus *kohtaa* Vapahtajansa (juhlan bysanttilainen traditio kutsuu tapahtumaa kohtaamiseksi). Jeesus tunnistetaan kauan odotetuksi Messiaaksi, ”valoksi, joka koittaa pakanakansoille” ja ”kirkkaudeksi, joka loistaa Israelille”, mutta myös ”merkiksi, jota vastaan sanotaan”. Tuskaa tuova miekka, josta Marialle ennustetaan, julistaa toista, täydellisempää ja ainutlaatuista ”esiinkantamista” ristillä, joka lahjoittaa pelastuksen, jonka Jumala on ”kaikille kansoille valmistanut”. 583, 439, 614

530. *Pako Egyptiin* ja viattomien lasten surmaaminen²⁴² näyttävät pimeyden valoon kohdistaman vastarinnan: ”Hän tuli omaan maailmaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan” (Joh. 1:11). Kristuksen koko elämän yllä näkyy vainon merkki. Hänen opetuslapsensa jakavat hänen osansa.²⁴³ Jeesuksen paluu²⁴⁴ Egyptistä palauttaa mieleen juutalaisten lähdön Egyptistä²⁴⁵ ja esittelee Jeesuksen lopullisena vapauttajana. 574

²³² vrt. Matt. 2:1.

²³³ vrt. Matt. 2:2.

²³⁴ vrt. 4 Moos. 24:17; Ilm. 22:16.

²³⁵ vrt. 4 Moos. 24:17–19.

²³⁶ vrt. Joh. 4:22.

²³⁷ vrt. Matt. 2:4–6.

²³⁸ pyhä Leo Suuri, *Sermo*, 33,3: PL 54, 242.

²³⁹ *Pääsiäisvigilia, rukous 3. lukukappaleen jälkeen*: Missale Romanum.

²⁴⁰ vrt. Luuk. 2:22–29.

²⁴¹ vrt. 2 Moos. 13:12–13.

²⁴² vrt. Matt. 2:13–18.

²⁴³ vrt. Joh. 15:20.

²⁴⁴ vrt. Matt. 2:15.

²⁴⁵ vrt. Hoos. 11:1.

JEE SUKSEN PIILON JÄÄNEEN ELÄMÄN SALAISUUDET

531. Suurin osa Jeesuksen elämästä kului samalla tavalla kuin muidenkin ihmisten elämä: arkista elämää ilman ulkonaista suuruutta, käsityöläisen elämää, juutalaisen uskonnollista, Jumalan lain alla elettyä elämää,²⁴⁶ elämää kyläyhteisössä. Koko tästä ajanjaksosta meille on ilmoitettu vain se, että Jeesus oli vanhemmilleen kuuliainen²⁴⁷ ja että hänelle ”karttui ikää ja viisautta; Jumalan ja ihmisten suosio seurasi häntä” (Luuk. 2:51–52). 2427

532. Jeesus täytti neljännen käskyn kaikin puolin ollessaan äidilleen ja kasvatusisälleen kuuliainen. Tämä kuuliaisuus oli ajallinen kuva hänen pojan kuuliaisuudestaan taivaallista Isäänsä kohtaan. Jeesuksen arkielämä Joosefille ja Marialle kuuliaisena julisti ja ennakoiki hänen kuuliaisuuttaan kiirastorstaina: ”... älköön toteutuko minun tahtoni vaan sinun” (Luuk. 22:42). Kristuksen tottelevaisuus piiloon jääneen elämän arkipäivässä alkaa jo palauttaa ennalleen sitä, minkä Aadamin tottelemattomuus oli rikkonut.²⁴⁸ 2214–2220, 612

533. Jokaisella ihmisellä on Jeesuksen piiloon jääneen elämän vuoksi mahdollisuus olla yhteydessä Jeesukseen kaikkein arkipäiväisimmissäkin asioissa

”Nasaretin koti on koulu, jossa aletaan oppia ymmärtämään Kristuksen elämää. Se on evankeliumin koulu ... Se opettaa ensinnäkin *vaikenemista*. Tulkoon meissä eläväksi suuri arvostus tätä ihailtavaa ja välttämätöntä henkisyiden edellytystä, vaikenemista kohtaan ... Täällä opimme, kuinka tärkeää *kotielämä* on. Nasaret muistuttaa meille siitä, mitä perhe on, sen rakkauten yhteydestä, sen karusta ja yksinkertaisesta kauneudesta, sen pyhydestä ja loukkaamattomuudesta ... Se opettaa, mitä työnteko on. Oi Nasaret, puusepän pojan koti! Täällä haluaisimme oppia ymmärtämään ja ylistämään inhimillisen työn ankaraa ja vapauttavaa lakia ... Miten haluammekaan lopuksi tervehtiä täältä maailman kaikkia työläisiä ja näyttää heille heidän suuren esikuvansa, heidän jumalallisen veljensä.”²⁴⁹ 2717, 2204, 2427

534. Jeesuksen *löytyminen temppelistä*²⁵⁰ on ainoa tapahtuma, joka rikkoo evankeliumien vaikenemisen Jeesuksen piiloon jääneiden vuosien ajalta. Hän sallii aavistaa siinä koko lähetystehtävälleen antautumisensa salaisuutta, joka johtuu hänen asemastaan Jumalan Poikana: ”Ettekö tienneet, että minun tulee olla Isäni asioilla?” Maria ja Joosef eivät käsittäneet näitä sanoja, mutta he ottivat ne uskossa vastaan, ja Maria kätki sydämeensä ”kaiken, mitä oli tapahtunut” kaikiksi niiksi vuosiksi, jotka Jeesus vietti piilossa tavanomaisista elämää eläen. 583, 2599, 964

²⁴⁶ vrt. Gal. 4:4.

²⁴⁷ vrt. Luuk.2:51.

²⁴⁸ vrt. Room. 5:19.

²⁴⁹ Paavali VI, *puhe Nasaretissa* 5.1.1964.

²⁵⁰ vrt. Luuk. 2:41–52.

III Jeesuksen julkisen elämän salaisuudet

JEESUKSEN KASTE

535. Julkisen elämänsä aluksi²⁵¹ Jeesus antoi Johanneksen kastaa hänet Jordanissa.²⁵² Johannes julisti ja kehotti ”ihmisiä kääntymään ja ottamaan kasteen, jotta synnit annettaisiin heille anteeksi” (Luuk. 3:3). Suuri joukko syntisiä, publikaaneja ja sotilaita,²⁵³ fariseuksia ja saddukeuksia²⁵⁴ ja porttoja²⁵⁵ otti häneltä kasteen. ”Silloin tuli Jeesus.” Kastaja epäröi, mutta Jeesus pysyy vaatimuksessaan ja saa kasteen. Pyhä Henki laskeutuu hänen päälleen kyyhkysen hahmossa ja ääni taivaasta ilmoittaa: ”Tämä on minun rakas Poikani.” (Matt: 3: 13–17). Jeesus ilmestyy (epifania) Israelin Messiaana ja Jumalan Poikana. 719–720, 701, 438

536. Kaste merkitsee Jeesukselle kärsivän Jumalan palvelijan lähetystehtävän vastaanottamista ja alkamista. Hän antaa lukea itsensä syntisten joukkoon.²⁵⁶ Hän on jo se ”Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin” (Joh. 1:29). Hän ennakoii jo verisen kuolemansa ”kastetta”.²⁵⁷ Hän tulee täyttäkseen ”Jumalan vanhurskaan tahdon” (Matt. 3:15), eli hän alistuu kokonaan Isänsä tahtoon: rakkaudesta hän suostuu kuoleman kasteeseen syntiemme anteeksiantamiseksi.²⁵⁸ Tähän valmiuteen vastaa Isän ääni: hän on mielistynyt Poikaansa.²⁵⁹ Henki, joka Jeesuksella on täyteydessään jo hänen sikiämisestään asti, laskeutuu ”jäädäkseen hänen päälleen”.²⁶⁰ Jeesuksesta tulee Hengen lähde koko ihmiskunnalle. Taivas, jonka Aadamien synti oli sulkenut, avautui (Matt. 3:16) Jeesuksen kasteessa, ja kun Jeesus ja Henki astuvat veteen, se pyhittyy – tämä on uuden luomisen alkusoitto. 606, 1224, 444, 727, 739

537. Kristitty tulee kasteessa sakramentaalisesti Jeesuksen kaltaiseksi, joka kasteessaan jo etukäteen kuolee ja nousee ylös. Kristityn täytyy käydä sisälle tähän nöyrän itsensäalentamisen ja parannuksen salaisuuteen, laskeutua Jeesuksen kanssa veteen noustakseen hänen kanssaan jälleen ylös. Hänen täytyy syntyä uudesti vedestä ja Hengestä tullakseen itse tässä Pojassa Isän rakkaaksi pojaksi, ”jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää” (Room. 6:4). 1262

²⁵¹ vrt. Luuk. 3:23.

²⁵² vrt. Apt. 1:22.

²⁵³ vrt. Luuk. 3:10–14.

²⁵⁴ vrt. Matt. 3:7.

²⁵⁵ vrt. Matt. 21:32.

²⁵⁶ vrt. Jes. 53:12.

²⁵⁷ vrt. Mark. 10:38; Luuk. 12:50.

²⁵⁸ vrt. Matt. 26:39.

²⁵⁹ vrt. Luuk. 3:22; Jes. 42:1.

²⁶⁰ vrt. Joh 1:32–33; Jes. 11:2.

”Antakaamme haudata itsemme Kristuksen kanssa kasteessa noustaksemme hänen kanssaan kuolleista; laskeutukaamme hänen kanssaan alas, jotta meidät korotetaisiin hänen kanssaan; astukaamme hänen kanssaan jälleen ylös, jotta meidän kirkastettaisiin hänessä.”²⁶¹ 628

”Tiedämme kaikesta, mikä tapahtui Kristukselle, että kasteen kylvyn jälkeen Pyhä Henki laskeutuu taivaasta meidän päällemme, ja että me tulemme Jumalan lapsiksi Isän äänen adoptioimina.”²⁶²

JEESUKSEN KIUSAUS

538. Evankeliumit puhuvat yksinäisyydessä eletystä ajasta, jonka Jeesus on viettänyt heti Johannekselta saamansa kasteen jälkeen autiomaassa. Henki ”ajoi” Jeesuksen sinne, (Mark. 1:12) hän viipyy siellä neljäkymmentä päivää syömättä. Hän elää villieläinten keskellä, ja enkelit palvelevat häntä.²⁶³ Tämän yksinäisen ajan lopulla Saatana kiusaa häntä kolme kertaa yrittäen horjuttaa hänen Pojan-suhdettaan Jumalaa kohtaan. Jeesus torjuu hyökkäykset, joissa toistuvat Aadamin paratiisissa ja Israelin autiomaassa kokemat kiusaukset. Paholainen lähtee hänen luotaan palatakseen ”aikanaan” (Luuk. 4:13). 394, 518

539. Evankelistat kiinnittävät huomion tämän salaperäisen tapahtuman merkitykseen pelastukselle. Jeesus on uusi Adam, joka pysyy uskollisena siinä, missä ensimmäinen Adam lankesi kiusaukseen. Jeesus toteuttaa Israelin lähetystehtävän täydellisesti. Vastakohtana niille, jotka kerran neljäkymmentä vuotta kiusasivat Jumalaa autiomaassa,²⁶⁴ Kristus osoittautuu siksi Jumalan palvelijaksi, joka on täysin kuuliainen Jumalan tahdolle. Niinpä Jeesus on Paholaisen voittaja: hän on ”sitonut” voimakkaan riistääkseen häneltä saaliin.²⁶⁵ Jeesuksen voitto kiusaajasta autiomaassa ennakoi hänen voittoaan kärsimyksessä, joka on Pojan rakkauden suurin kuuliaisuuden osoitus Isälle. 397, 385, 609

540. Kiusaus näyttää, millä tavalla Jumalan Poika on Messias. Saatana ehdottaa hänelle aivan päinvastaista roolia, jossa ihmisetkin mielellään näkisivät hänet.²⁶⁶ Siksi Kristus on voittanut kiusaajan *meidän puolestamme*. ”Meidän ylipappimmehan jos kukaan kykenee ymmärtämään vajavuuk-siamme, sillä häntä on koeteltu kaikessa samalla tavoin kuin meitäkin koetellaan; hän vain ei langennut syntiin” (Hepr. 4:15). Kirkko osallistuu vuosittain nelikymmenpäiväisellä *suurella paastolla* Jeesuksen autiomaan salaisuuteen. 2119, 519, 2849, 1438

²⁶¹ pyhä Gregorios Naziazolainen, *Oratio*, 40, 9: PG 36, 369.

²⁶² pyhä Hilarius Poitiersläinen, *In evangelium Matthaei* 2,6: PG 9, 927.

²⁶³ vrt. Mark. 1:13.

²⁶⁴ vrt. Ps. 95:10.

²⁶⁵ vrt. Mark. 3:27.

²⁶⁶ vrt. Matt. 16:21–23.

”JUMALAN VALTAKUNTA ON TULLUT LÄHELLE”

541. ”Kun Johannes oli vangittu, Jeesus palasi Galileaan ja julisti Jumalan evankeliumia. Hän sanoi: ”Aika on täyttynyt, Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Kääntykää ja uskokaa hyvä sanoma!” (Mark. 1:14–15). ”Täyttääkseen Isän tahdon Kristus perusti maailmaan taivasten valtakunnan.²⁶⁷ Mutta Isä onkin ”päättänyt korottaa ihmiset osallistumaan jumalalliseen elämään”.²⁶⁸ Hän tekee sen kokoamalla ihmiset Poikansa Jeesuksen Kristuksen ympärille. Tämä yhteenkokoaminen on kirkko; se on ”Jumalan valtakunnan itu ja alku” maan päällä.²⁶⁹ 2816, 763, 669, 768, 865

542. Kristus on keskus, jonka ympärille ihmiset kootaan ”Jumalan perheeksi”. Hän kutsuu heitä luokseen sanallaan, merkeillään, jotka kuuluttavat Jumalan valtakuntaa, ja lähettämällä opetuslapsensa. Ennen kaikkea hän tuo valtakuntansa esiin pääsiäisen suuren salaisuuden kautta: ristinkuolemansa ja ylösnousemuksensa kautta. ”Ja kun minut korotetaan maasta, minä vedän kaikki luokseni” (Joh. 12:32). Kaikki ihmiset on kutsuttu tähän yhteyteen Kristuksen kanssa.²⁷⁰ 2233, 789

JUMALAN VALTAKUNNAN JULISTAMINEN

543. *Kaikki ihmiset* kutsutaan tähän valtakuntaan sisälle. Messiaan valtakunta julistetaan ensi sijassa Israelin lapsille,²⁷¹ mutta se on tarkoitettu kaikille kansoille.²⁷² Sen joka haluaa tulla Jumalan valtakuntaan sisälle, on otettava vastaan Jeesuksen sana. 764

”Herran sana näet on siemenen kaltainen, joka kylvetään peltoon: ne jotka kuulevat sen uskolla ja lasketaan kuuluviksi Kristuksen piskuiseen laumaan, ovat ottaneet vastaan itse valtakunnan. Omasta voimastaan siemen sitten orastaa ja kasvaa aina elon aikaan asti.”²⁷³

544. Valtakunta kuuluu *köyhille ja pienille*, eli niille, jotka ovat ottaneet sen nöyryyden sydämin vastaan. Jeesus on lähetetty ”ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman” (Luuk. 4:18).²⁷⁴ Hän ylistää heitä autuaiksi, sillä ”heidän on taivasten valtakunta” (Matt. 5:3). Isä halusi ilmoittaa ”pienille” sen, mikä viisailta ja oppineilta jää salaan.²⁷⁵ Jeesus jakaa köyhien kohtalon seimestä ris-

²⁶⁷ Vatikaanin II kirkkokokous, kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 3.

²⁶⁸ sama, 2.

²⁶⁹ sama, 5.

²⁷⁰ vrt. sama, 3.

²⁷¹ vrt. Matt. 10:5–7.

²⁷² vrt. Matt. 8:11; 28:19.

²⁷³ Vatikaanin II kirkkokokous, kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 5.

²⁷⁴ vrt. Luuk. 7:22.

²⁷⁵ vrt. Matt. 11:25.

tille asti, hän tuntee nälkää,²⁷⁶ janoa²⁷⁷ ja puutetta.²⁷⁸ Vielä enemmän: hän samaistuu kaikenlaisiin köyhiin ja asettaa teoissa ilmenevän rakkauden heitä kohtaan ehdoksi pääsulle valtakuntaansa.²⁷⁹ 709, 2443, 2546

545. Jeesus kutsuu *syntisiä* Jumalan valtakunnan pöytään: ”En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä” (Mark. 2:17).²⁸⁰ Hän kehottaa heitä kääntymykseen, jota ilman valtakuntaan ei pääse. Mutta hän osoittaa heille sanoin ja teoin Isän rajattoman laupeuden²⁸¹ ja valtavan ilon, joka taivaassa on yhdestäkin syntisestä, joka tekee parannuksen (Luuk. 15:7). Suurin osoitus hänen rakkaudestaan on se, että hän antaa elämänsä ”syntien anteeksiantamiseksi” (Matt. 26:28). 1443, 588, 1846, 1439

546. Jeesus kutsuu sisälle valtakuntaansa *vertauksilla*²⁸², jotka ovat hänen opetuksensa tyypillinen piirre. Niiden avulla hän kutsuu valtakunnan juhla-aterialle,²⁸³ mutta vaatii myös radikaalin ratkaisun: valtakunnan perimiseksi täytyy luopua kaikesta.²⁸⁴ Pelkät sanat eivät riitä, tarvitaan tekoja.²⁸⁵ Vertaukset pitävät ikään kuin peiliä ihmisen edessä: Ottaako hän sanan vastaan kuin kova maaperä vai niin kuin hyvä maa?²⁸⁶ Mitä hän tekee saamallaan talenteilla?²⁸⁷ Jeesus ja valtakunnan läsnäolo maan päällä ovat vertausten merkityksen ydin. On astuttava valtakuntaan eli tultava Kristuksen opetuslapsiksi oppiakseen ”tuntemaan taivasten valtakunnan salaisuudet” (Matt. 13:11). ”Ulkopuolella oleville” (Mark. 4:11) kaikki pysyy arvoituksena.²⁸⁸ 2613, 542

JUMALAN VALTAKUNNAN MERKIT

547. Jeesus ei ainoastaan puhu, vaan liittää sanoihinsa ”voimallisia tekoja, ihmeitä ja merkkejä” (Apt. 2:22). Ne osoittavat, että valtakunta on hänessä läsnä. Ne todistavat, että Jeesus on ennalta julistettu Messias.²⁸⁹ 670, 439

548. Nämä merkit todistavat, että Isä on hänet lähettänyt.²⁹⁰ Ne kutsuvat uskomaan häneen.²⁹¹ Niille, jotka kääntyvät hänen puoleensa uskoen, hän an-

²⁷⁶ vrt. Mark. 2:23–26; Matt. 21:18

²⁷⁷ vrt. Joh. 4:6–7; 19:28.

²⁷⁸ vrt. Luuk. 9:58.

²⁷⁹ vrt. Matt. 25:31–46.

²⁸⁰ vrt. 1 Tim. 1:15.

²⁸¹ vrt. Luuk. 15:11–32.

²⁸² vrt. Mark. 4:33–34.

²⁸³ vrt. Matt. 22:1–14.

²⁸⁴ vrt. Matt. 13:44–45.

²⁸⁵ vrt. Matt. 21:28–32.

²⁸⁶ vrt. Matt. 13:3–9.

²⁸⁷ vrt. Matt. 25:14–30.

²⁸⁸ vrt. Matt. 13:10–15.

²⁸⁹ vrt. Luuk. 7:18–23.

²⁹⁰ vrt. Joh. 5:36; 10:25.

²⁹¹ vrt. Joh. 10:38.

taa sen mitä he pyytävät.²⁹² Näin ihmeet vahvistavat uskoa häneen, joka tekee Isänsä tekoja: ne todistavat, että hän on Jumalan Poika.²⁹³ Tosin ne voivat synnyttää myös torjuntaa.²⁹⁴ Niillä ei tyydytetä uteliaisuutta tai maagisia toiveita. Jotkut kuitenkin torjuvat Jeesuksen hänen ilmiselvistä ihmeistään huolimatta;²⁹⁵ häntä jopa syytetään siitä, että hän tekee ihmeensä demonien avulla.²⁹⁶ 156, 2616, 574, 447

549. Jeesus osoittaa merkein messiaanisuutensa vapauttaessaan yksittäisiä ihmisiä maallisesta pahasta: nälästä,²⁹⁷ vääryydestä,²⁹⁸ sairaudesta ja kuolemasta.²⁹⁹ Hän ei ole kuitenkaan tullut lopettamaan maan päältä kaikkea paha,³⁰⁰ vaan vapauttamaan ihmiset pahimmasta orjuudestaan, synnistä.³⁰¹ Se estää heitä noudattamasta kutsumustaan tulla Jumalan lapsiksi ja johtaa heidät monenlaisiin riippuvuuksiin. 1503, 440

550. Jumalan valtakunnan tuleminen on Saatanan valtakunnan tappio:³⁰² ”Mutta jos minä karkotan pahoja henkiä Jumalan Hengen voimalla, silloinhan Jumalan valtakunta on jo tullut teidän luoksenne” (Matt. 12:28). Jeesuksen suorittamat *eksorkismit* päästävät ihmisiä demonien vallasta.³⁰³ Ne ennakoivat Jeesuksen suurta voittoa ”tämän maailman ruhtinaasta”.³⁰⁴ Jumalan valtakunta pystytetään lopullisesti Jeesuksen ristin kautta: ”Meidän Jumalamme hallitsee ristinpuulta”.³⁰⁵ 394, 1673, 440, 2816

”VALTAKUNNAN AVAIMET”

551. Heti julkisen elämänsä alussa Jeesus valitsee määrältään kaksitoista miestä: näiden tulee pysyä hänen kanssaan ja osallistua hänen lähetystehtäväänsä.³⁰⁶ Jeesus tekee heidät osallisiksi omasta auktoriteetistaan ja lähettää heidät ”julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita” (Luuk. 9:2). He pysyvät ikuisesti Kristuksen valtakuntaan liittyneinä, sillä heidän välityksellään Kristus johtaa kirkkoaan: 858, 765

²⁹² vrt. esim. Mark. 5:25–34; 10:52.

²⁹³ vrt. Joh. 10:31–38.

²⁹⁴ vrt. Matt. 11:6.

²⁹⁵ vrt. Joh. 11:47–48.

²⁹⁶ vrt. Mark. 3:22.

²⁹⁷ vrt. Joh. 6:5–15.

²⁹⁸ vrt. Luuk. 19:8.

²⁹⁹ vrt. Matt. 11:5.

³⁰⁰ vrt. Luuk. 12:13,14; Joh. 18:36.

³⁰¹ vrt. Joh. 8:34–36.

³⁰² vrt. Matt. 12:26.

³⁰³ vrt. Luuk. 8:26–39.

³⁰⁴ vrt. Joh. 12:31.

³⁰⁵ Venantius Fortunatus, hymni ”*Vexilla Regis*” MGH 1, 4, 1, 34.

³⁰⁶ vrt. Mark. 3:13–19.

”Niinpä minä annan teille kuninkaallisen vallan, niin kuin Isäni on minulle antanut. Te saatte minun valtakunnassani syödä ja juoda minun pöydässäni, ja te istutte valtaistuimilla ja hallitsette Israelin kahtatoista heimoa” (Luuk. 22:29–30).

552. Simon Pietarilla on tässä kahdentoista miehen kollegiossa ensimmäinen sija.³⁰⁷ Jeesus on uskonut hänelle ainutlaatuisen tehtävän. Sen ilmoituksen perusteella, jonka Isä oli antanut Pietarille, tämä tunnusti: ”Sinä olet Messias, elävän Jumalan Poika.”(Matt. 16:16) Ja Herramme sanoi hänelle: ”Sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan kirkkoni. Sitä eivät tuone-
lan portit voita” (Matt. 16:18). Kristus, ”elävä kivi”,³⁰⁸ takaa Pietarin varaan rakennetulle kirkolle voiton kuoleman valloista. Pietari pysyy tunnustamansa uskon perusteella kirkon horjumattomana kalliona. Hänen tehtävänsä on varjella tätä uskoa millään tavoin horjumasta ja vahvistaa siinä velji-
ään.³⁰⁹ 880, 153, 442, 424

553. Jeesus on uskonut Pietarille erityisen auktoriteetin: ”Minä olen antava sinulle taivasten valtakunnan avaimet. Minkä sinä sidot maan päällä, se on sidottu taivaissa, ja minkä sinä vapautat maan päällä, se on myös taivaissa vapautettu” (Matt. 16:19). ”Avainten valta” merkitsee valtaa johtaa Jumalan rakennusta, kirkkoa. Jeesus, ”hyvä paimen” (Joh. 10:11), on vahvistanut antamansa tehtävän ylösnousemuksensa jälkeen: ”Kaitse minun lampaistani” (Joh. 21:15–17). Valta ”sita” ja ”päästää” merkitsee valtaa päästää synneistä, antaa oppia koskevia päätöksiä ja tehdä kuria koskevia ratkaisuja kirkossa. Jeesus on uskonut tämän vallan kirkolle apostolien,³¹⁰ ennen kaikkea Pietarin palveluviran välityksellä: Pietari on ainoa, jolle hän on nimen omaan luovuttanut valtakunnan avaimet. 381, 1445, 641, 881

ESIMAKU VALTAKUNNASTA: KIRKASTUMINEN

554. Siitä päivästä alkaen, jona Pietari tunnusti Jeesuksen Kristukseksi, elävän Jumalan Pojaksi, ”Jeesus alkoi puhua opetuslapsilleen, että hänen oli mentävä Jerusalemiin ja kärsittävä paljon ... Hänet surmattaisiin, mutta kolmantena päivänä hän nousisi kuolleista” (Matt. 16:21). Pietari torjuu tämän puheen;³¹¹ toisetkaan eivät käsitä sitä.³¹² Tähän yhteyteen sijoittuu salaperäinen tapahtuma, Jeesuksen kirkastuminen³¹³ korkealla vuorella kolmen ennaltavalitun todistajan, Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen nähden. Jeesuksen kasvot ja vaatteet muuttuvat säteilevän kirkkaiksi, Mooses ja Elia ilmestyvät ja puhuvat ”Jeesuksen pois-lähdöstä, joka oli toteutuva Jerusalemissa” (Luuk.

³⁰⁷ vrt. Mark. 3:16; 9:2; Luuk. 24:34; 1 Kor. 15:5.

³⁰⁸ vrt. 1 Piet. 2:4.

³⁰⁹ vrt. Luuk. 22:32.

³¹⁰ vrt. Matt. 18:18.

³¹¹ vrt. Matt. 16:22–23.

³¹² vrt. Matt. 17:23; Luuk. 9:45.

³¹³ vrt. Matt. 17:1–8; ja vast.; 2 Piet. 1:16–18.

9:31). Pilvi varjoaa heidät ja ääni taivaasta sanoo: ”Tämä on minun Poikani, minun valittuni, kuuluu häntä!” (Luuk. 9:35). 697, 2600, 444

555. Yhden silmänräpäyksen ajan Jeesus näyttää jumalallisen kirkkautensa ja vahvistaa siten Pietarin tunnustuksen. Hän näyttää myös, että mennäkseen kirkkauteensa (Luuk. 24:26) hänen täytyy kärsiä Jerusalemissa kuolema ristillä. Mooses ja Elia olivat nähneet vuorella Jumalan kirkkauden; laki ja profeetat olivat puhuneet ennalta Messiaan kärsimyksistä.³¹⁴ Jeesuksen kärsimys on Isän tahto; Poika toimii Jumalan palvelijana,³¹⁵ pilvi on Pyhän Hengen läsnäolon merkki: ”Koko Pyhä Kolminaisuus ilmestyi: Isä äänessä, Poika ihmisenä, Pyhä Henki kirkkaana pilvenä.”³¹⁶ 2576, 2583, 257

”Oi Kristus Jumala, sinä kirkastuit vuorella, ja opetuslapsesi näkivät sinun kunniasi kykyjensä mukaan, että nähdessään sinut sitten ristiinnaulittuna ymmärtäisivät sinun kärsivän vapaasta tahdostasi ja saarnaisivat maailmalle, että sinä olet totisesti Isän kirkkauden säteily.”³¹⁷

556. Julkisen elämän kynnyksellä on kaste, pääsiäisen kynnyksellä kirkastuminen. Jeesuksen kasteessa ”ilmoitettiin meidän ensimmäisen uuden syntymisemme salaisuus”: meidän kasteemme. Kirkastuminen on ”toisen uudestisyntymisen sakramentti”: meidän ylösnousemuksemme.³¹⁸ Nyt jo olemme osallisia Herran ylösnousemukseen Pyhän Hengen kautta, joka vaikuttaa kirkon, Kristuksen ruumiin sakramenteissa. Kirkastuminen antaa meille esi-
maun Kristuksen paluusta kirkkaudessa, jolloin ”hän muuttaa meidän ruumiimme tästä alennustilasta oman kirkastuneen ruumiinsa kaltaiseksi” (Fil. 3:21). Kirkastuminen muistuttaa meitä myös siitä, että ”Jumalan valtakuntaan meidän on mentävä monen ahdingon kautta” (Apt. 14:22). 1003

”Pietari ei käsittänyt sitä vielä silloin, kun hän toivoi saavansa elää Kristuksen kanssa vuorella.³¹⁹ Hän on säästänyt sen sinulle, Pietari, kuolemasi jälkeiseen aikaan. Mutta nyt hän itse sanoo: Astu alas väsyttääksesi itsesi maan päällä, palvelaksesi maan päällä, joutuaksesi maan päällä halveksituksi ja ristiinnaulituksi. Elämä astuu alas surmattavaksi, leipä astuu alas nähdäkseen nälkää, tie astuu alas väsyäkseen tiellä; lähde astuu alas janotakseen – ja sinä kieltäydyt väsyttämästä itseäsi?”³²⁰

JEEBUS VAELTAA JERUSALEMIIN

557. ”Kun Jeesuksen taivaaseenottamisen aika oli lähenemässä, hän suunta-
si kulkunsa Jerusalemiin kohti” (Luuk. 9:51).³²¹ Tällä päätöksellään Jeesus

³¹⁴ vrt. Luuk. 24:27.

³¹⁵ vrt. Jes. 42:1.

³¹⁶ pyhä Tuomas Akvinolainen, *Summa theologiae* III, 45, 4 ad 2.

³¹⁷ *Kristuksen kirkastumisen kontakti*: Bysanttilainen liturgia.

³¹⁸ pyhä Tuomas Akvinolainen, *Summa theologiae* III, 45, 4 ad 2.

³¹⁹ vrt. Luuk. 9:33.

³²⁰ pyhä Augustinus, *Sermo* 78, 6: PL 38, 492–493.

³²¹ vrt. Joh. 13:1.

viittasi siihen, että hän lähti Jerusalemiin valmiina kuolemaan. Kolme kertaa hän oli puhunut kuolemastaan ja ylösnousemisestaan.³²² Jerusalemiä lähestyessään hän sanoi: ”Eihän ole mahdollista, että profeetta surmataan muualla kuin Jerusalemissa” (Luuk. 13:33).

558. Jeesus muistutti marttyyrikuoleman kärsineistä profeetoista, jotka oli surmattu Jerusalemissa.³²³ Siitä huolimatta hän kehottaa hartaasti Jerusalemiä kokoontumaan hänen ympärilleen: ”Miten monesti olenkaan tahtonut koota lapsesi, niin kuin kanaemo kokoaa poikaset siipiensä suojaan! Mutta te ette tahtoneet tulla” (Matt. 23:37b). Jerusalemin tullessa näkyviin hän itkee kaupunkia³²⁴ ja ilmaisee vielä kerran syvimmän kaipauksensa: ”Kunpa sinäkin tänä päivänä ymmärtäisit, missä turvasi on! Mutta nyt se on sinun silmiltäsi kätketty” (Luuk. 19:42).

JEEBUS RATSASTAA MESSIAANA JERUSALEMIIN

559. Millä tavalla Jerusalem ottaa Messiaansa vastaan? Jeesus oli aina vetäytynyt syrjään, kun kansa oli yrittänyt tehdä hänet kuninkaaksi.³²⁵ Nyt hän valitsee ajankohdan ja ryhtyy valmisteluihin saapuakseen Messiaana ”isänsä Daavidin” kaupunkiin (Luuk. 1:32).³²⁶ Riemuitseva väkijoukko ympäröi hänet, sillä se pitää häntä Daavidin Poikana, miehenä joka tuo pelastuksen (*Hoosianna* merkitsee ”pelasta!”, ”anna apu!”). Mutta nyt ”kunnian Kuningas” (Ps. 24:7–10) saapuu omaan kaupunkiinsa ”aasilla ratsastaen” (Sak. 9:9). Hän ei voita Siionin tytärtä, kirkkonsa vertauskuvaa, puolelleen viikkokaudella ja väkivallalla, vaan nöyryydellä, joka todistaa totuudesta.³²⁷ Siitä syystä lapset³²⁸ muodostavat sinä päivänä hänen valtakuntansa ja samoin ”Jumalan köyhät”, jotka huutavat hänelle samoilla sanoilla, joilla enkelit olivat julistaneet Kristusta paimenille.³²⁹ Kirkko on ottanut heidän huutonsa ”Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen” (vrt. Ps. 118:26) eukaris-tianvieton Sanctukseen johdantona Herran pääsiäisen muiston viettämiseen. 333, 1352

560. *Jeesuksen saapuminen Jerusalemiin* ilmoittaa sen valtakunnan tuloa, jonka Messias-kuningas tuo kuolemansa ja ylösnousemuksensa pääsiäisessä. Viettämällä palmusunnuntaina tätä saapumista kirkon liturgia aloittaa suuren pyhän viikon viettämisen. 550, 2816, 1169

³²² vrt. Mark. 8:31–33; 9:31–32; 10:32–34.

³²³ vrt. Matt. 23:37a.

³²⁴ vrt. Luuk. 19:41.

³²⁵ vrt. Joh. 6:15.

³²⁶ vrt. Matt. 21:1–11.

³²⁷ vrt. Joh. 18:37.

³²⁸ vrt. Matt. 21:15–16; Ps. 8:3.

³²⁹ vrt. Luuk. 19:38; 2:14.

LYHYESTI

561. ”Kristuksen koko elämä oli jatkuvaa opetusta: hänen vaitiolonsa, hänen ihmeensä, tekonsa ja rukouksensa, hänen ihmisrakkautensa ja kiintymyksensä vähäarvoisiin ja köyhiin, hänen täydellinen ristinuhrinsa hyväksyminen maailman lunastamiseksi ja hänen ylösnousemisenensa toteuttavat hänen sanansa ja täydentävät ilmoitusta”³³⁰.
562. Kristuksen opetuslasten tulee muuttua hänen kaltaisikseen, kunnes hän on saanut muodon heissä.³³¹ ”Meidät otetaan mukaan hänen elämänsä salaisuuksiin ja muovataan hänen kuvakseen, me kuolemme ja meidät herätetään yhdessä hänen kanssaan, kunnes kerran yhdessä hänen kanssaan hallitsemme.”³³²
563. Olkoon kyseessä paimen tai tietäjä, kukaan ei voi tulla maan päällä Jumalan luokse muutoin kuin polvistumalla Betlehemin seimelle ja palvomalla häntä, joka makaa seimessä lapsen heikkouteen kätkeytynä.
564. Jeesus antaa meille esimerkin pyhydestä perheen ja työn arkipäivässä olemalla kuuliainen Marialle ja Joosefille ja tekemällä yksinkertaista työtä monina Nasaretin vuosinaan.
565. Jo julkisen elämänsä alkaessa, kasteessaan, Jeesus on se ”Jumalan palvelija”, joka on kokonaan vihitty lunastustyöhön, joka toteutuu hänen kärsimyksensä ”kasteessa”.
566. Autiomaassa kokemassaan kiusauksessa Jeesus osoittautuu nöyräksi Messiaaksi, joka voittaa Saatanan täydellisellä uskollisuudellaan Isän tahtomaa pelastussuunnitelmaa kohtaan.
567. Taivasten valtakunta alkaa maan päällä Kristuksessa. ”Tämä valtakunta loistaa selvästi ihmisille Kristuksen sanoista, teoista ja läsnäolosta.”³³³ Kirkko on tämän valtakunnan itu ja alkua. Sen avaimet on uskottu Pietarille.
568. Kristuksen kirkastumisen tarkoituksena on kärsimyksen lähestyessä vahvistaa apostolien uskoa. Nousu ”korkealle vuorelle” valmistaa nousua Golgatalle. Kristus, kirkon pää, ilmoittaa, mitä hänen ruumiiseensa sisältyy ja mitä se säteilee sakramenteissa: ”kirkkauden toivoa” (Kol. 1:27).³³⁴

³³⁰ Johannes Paavali II, Apostolinen kehoitus *Catechesi tradendae*, 9.

³³¹ vrt. Gal. 4:19.

³³² Vatikaanin II kirkkokokous, kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 7.

³³³ Vatikaanin II kirkkokokous, kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 5.

³³⁴ vrt. pyhä Leo Suuri, *Sermo* 51, 3: PL 54, 310.

569. Jeesus menee Jerusalemiin vapaaehtoisesti tietoisena siitä, että hänen on siellä kuoltava väkivaltainen kuolema syntisten³³⁵ vastarinnan vuoksi.
570. Jeesuksen saapuminen Jerusalemiin ilmaisee Jumalan valtakunnan tulemistä. Messias-kuningas, jonka lapset ja sydämeltään nöyrät ottavat vastaan hänen omassa kaupungissaan, tuo tämän valtakunnan kärsimyksensä ja ylösnousemisensa pääsiäisen kautta.

Neljäs artikkeli

JEEBUS KRISTUS – ”KÄRSI PONTIUS PILATUKSEN AIKANA, RISTIINNAULITTIIN, KUOLI JA HAUDATTIIN”

571. Kristuksen ristin ja ylösnousemuksen pääsiäissalaisuus on sen ilosanoman sydän, jota apostolien ja heidän seuraajanaan kirkon tulee julistaa maailmalle. Jumalan pelastussuunnitelma toteutui ”kerta kaikkiaan” (Hepr. 9:26) hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen lunastuskuolemassa. 1067

572. Kirkko pysyy uskollisena sille Raamatun kaikkien kirjoitusten selitykselle, jonka Jeesus itse antoi opetuslapsilleen sekä ennen pääsiäistään että sen jälkeen:³³⁶ ”Juuri niinhän Messiaan piti kärsiä ja sitten mennä kirkkauteensa” (Luuk. 24:26). Kristuksen kärsimykset saivat konkreettisen historiallisen muotonsa siten, että ”kansan vanhimmat, ylipapit ja lainopettajat hylkäsivät hänet” (Mark. 8:31), ja ”luovuttivat hänet pakanoille pilkattavaksi, ruuskittavaksi ja ristiinnaulittavaksi” (Matt. 20:19). 599

573. Päästäkseen käsittämään lunastuksen merkityksen syvemmin usko voi yrittää porautua Jeesuksen kuolemaan liittyviin seikkoihin ja olosuhteisiin, jotka evankeliumit välittävät uskollisesti³³⁷ ja joita muut historialliset lähteet valaisevat. 158

1. osa

JEEBUS JA ISRAEL

574. Jo Jeesuksen julkisen toiminnan alussa fariseukset ja Herodeksen kannattajat tekivät pappien ja lainopettajien kanssa yksimielisen päätöksen surmata hänet.³³⁸ Monet hänen teoistaan (pahojen henkien karkottaminen,³³⁹

³³⁵ vrt. Hepr. 12:3.

³³⁶ vrt. Luuk. 24:27, 44–45.

³³⁷ vrt. Vatikaanin II kirkkokok., konstituutio ilmoituksesta *Dei Verbum*, 19.

³³⁸ vrt. Mark. 3:6.

³³⁹ vrt. Matt. 12:24.

syntien anteeksiantaminen,³⁴⁰ sapattina parantaminen,³⁴¹ lain puhtaussäädösten omaperäinen selittäminen,³⁴² läheinen kanssakäyminen publikaanien ja julkisyntisten kanssa³⁴³) herättivät eräissä pahaa tahtovissa ihmisissä epäilyksen, että hänessä oli riivaaja.³⁴⁴ Häntä syytettiin jumalanpilkasta³⁴⁵ ja vääräksi profeetaksi³⁴⁶. Molemmat olivat sellaisia rikkomuksia uskontoa vastaan, joista laki sääti rangaistukseksi kuoleman kivittämällä.³⁴⁷ 530, 591

575. Jeesuksen sanat ja teot ovat siis olleet Jerusalemin hengellisille johtajille – joita Johanneksen evankeliumi kutsuu usein lyhyesti ”juutalaisiksi”³⁴⁸ – enemmän kuin Jumalan kansan tavallisille jäsenille,³⁴⁹ ”merkki, jota vastaan sanotaan”³⁵⁰. Tosin Jeesuksen ja fariseusten väliset suhteet eivät olleet pelkästään negatiiviset. Muutamit fariseukset esimerkiksi varoittivat häntä uhkaavasta vaarasta.³⁵¹ Jeesus kiittelee eräitä heistä, esimerkiksi Jakeessa Mark. 12:34 mainittua lainopettajaa, ja hän käy useita kertoja aterialla fariseusten luona.³⁵² Jeesus vahvistaa oikeaksi opetukset, joita tämä Jumalan kansan hengellinen eliitti antaa: kuolleiden ylösnousemuksen³⁵³, hurskauden muodot (almut, paastot ja rukouksen³⁵⁴) ja tavan kääntyä Jumalan puoleen Isänä, samoin kuin käskylle rakastaa Jumalaa ja lähimmäistä annetun keskeisen aseman.³⁵⁵ 993

576. Monien juutalaisten silmissä Jeesus näyttää loukanneen valitun kansan olennaisia instituutioita:

- kuuliaisuutta laille, sen kaikkia kirjoitettuja käskyjä ja fariseusten kannalta myös suullisen tradition niille antamaa tulkintaa;
- Jerusalemin temppelin keskeistä asemaa pyhänä paikkana, Jumalan erityisenä asuinsijana;
- uskoa yhteen Jumalaan, jonka kirkkauteen yksikään ihminen ei voi olla osallinen.

I Jeesus ja laki

577. Vuorisaarnassa Jeesus otti uuden liiton armon valossa kantaa lakiin, jonka Jumala oli antanut Siinailla ensimmäistä liittoa solmittaessa. Hän aloitti juhlallisella varoituksella: 1965

³⁴⁰ vrt. Mark. 2:7.

³⁴¹ vrt. Mark. 3:1–6.

³⁴² vrt. Mark. 7:14–23.

³⁴³ vrt. Mark. 2:14–17.

³⁴⁴ vrt. Mark. 3:22; Joh. 8:48; 10:20.

³⁴⁵ vrt. Mark. 2:7; Joh. 5:18; 10:33.

³⁴⁶ vrt. Joh. 7:12; 7:52.

³⁴⁷ vrt. Joh. 8:59; 10:31.

³⁴⁸ vrt. Joh. 1:19; 2:18; 5:10; 7:13; 9:22; 18:12; 19:38; 20:19.

³⁴⁹ vrt. Joh. 7:48–49.

³⁵⁰ vrt. Luuk. 2:34.

³⁵¹ vrt. Luuk. 13:31.

³⁵² vrt. Luuk. 7:36; 14:1.

³⁵³ vrt. Matt. 22:23–24; Luuk. 20:39.

³⁵⁴ vrt. Matt. 6:2–18.

³⁵⁵ vrt. Mark. 12:28–34.

”Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan. En minä ole tullut kumoamaan, vaan toteuttamaan. Totisesti: laista ei häviä yksikään kirjain, ei pieninkään piirto, ennen kuin taivas ja maa katoavat, ennen kuin kaikki on tapahtunut. Sitä, joka jättää laista pois yhdenkin käskyn, vaikkapa kaikkein vähäisimmän, ja siten opettaa, kutsutaan taivasten valtakunnassa vähäisimmäksi. Mutta sitä, joka noudattaa lakia ja niin opettaa, kutsutaan taivasten valtakunnassa suureksi” (Matt. 5:17–19) 1967

578. Jeesuksen, Israelin Messiaan ja siis suurimman taivasten valtakunnassa, tuli omien sanojensa mukaan täyttää laki kokonaisuudessaan vähäisintä käskyä myöten. Hän on vieläpä ainoa, joka kykeni tekemään sen täydellisesti.³⁵⁶ Niin kuin juutalaiset itsekin myönsivät, he eivät kyenneet milloinkaan täyttämään lakia kokonaan, pienintäkään käskyä rikkomatta.³⁵⁷ Siitä syystä Israelin lapset pyytävät vuosittain toistuvana sovituspäivänä Jumalan anteeksiantoa rikkomuksistaan lakia vastaan. Lakihan on kokonaisuus, ja niin kuin pyhä Jaakob muistuttaa: ”Se, joka muuten kaikessa noudattaa lakia mutta rikkoo sitä yhdessä kohdassa, on syyppää kaikilta kohdin” (Jaak. 2:10).³⁵⁸ 1953

579. Tämä perusajatus, että laki oli pidettävä koko laajuudessaan, ei ainoastaan kirjaimellisesti vaan lain henkeä noudattaen, oli fariseuksille kallis. Korostaessaan tätä Israelille he sytyttivät monet Jeesuksen ajan juutalaiset valtavaan uskonnolliseen innostukseen.³⁵⁹ Tämä innostus, edellyttäen että se ei supistuisi tekopyhäksi yksittäistapausten ratkomiseksi,³⁶⁰ saattoi vain valmistaa kansaa siihen Jumalan ennenkuulumattomaan asioihin puuttumiseen, että ainoa täydellisesti Vanhurskas tulisi toteuttamaan lain kaikkien syntisten edestä.³⁶¹

580. Lain saattoi siis täyttää täydellisesti vain sen jumalallinen Antaja, joka Pojan persoonassa syntyi lain alaiseksi.³⁶² Jeesuksessa laki ei enää näy kivi- tauluihin kirjoitettuna vaan Palvelijan sydämen sisimmässä (Jer. 31:33), ja koska hän ”tinkimättä toteuttaa oikeuden” (Jes. 42:3), hän on tullut ”kansalle liitoksi” (Jes. 42:6). Jeesus menee lain täyttämässä niin pitkälle, että hän jopa ottaa päälleen ”lain kirouksen”,³⁶³ joka lankeaa jokaisen päälle, ”joka ei tee kaikkea, mitä lain kirja käskee”.³⁶⁴ Kristuksen kuolema on vapauttanut ”kaikki ensimmäisen liiton aikana tapahtuneista rikkomuksista” (Hepr. 9:15). 527

581. Juutalaiset ja heidän hengelliset johtajansa pitivät Jeesusta ”rabbina”.³⁶⁵ Hän perusteli sanansa usein rabbiinisen laintulkinnan puitteissa.³⁶⁶ Mutta Jeesus ei voinut välttyä törmäykseltä lainopettajien kanssa, sillä hän ei esittänyt laintulkintaansa pelkkänä omana ope-

³⁵⁶ vrt. Joh. 8:46.

³⁵⁷ vrt. Joh. 7:19; Apt. 13:38–41; 15:10.

³⁵⁸ vrt. Gal. 3:10; 5:3.

³⁵⁹ vrt. Room. 10:2.

³⁶⁰ vrt. Matt. 15:3–7; Luuk. 11:39–54.

³⁶¹ vrt. Jes. 53:11; Hepr. 9:15.

³⁶² vrt. Gal. 4:4.

³⁶³ vrt. Gal. 3:13.

³⁶⁴ vrt. Gal. 3:10.

³⁶⁵ vrt. Joh. 11:28; 3:2; Matt. 22:23–24,34–36.

³⁶⁶ vrt. Matt. 12:5; 9:12; Mark. 2:23–27; Luuk. 6:6–9; Joh. 7:22–23.

tuksenaan, vaan ”hän opetti niin kuin se, jolle on annettu valta, ei niin kuin lainopettajat” (Matt. 7:29). Hänen äänessään kuului sama Jumalan Sana, joka kaikui Siinailla antaen Moosekselle kirjoitetun lain ja joka kuului uudelleen autuaaksijulistusten vuorella.³⁶⁷ Jeesus ei tee lakia tyhjäksi vaan hän täyttää sen antaessaan jumalallisella tavalla sen lopullisen tulkinnan: ”Teille on opetettu nämä isille annetut käskyt ... Mutta minä sanon teille” (Matt. 5:33–34). Samalla jumalallisella vallalla hän hylkää eräitä fariseusten opettamia ”ihmisten perinnäissääntöjä”,³⁶⁸ jotka ”tekevät tyhjäksi Jumalan sanan”.³⁶⁹ 2054

582. Ja lisäksi: Jeesus täytti ruokien puhtautta koskevan lain, joka näytteli juutalaisten elämässä hyvin suurta osaa, kun hän ilmaisi sen ”kasvattavan” merkityksen³⁷⁰ jumalallisella tulkinnallaan: ”’Ettekö käsitä, ettei mikään ulkoapäin ihmiseen tuleva voi saastuttaa häntä?’ Näin Jeesus teki selväksi, että kaikki ruoka on puhdasta ... Se mikä tulee ihmisestä ulos, se saastuttaa ihmisen. Juuri ihmisen sisältä, sydäimestä, lähtevät pahat ajatukset” (Mark. 7:18–21) Antaessaan jumalallisella vallalla laista lopullisen tulkinnan Jeesus törmäsi eräiden lainopettajien vastustukseen. He eivät hyväksyneet hänen laintulkintaansa, vaikka sitä seuranneet Jumalan antamat merkit vahvistivat sen oikeaksi.³⁷¹ Tämä pätee erityisesti kysymykseen sapatista: Jeesus muistuttaa, usein rabbiinisin perusteluin,³⁷² ettei sapatinlepo rikkoudu Jumalan³⁷³ ja lähimmäisten palvelemisessa³⁷⁴, jota hänen parantamistekonsa toteuttivat. 368, 548, 2173

II Jeesus ja temppeli

583. Jeesus osoitti mitä syvintä kunnioitusta Jerusalemin temppeliä kohtaan, niin kuin jo profeetat ennen häntä. Neljäkymmentä päivää hänen syntymänsä jälkeen Joosef ja Maria asettivat hänet siellä Jumalan eteen.³⁷⁵ Kahdentoista vuoden ikäisenä hän päätti jäädä temppeliin muistuttaakseen vanhemmilleen, että hän on olemassa Isänsä asiaa varten.³⁷⁶ Piiloon jääneinä vuosinaan hän matkasi vuosittain temppeliin ainakin pääsiäisjuhille.³⁷⁷ Jerusalemiin, juutalaisten suurille juhlille³⁷⁸ tehdyt matkat, jaksottivat hänen julkisen toimintansa. 529, 534

584. Jeesus astuu temppeliin pitäen sitä Jumalan kohtaamisen ensisijaisena paikkana. Temppeli on hänelle hänen Isänsä asuinpaikka, rukoushuone, ja hän kauhistuu sitä, että sen esipihasta on tehty markkinapaikka.³⁷⁹ Kiiivaasta rakkaudesta Isäänsä kohtaan hän ajaa kaupustelijat temppelistä: ”Älkää tehkö Isäni talosta markkinapaikkaa! Silloin opetuslapset muistivat, mitä kirjoituksissa sanotaan: ’Kiivaus sinun temppelisi puolesta kuluttaa minut’ (Ps.

³⁶⁷ vrt. Matt. 5:1.

³⁶⁸ vrt. Mark. 7:8.

³⁶⁹ vrt. Mark. 7:13.

³⁷⁰ vrt. Gal. 3:24.

³⁷¹ vrt. Joh. 5:36; 10:25,37–38; 12:37.

³⁷² vrt. Mark. 2:25–27; Joh. 7:22–24.

³⁷³ vrt. Matt. 12:5; 4 Moos. 28:9.

³⁷⁴ vrt. Luuk. 13:15–16; 14:3–4.

³⁷⁵ vrt. Luuk. 2:22–39.

³⁷⁶ vrt. Luuk. 2:46–49.

³⁷⁷ vrt. Luuk. 2:41.

³⁷⁸ vrt. Joh. 2:13–14; 5:1,14; 7:1,10,14; 8:2; 10:22–23.

³⁷⁹ vrt. Matt. 21:13.

69:10) ”(Joh. 2:16–17). Jeesuksen ylösnousemisen jälkeen apostolit säilyttivät uskonnollisen kunnioituksen temppeliä kohtaan.³⁸⁰ 2599

585. Kärsimisensä edellä Jeesus kuitenkin toi julki, että tämä ihana rakennus hävitetään, niin ettei kiveä jää kiven päälle.³⁸¹ Siihen sisältyi merkki lopunajasta, joka alkaa hänen omasta pääsiäisestään.³⁸² Mutta väärät todistajat toistivat tämän ennustuksen vääristeltynä ylipappien kuulustellessa häntä,³⁸³ ja myöhemmin se viskattiin pilkkamielessä ristiinnaulitulle Jeesukselle vasten kasvoja.³⁸⁴

586. Jeesus opetti suurimmaksi osaksi temppelissä³⁸⁵ eikä suinkaan suhtautunut siihen vihamielisesti.³⁸⁶ Hän oli valmis maksamaan temppeliveroa, ja määräsi Pietarinkin,³⁸⁷ josta hän juuri oli tehnyt tulevan kirkkonsa peruskiven, tekemään samoin.³⁸⁸ Hän jopa samaisti itsensä temppeliin kutsuessaan itseään Jumalan lopulliseksi asunnoksi ihmisten keskuudessa.³⁸⁹ Siitä syystä hänen ruumiinsa teloittaminen ennustaa temppelin hävittämisen,³⁹⁰ josta alkaa pelastushistorian uusi jakso: ”Tulee aika, jolloin ette rukoile Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa” (Joh. 4:21).³⁹¹ 797, 1179

III Jeesus ja Israelin usko yhteen ainoaan pelastavaan Jumalaan

587. Jos Jeesuksen suhtautuminen lakiin ja temppeliin oli aiheena siihen, että Israelin uskonnolliset johtajat nousivat vastustamaan häntä³⁹², niin varsinainen kompastuskivi³⁹³ heille kuitenkin oli Jeesuksen rooli synneistä lunastamisessa, joka voi olla vain Jumalalle kuuluva teko.

588. Jeesus suututti fariseukset aterioimalla publikaanien ja syntisten kanssa³⁹⁴ yhtä läheisesti kuin heidänkin kanssaan.³⁹⁵ Jeesus sanoi ”muutamille, jotka olivat varmoja omasta vanhurskaudestaan ja väheksyivät muita” (Luuk. 18:9)³⁹⁶: ”En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä, jotta he kääntyisivät” (Luuk. 5:32). Hän meni vielä pitemmälle julistaessaan

³⁸⁰ vrt. esim. Apt. 2:46; 3:1; 5:20–21.

³⁸¹ vrt. Matt. 24:1–2.

³⁸² vrt. Matt. 24:3; Luuk. 13:35.

³⁸³ vrt. Mark. 14:57–58.

³⁸⁴ vrt. Matt. 27:39–40.

³⁸⁵ vrt. Joh. 18:20.

³⁸⁶ vrt. Matt. 8:4; 23:21; Luuk. 17:14; Joh. 4:22.

³⁸⁷ vrt. Matt. 17:24–27.

³⁸⁸ vrt. Matt. 16:18.

³⁸⁹ vrt. Joh. 2:21; Matt. 12:6.

³⁹⁰ vrt. Joh. 2:18–22.

³⁹¹ vrt. Joh. 4:23–24; Matt. 27:51; Hepr. 9:11; Ilm. 21:22.

³⁹² vrt. Luuk. 2:34.

³⁹³ vrt. Luuk. 20:17–18; Ps. 118:22.

³⁹⁴ vrt. Luuk. 5:30.

³⁹⁵ vrt. Luuk. 7:36; 11:37; 14:1.

³⁹⁶ vrt. Joh. 7:49; 9:34.

vastoin fariseuksia, että koska kaikki ihmiset ovat syntisiä³⁹⁷, ne jotka väittävät, etteivät tarvitse pelastusta, sokaisevat itsensä.³⁹⁸ 545

589. Jeesus herätti suuttumusta ennen kaikkea siksi, että hän samaisti oman armahtavan käyttäytymisensä syntisiä kohtaan itsensä Jumalan suhtautumiseen heitä kohtaan.³⁹⁹ Hän jopa antoi ymmärtää, että aterioimalla syntisten kanssa⁴⁰⁰ hän avasi heille pääsyn messiaanisellemateriaalle.⁴⁰¹ Mutta antamalla syntejä anteeksi Jeesus aivan erityisesti asetti Israelin uskonnolliset johtajat kahden vaikean vaihtoehdon eteen: ”Kuka muu kuin Jumala voi antaa syntejä anteeksi?” (Mark. 2:7). Jeesus siis joko pilkkaa Jumalaa antaessaan syntejä anteeksi, koska hän siten ihmisenä tekee itsensä Jumalan veroiseksi,⁴⁰² tai hän puhuu totta, ja hänen persoonansa tuo Jumalan läsnäolevaksi ja ilmoittaa hänen nimensä.⁴⁰³ 431, 1441, 432

590. Ainoastaan Jeesuksen persoonan jumalallinen identiteetti voi oikeuttaa niin ehdottoman vaatimuksen kuin: ”Joka ei ole minun puolellani, on minua vastaan” (Matt. 12:30), tai sanat: ”Tässä teillä on enemmän kuin Joona! ... enemmän kuin Salomo” (Matt. 12:41–42), ”tässä teillä on enemmän kuin temppeli”;⁴⁰⁴ tai että hän Messiaana sovittaa itseensä sen, että Daavid on nimittänyt Messiaasta Herrakseen,⁴⁰⁵ tai väittää: ”Jo ennen kuin Abraham syntyi – minä olin” (Joh. 8:58), ja vieläpä: ”Minä ja Isä olemme yhtä” (Joh. 10:30). 253

591. Jeesus on kehottanut Jerusalemin hengellisiä johtajia uskomaan häneen niiden hänen Isänsä tekojen tähden, jotka hän tekee.⁴⁰⁶ Mutta tällainen uskon vastaus edellytti salaista kuolemista omalle itselle, jotta ihminen ”syntyisi uudelleen ylhäältä”⁴⁰⁷ Jumalan armon puoleensa vetämänä.⁴⁰⁸ Tällainen vaatimus kääntymisestä Jumalan lupauksen täytyessä täysin yllättävällä tavalla⁴⁰⁹ tekee ymmärrettäväksi Suuren neuvoston traagisen erehdyksen sen katsoessa, että Jeesus ansaitsi kuoleman jumalanpilkkaajana.⁴¹⁰ Neuvoston jäsenet toimivat yhtäaikaa tietämättömyydestä⁴¹¹ ja siksi, että he ”paatuneina”⁴¹² ”eivät uskoneet”.⁴¹³ 526, 574

³⁹⁷ vrt. Joh. 8:33–36.

³⁹⁸ vrt. Joh. 9:40–41.

³⁹⁹ vrt. Matt. 9:13; Hoos. 6:6.

⁴⁰⁰ vrt. Luuk. 15:1–2.

⁴⁰¹ vrt. Luuk. 15:23–32.

⁴⁰² vrt. Joh. 5:18; 10:33.

⁴⁰³ vrt. Joh. 17:6, 26.

⁴⁰⁴ vrt. Matt. 12:6.

⁴⁰⁵ vrt. Matt. 12:36–37.

⁴⁰⁶ vrt. Joh. 10:36–38.

⁴⁰⁷ vrt. Joh.3:7.

⁴⁰⁸ vrt. Joh. 6:44.

⁴⁰⁹ vrt. Jes. 53:1.

⁴¹⁰ vrt. Mark. 3:6; Matt. 26:64–66.

⁴¹¹ vrt. Luuk. 23:34; Apt. 3:17–18.

⁴¹² vrt. Mark. 3:5; Room. 11:25.

⁴¹³ vrt. Room. 11:20.

LYHYESTI

592. Jeesus ei ole poistanut Siinain lakia, vaan on täyttänyt sen⁴¹⁴, vieläpä niin täydellisesti,⁴¹⁵ että hän paljastaa sen syvimmän merkityksen⁴¹⁶ ja sovittaa sitä vastaan tehdyt rikkomukset.⁴¹⁷
593. Jeesus kunnioitti temppeliä: juutalaisten pyhiinvaellusjuhline hänkin vaelsi sinne, ja hän rakasti tätä Jumalan asumusta ihmisten keskellä kiivalla rakkaudella. Temppeli viittaa edeltä käsin hänen salaisuuteensa. Ennustaessaan temppelin hävittämisen hän ilmoittaa oman väkivaltaisen kuolemansa ja uuden aikakauden alkamisen pelastushistoriassa, jossa hänen ruumiinsa on oleva lopullinen temppeli.
594. Jeesus teki sellaisia tekoja – kuten syntien anteeksiantaminen –, jotka osoittavat, että hän on itse pelastava Jumala.⁴¹⁸ Jotkut juutalaiset, jotka eivät tunnistanee hänessä ihmiseksi tullutta Jumalaa,⁴¹⁹ näkivät hänessä ihmisen, joka tekee itsensä Jumalaksi,⁴²⁰ ja tuomitsivat hänet jumalanpilkkaajana.

2. Osa

JEEBUS ON KUOLLUT RISTILLÄ

I Oikeudenkäynti Jeesusta vastaan

JUUTALAISTEN JOHTAJAT EIVÄT OLLEET JEEBUSKSESTA YHTÄ MIELTÄ

595. Jeesuksen persoona herätti Jerusalemin hengellisten johtajien keskuudessa toistuvasti erimielisyyttä:⁴²¹ muun muassa fariseus Nikodemos⁴²² ja arvossa pidetty Joosef Arimatialainen olivat salaa Jeesuksen opetuslapsia.⁴²³ Johannes saattaa jopa sanoa, että – vieläpä juuri ennen kärsimystä – ”monet hallitusmiehistäkin uskoivat Jeesukseen” (Joh. 12:42), tosin vielä hyvin epätäydellisellä uskolla. Se ei ole mitenkään yllättävää, kun otetaan huomioon, että helluntain jälkeisenä päivänä ”usko voitti puolelleen myös monia pappeja” (Apt. 6:7) ja eräät fariseuksetkin olivat tulleet uskoviksi (Apt. 15:5). Pyhä Jaakob saattoi sanoa pyhälle Paavalille: ”Juutalaisia on tuhansittain tullut uskoviksi, ja he kaikki vaativat kiivaasti lain noudattamista” (Apt. 21:20).

596. Uskonnolliset johtajat eivät olleet yksimielisiä siitä, miten Jeesukseen tuli asennoitua.⁴²⁴ Fariseukset uhkasivat erottaa synagogasta ne, jotka seurasivat Jeesusta.⁴²⁵ Eräät

⁴¹⁴ vrt. Matt. 5:17–19.

⁴¹⁵ vrt. Joh. 8:46.

⁴¹⁶ vrt. Matt. 5:33.

⁴¹⁷ vrt. Hepr. 9:15.

⁴¹⁸ vrt. Joh. 5:16–18.

⁴¹⁹ vrt. Joh. 1:14.

⁴²⁰ vrt. Joh. 10:33.

⁴²¹ vrt. Joh. 9:16–17; 10:19–21.

⁴²² vrt. Joh. 7:50.

⁴²³ vrt. Joh. 19:38–39.

⁴²⁴ vrt. Joh. 9:16; 10:19.

⁴²⁵ vrt. Joh. 9:22.

pelkäsivät: ”Jos annamme hänen jatkaa näin, häneen uskovat kohta kaikki, ja silloin roomalaiset tulevat ja ottavat meiltä sekä tämän pyhän paikan että koko kansamme” (Joh. 11:48). Ylipappi Kaifas teki ehdotuksen ennustaessaan: ”Ettekö te käsitä, että jos yksi mies kuolee kansan puolesta, se on teille parempi kuin että koko kansa joutuu tuhoon?” (Joh. 11:50). Suuri neuvosto, joka tuomitsi Jeesuksen kuolemaan jumalanpilkkajana⁴²⁶ mutta joka oli menettänyt oikeuden panna teloituksen toimeen,⁴²⁷ luovutti Jeesuksen roomalaisten käsiin ja syytti häntä kapinasta;⁴²⁸ Jeesus rinnastettiin tällöin Barabbaaseen, jota syytettiin ”mellakasta” (Luuk. 23:19). Ylipapit yrittivät painostaa Pilatusta myös poliittisin uhkauksin tuomitsemaan Jeesuksen kuolemaan.⁴²⁹ 1753

JUUTALAISET EIVÄT OLE KANSANA VASTUUSSA JEESUKSEN KUOLEMASTA

597. Kun otetaan huomioon, kuinka historiallisesti monimutkainen oikeudenkäynti Jeesusta vastaan on evankeliumien kertomusten mukaan ja millainen siihen osallistuneiden (Juudaksen, Suuren neuvoston, Pilatuksen) henkilökohtainen syyllisyys lieneekin – Jumala yksin tuntee sen -, emme saa tehdä Jerusalemin juutalaisista siihen syypäitä yhtenä joukkona, huolimatta manipuloidun väkijoukon huudoista⁴³⁰ ja huolimatta yleisistä syytöksistä juutalaisia vastaan, joita on helluntain jälkeisissä kehotuksissa kääntymykseen.⁴³¹ Kun Jeesus itse antaa heille ristillä anteeksi⁴³² ja kun Pietari häntä seuraten myös antaa anteeksi, molemmat viittaavat Jerusalemin juutalaisten ja vieläpä heidän johtajiensa tietämättömyyteen.⁴³³ Vielä vähemmän voidaan väkijoukon huutoa: ”Hänen verensä saa tulla meidän ja meidän lastemme päälle!” (Matt. 27:25), joka oli eräänlainen virallinen vahvistus,⁴³⁴ pitää perusteena vastuun ulottamiselle muualla ja muina aikoina eläviin juutalaisiin. 1735

Siksi kirkko on lausunut Vatikaanin II konsiilissa: ”Vaikka juutalaisten viranomaiset ja heidän kannattajansa vaativat Kristuksen kuolemaa, ei hänen kärsimyksensä tapahtumia silti voida panna erotuksetta kaikkien silloin eläneiden juutalaisten eikä nykyistenkään juutalaisten syyksi ... juutalaisia ei saa esittää Jumalan hylkäämiksi ja tuomitsemiksi, ikään kuin se kävisi ilmi Pyhästä kirjasta.”⁴³⁵ 839

KAIKKI SYNTISET AIHEUTTIVAT KRISTUKSEN KÄRSIMISEN

598. Kirkko on opetusvirkansa lausunnoissa ja pyhimystensä todistuksessa aina muistanut, että ”syntiset itse olivat syy ja tavallaan myös väline kaikkiin niihin kärsimyksiin, jotka jumalallinen Vapahtaja otti kantaakseen”⁴³⁶ Koska kirkko on tietoinen siitä, että meidän syntimme osuvat itse Kristuk-

⁴²⁶ vrt. Matt. 26:66.

⁴²⁷ vrt. Joh. 18:31.

⁴²⁸ vrt. Luuk. 23:2.

⁴²⁹ vrt. Joh. 19:12,15,21.

⁴³⁰ vrt. Mark. 15:11.

⁴³¹ vrt. Apt. 2:23,36; 3:13–14; 4:10; 5:30; 7:52; 10:39; 13:27–28; 1 Tess. 2:14–15.

⁴³² vrt. Luuk. 23:24.

⁴³³ vrt. Apt. 3:17.

⁴³⁴ vrt. Apt. 5:28; 18:6.

⁴³⁵ Vatikaanin II kirk.kok., julistus kirkon suhteesta ei-kristillisiin uskontoihin *Nostra aetate*, 4.

⁴³⁶ *Catechismus Romanus*, 1, 5, 11; vrt. Hepr. 12:3.

seen,⁴³⁷ kirkko ei epäröi laskea raskainta vastuuta Jeesuksen kärsimisestä kristittyjen harteille – kun taas nämä puolestaan ovat liian usein panneet vastuun yksistään juutalaisten kannettavaksi:

”Tämä syyllisyys koskee ennen kaikkea niitä, jotka lankeavat toistuvasti syntiin. Sillä koska syntimme ajoivat Kristuksen, Herran, ristinkuolemaan, niin tosiasiaassa ’ristiinnaulitsevat’ ne, jotka rypevät synnissä ja paheissa, ’nyt uudestaan itse Jumalan Pojan ja nostavat hänet kaikkien pilkattavaksi!’ (Hepr. 6:6) – se on rikos, joka näyttäneen meidän tekemänämme vielä raskaammalta kuin juutalaisten teko. *’Sillä jos he olisivat kirkkauden Herran tunteneet,’* niin kuin apostoli sanoo, *’he eivät olisi ristiinnaulinneet häntä’* (1 Kor. 2:8). Me sen sijaan väitämme tuntevamme hänet, mutta käymme kuitenkin ikään kuin käsiksi häneen kieltäessämme hänet teollamme.”⁴³⁸ 1851

”Eivät demonit häntä naulinneet ristille, vaan sinä, joka olet heidän kanssaan naulinnut hänet ristiin ja yhä naulitset nautiskellessasi paheissa ja synneissä.”⁴³⁹

II Kristuksen sovituskoulema Jumalan pelastussuunnitelmassa

”JEEBUS ANNETTIIN IHMISTEN KÄSIIN NIIN KUIN JUMALA OLII ENNALTASUUNNITELLUT”

599. Tilanne ei johtanut Jeesuksen väkivaltaiseen koulemaan sattumalta, valitettavien olosuhteiden yhteisvaikutuksesta. Hänen koulemansa kuuluu Jumalan suunnitelman salaisuuteen, niin kuin pyhä Pietari selittää sitä jo ensimmäisessä helluntaisaarnassaan Jerusalemin juutalaisille: ”Hänet oli annettu teidän käsiinne niin kuin Jumala oli suunnitellut ja ennalta nähnyt” (Apt. 2:23). Tämä Raamatun ilmaisu ei tarkoita sitä, että ne jotka ”kavalsivat” Jeesuksen,⁴⁴⁰ olisivat vain tahdottomina toteuttaneet jonkin käsikirjoituksen, jonka Jumala olisi edeltäkäsin laatinut. 517

600. Jokainen ajankohta on Jumalalle välitöntä nykyisyyttä. Kun hän ikuisessa suunnitelmassaan ”päättää etukäteen” jotakin, hän sisällyttää siihen jokaisen ihmisen vapaan vastauksen hänen armoonsa: ”Juuri näin on käynyt. Tässä kaupungissa Herodes ja Pontius Pilatus liittoutuivat pakanoiden ja Israelin kansan kanssa⁴⁴¹ pyhää palvelijaasi Jeesusta vastaan, jonka sinä olit voidellut. He toteuttivat sen, minkä sinä voimallasi ja päätökselläsi olit ennalta määrännyt tapahtuvaksi” (Apt. 4:27–28). Jumala salli heidän sokeudesta syntyneet teot⁴⁴² toteuttaakseen pelastussuunnitelmansa.⁴⁴³ 312

⁴³⁷ vrt. Matt. 25:45; Apt. 9:4–5.

⁴³⁸ *Catechismus Romanus*, 1, 5, 11.

⁴³⁹ pyhä Franciscus Assisilainen, *Admonitio* 5, 3.

⁴⁴⁰ vrt. Apt. 3:13.

⁴⁴¹ vrt. Ps. 2:1–2.

⁴⁴² vrt. Matt. 26:54; Joh. 18:36; 19:11.

⁴⁴³ vrt. Apt. 3:17–18.

”KRISTUS KUOLI MEIDÄN SYNTIEMME VUOKSI, NIIN KUIN OLI KIRJOITETTU”

601. Tämä Jumalan suunnitelma, jonka mukaan ”vanhurskaan palvelijan” (Jes. 53:1)⁴⁴⁴ väkivaltainen kuolema tuottaa pelastuksen, oli ilmoitettu kirjoituksissa jo etukäteen kaikenkattavan lunastuksen eli ihmiset synnin orjuudesta vapaaksi ostamisen salaisuutena.⁴⁴⁵ Pyhä Paavali tunnustaa uskon-tunnustuksessa, jonka hän sanoo ”saaneensa”:⁴⁴⁶ ”Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, *niin kuin oli kirjoitettu*” (1 Kor. 15:3).⁴⁴⁷ Jeesuksen lunastuskuolemassa toteutuu erityisesti ennustus Jumalan kärsivästä palvelijasta.⁴⁴⁸ Jeesus on itse tulkinnut elämänsä ja kuolemansa tarkoituksen näiden Jumalan palvelijasta puhuvien sanojen valossa.⁴⁴⁹ Ylösnousemuksensa jälkeen hän antoi tämän raamatuntulkinnan Emmauksen opetuslapsille⁴⁵⁰ ja siten itse apostoleille.⁴⁵¹ 652, 713

JUMALA ON TEHNYT HÄNET ”MEIDÄN TÄHTEMME SYNNIKSI”

602. Siksi pyhä Pietari voi ilmaista apostolisen uskon Jumalan pelastussuunnitelmaan näin: ”Teidät on lunastettu isiltä perimästänne tyhjämpäiväisestä elämästä Kristuksen, tuon virheettömän ja tahrattoman karitsan, kalliilla verellä. Hänet oli valittu jo ennen maailman perustamista, ja nyt aikojen lopulla hänet on tuotu julki teitä varten” (vrt. 1 Piet. 1:18–20). Synnit, joita ihmiset tekevät alkusynnin jälkeen, rangaistaan kuolemalla.⁴⁵² Mutta kun Jumala lähetti oman Poikansa orjan hahmossa,⁴⁵³ langenneessa ja synnin vuoksi kuoleman valtaan joutuneessa ihmisluonnossa⁴⁵⁴, ”teki hän sen, joka ei synnistä tiennyt ... meidän tähtemme synniksi, että me hänessä tulimme Jumalan vanhurskaudeksi” (vrt. 2 Kor. 5:21). 400, 519

603. Jumala ei ole hylännyt Jeesusta, ikään kuin Jeesus itse olisi tehnyt syntiä.⁴⁵⁵ Jeesus on Vapahtajan rakkaudessaan, joka liittää hänet joka hetki Isään,⁴⁵⁶ ottanut meidät, jotka syntiemme tähden olimme erkaantuneet Jumalasta, niin syvästi omakseen, että hän voi sanoa ristillä meidän nimissämme: ”Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?” (Mark. 15:34).⁴⁵⁷ Koska Jumala teki hänet niin solidaariseksi meidän syntisten kanssa, hän ”ei säästä-

⁴⁴⁴ vrt. Jes. 53:11; Apt. 3:14.

⁴⁴⁵ vrt. Jes. 53:11–12; Joh. 8:34–36.

⁴⁴⁶ vrt. 1 Kor. 15:3.

⁴⁴⁷ vrt. myös Apt. 3:18; 7:52; 13:29; 26:22–23.

⁴⁴⁸ vrt. Jes. 53:7–8 ja Apt. 8:32–35.

⁴⁴⁹ vrt. Matt. 20:28.

⁴⁵⁰ vrt. Luuk. 24:25–27.

⁴⁵¹ vrt. Luuk. 24:44–45.

⁴⁵² vrt. Room. 5:12; 1 Kor. 15:56.

⁴⁵³ vrt. Fil. 2:7.

⁴⁵⁴ vrt. Room. 8:3.

⁴⁵⁵ vrt. Joh. 8:46.

⁴⁵⁶ vrt. Joh. 8:29.

⁴⁵⁷ vrt. Ps. 22:2.

nyt omaa Poikaansakaan vaan antoi hänet kuolemaan kaikkien meidän puolestamme” (Room. 8:32), jotta me tulisimme ”sovitetuiksi hänen kanssaan hänen Poikansa kuoleman kautta” (Room. 5:10). 2572

JUMALAN KAIKENKATTAVA, LUNASTAVA RAKKAUS

604. Antamalla Poikansa meidän syntiemme tähden Jumala osoittaa, että hänen meitä koskeva suunnitelmansa on hyvää tahtovan rakkauden suunnitelma, joka edeltää kaikkea ansiota meidän puoleltamme: ”Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi” (1 Joh. 4:10).⁴⁵⁸ ”Mutta Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus kuoli meidän puolestamme, kun vielä olimme syntisiä” (Room. 5:8). 211, 2009, 1825

605. Tämä rakkaus ei sulje ketään ulkopuolelle. Jeesus muistuttaa tästä päättämällä vertauksen kadonneesta lampaasta sanoen: ”Samoin ei teidän taivaallinen Isänne tahdo, että yksikään näistä vähäisistä joutuisi hukkaan” (Matt. 18:14). Hän sanoo antavansa henkensä *monen edestä* (Matt. 20:28). Tämä ilmaisu ei ole rajoittava, vaan se asettaa koko ihmiskunnan ainoan Lunastajan persoonan eteen, hänen, joka antaa itsensä alttiiksi pelastaakseen heidät.⁴⁵⁹ Apostoleita seuraten kirkko opettaa,⁴⁶⁰ että Kristus on kuollut poikkeuksetta kaikkien ihmisten puolesta: ”Ei ole olemassa yhtäkään ihmistä, ei ole ollut eikä tule olemaan yhtäkään, jonka puolesta hän ei olisi kärsinyt”.⁴⁶¹ 402, 634, 2793

III Kristus on antanut itsensä uhriksi Isälleen meidän syntiemme tähden

KRISTUKSEN KOKO ELÄMÄ ON UHRILAHJAA ISÄLLE

606. Jumalan Poika, joka ”ei tullut taivaasta tekemään oman tahtonsa mukaan, vaan täyttämään lähettäjänsä tahdon”,⁴⁶² sanoo ”maailmaan tullessaan: ... ’olen tullut tekemään, täyttämään sinun tahtosi, Jumala.’ ... Tämän tahdon mukaisesti meidät on pyhitetty ainutkertaisella uhrilla, kun Jeesus Kristus uhrasi oman ruumiinsa” (Hepr. 10:5–10). Poika ottaa ihmiseksi tulonsa ensimmäisestä silmänräpäyksestä alkaen omakseen jumalallisen tehtävänsä olla Vapahtaja: ”Minun ruokani on se, että täytän lähettäjäni tahdon ja vien hänen työnsä päätökseen” (Joh. 4:34). Jeesuksen itsensäuhraaminen maail-

⁴⁵⁸ vrt. 1 Joh. 4:19.

⁴⁵⁹ vrt. Room. 5:18–19.

⁴⁶⁰ vrt. 2 Kor. 5:15; 1 Joh. 2:2.

⁴⁶¹ Quiercyn konsiili (v. 853), *De libero arbitrio hominis et de predestinatione*, canon 4: DS 642.

⁴⁶² vrt. Joh. 6:38.

man syntien tähden (1Joh. 2:2) on ilmaus hänen rakkauden yhteydestään Isään: ”Isä rakastaa minua, koska minä annan henkeni” (Joh. 10:17). ”Maailman täytyy tietää, että minä rakastan Isää ja teen niin kuin Isä on minua käsenyt” (vrt. Joh. 14:31). 517, 536

607. Jeesuksen koko elämän elävöittää halu tehdä omakseen Isänsä rakastava lunastussuunnitelma,⁴⁶³ sillä hänen lunastuskärsimyksensä on hänen ihmiseksitulonsa tarkoitus: ”Isä, pelasta minut tästä hetkestä! Mutta tätä varthenhan olen tullut tähän hetkeen” (vet. Joh. 12:27). ”Enkö minä joisi sitä maljaa, jonka Isä on minulle antanut?” (vrt. Joh. 18:11). Ja ristillä hän vielä sanoo: ”Minun on jano” (Joh. 19:28) ja vasta sen jälkeen: ”Se on täytetty” (Joh. 19:30). 457

”JUMALAN KARITSA, JOKA OTTAA POIS MAAILMAN SYNIN!”

608. Kun Johannes Kastaja oli suostunut kastamaan Jeesuksen syntisten joukossa,⁴⁶⁴ Johannes näki ja osoitti, että Jeesus on ”Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synin!”⁴⁶⁵ Näin hän osoittaa, että Jeesus on samalla kärsivä Herran Palvelija, joka vaieten antaa viedä itsensä teurastettavaksi⁴⁶⁶ ja kantaa monien synnit,⁴⁶⁷ ja samalla hän on pääsiäislammasta, ensimmäisenä pääsiäisenä tapahtuneen Israelin vapautuksen vertauskuva.⁴⁶⁸ Kristuksen koko elämä ilmentää hänen tehtävänsä ”palvella ja antaa henkensä lunnaiksi monien puolesta”.⁴⁶⁹ 523, 517

JEEBUS YHDISTYY VAPAAEHTOISESTI ISÄN LUNASTAVAAN RAKKAUTEEN

609. Koska Jeesus omaksui ihmissydämeensä Isän rakkauden ihmisiä kohtaan, ”hän osoitti heille täydellistä rakkautta loppuun asti” (Joh. 13:1), sillä ”suurempaa rakkautta ei kukaan voi osoittaa, kuin että antaa henkensä ystäviensä puolesta” (Joh. 15:13.) Näin hänen ihmisluonnostaan tuli kärsimisessä ja kuolemassa vapaa ja täydellinen välikappale hänen jumalalliselle rakkaudelleen, joka tahtoi ihmisten pelastuvan.⁴⁷⁰ Hän otti vapaaehtoisesti kantakseen kärsimisensä ja kuolemansa rakkaudesta Isäänsä ja ihmisiin, jotka Isä tahtoo pelastaa: ”Kukaan ei riistä minulta elämäni, itse minä sen annan pois” (vrt. Joh. 10:18). Siksi Jumalan Poika kulki suvereenissa vapaudessa kohti kuolemaa.⁴⁷¹ 478, 515, 272, 539

⁴⁶³ vrt. Luuk. 12:50; 22:15; Matt. 16:21–23.

⁴⁶⁴ vrt. Luuk. 3:21; Matt. 3:14–15.

⁴⁶⁵ vrt. Joh. 1:29, 36.

⁴⁶⁶ vrt. Jes. 53:7; Jer. 11:19.

⁴⁶⁷ vrt. Jes. 53:12.

⁴⁶⁸ vrt. 2 Moos. 12:3–14; Joh. 19:36; 1 Kor. 5:7.

⁴⁶⁹ vrt. Mark.10:45.

⁴⁷⁰ vrt. Hepr. 2:10,17–18; 4:15; 5:7–9.

⁴⁷¹ vrt. Joh. 18:4–6; Matt. 26:53.

VIIMEISELLÄ EHTOOLLISELLA JEEBUS ENNAKOI ELÄMÄNSÄ VAPAATA ANTAMISTA UHRILAHJANA

610. Aterioidessaan kahdentoista apostolin kanssa ”sinä yönä, jona hänet kavallettiin” (1 Kor. 11:23) Jeesus ilmaisi juhlallisesti vapaan antautumisensa uhriksi.⁴⁷² Kärsimystään edeltävänä iltana, ollessaan vielä vapaana, Jeesus teki tästä viimeisestä, apostoliensa kanssa nauttimastaan aterista vapaaehtoisen antautumisensa muiston vieton; hän antaa itsensä Isälle⁴⁷³ ihmisten pelastumiseksi: ”Tämä on minun ruumiini, joka *annetaan* teidän puolestanne” (Luuk. 22:19); ”Tämä on minun vereni, liiton veri, joka monien puolesta *vuodatetaan* syntien anteeksiantamiseksi” (Matt. 26:28). 766, 1337

611. Eukaristiasta, jonka Jeesus sillä hetkellä asettaa, tulee hänen uhrinsa ”muisto”.⁴⁷⁴ Hän sisällyttää apostolit omaan uhrautumiseensa ja kehottaa heitä viettämään tätä ateriaa yhä uudelleen.⁴⁷⁵ Näin hän asettaa apostolinsa uuden liiton papeiksi: ”Minä pyhitän itseni uhriksi heidän tähtensä, että heistäkin tulisi totuuden pyhittämiä” (Joh. 17:19).⁴⁷⁶ 1364, 1341, 1566

KUOLEMANTUSKA GETSEMANESSA

612. Sen uuden liiton maljan, jota Jeesus oli ennakoanut viimeisellä aterialla⁴⁷⁷ kantaessaan itsensä uhriksi, hän ottaa vastaan Isän kädestä kuolemantuskassaan Getsemanessa⁴⁷⁸ ”olemalla kuuliainen kuolemaan asti” (Fil. 2:8).⁴⁷⁹ Jeesus rukoilee: ”Isä, jos se on mahdollista, niin menkään tämä malja minun ohitseni ...” (Matt. 26:39). Hän ilmaisee sen kauhun, jota hänen inhimillinen luontonsa tuntee kuoleman edessä. Hänen luontonsa, niin kuin meidänkin, on säädetty ikuiseen elämään, mutta erotukseksi meidän luonostamme hänen luontonsa on täysin vapaa synnistä,⁴⁸⁰ jonka seurausta kuolema on;⁴⁸¹ ennen kaikkea hänen inhimillinen luontonsa on otettu ”elämän ruhtinaan”,⁴⁸² ”iäti elävän”⁴⁸³ jumalalliseen persoonaan. Inhimillisellä tahdolla hän suostuu siihen, että Isän tahto tapahtuu,⁴⁸⁴ ja ottaa siten kuolemansa vastaan lunastuskuolemana kantaakseen ”itse, omassa ruumiissaan, meidän syntimme ristinpuulle” (1 Piet. 2:24). 532, 2600, 1009

⁴⁷² vrt. Matt. 26:20.

⁴⁷³ vrt. 1 Kor. 5:7.

⁴⁷⁴ vrt. 1 Kor. 11:25.

⁴⁷⁵ vrt. Luuk. 22:19.

⁴⁷⁶ vrt. Trenton kirkkok., *Doctrina de sanctissimo Missae Sacrificio*, canon 2: DS 1752; sama, *Doctrina de sacramento Ordinis*, c. 1: DS 1764.

⁴⁷⁷ vrt. Luuk. 22:20.

⁴⁷⁸ vrt. Matt. 26:42.

⁴⁷⁹ vrt. Hepr. 5:7–8.

⁴⁸⁰ vrt. Hepr. 4:15.

⁴⁸¹ vrt. Room. 5:12.

⁴⁸² vrt. Apt. 3:15.

⁴⁸³ vrt. Apt. 1:18; Joh. 1:4; 5:26.

⁴⁸⁴ vrt. Matt. 26:42.

KRISTUKSEN KUOLEMA ON AINOA JA LOPULLINEN UHRI

613. Kristuksen kuolema on *pääsiäisuhri*, jossa ”Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin”,⁴⁸⁵ saa aikaan ihmisten kertakaikkisen lunastuksen.⁴⁸⁶ Samalla se on *uuden liiton uhri*,⁴⁸⁷ joka saattaa ihmisen jälleen yhteyteen Jumalan kanssa⁴⁸⁸ sovittaessaan ihmisen Jumalan kanssa verellä, ”joka monien puolesta vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi”⁴⁸⁹ 1366, 2099

614. Tämä Kristuksen uhri on kertakaikkinen; se vie päätökseen kaikki uhrin ja ylittää ne.⁴⁹⁰ Se on ensinnäkin itse Isän Jumalan lahja: Isä luovuttaa Poikansa sovittaakseen meidät itsensä kanssa.⁴⁹¹ Samanaikaisesti se on ihmiseksitulleen Jumalan Pojan uhrilahja: hän kantaa vapaasta tahdosta ja rakkaudesta⁴⁹² elämänsä⁴⁹³ uhriksi Isälle Pyhässä Hengessä⁴⁹⁴ hyvittääkseen meidän tottelemattomuutemme. 529, 1330, 2100

JEESUS ASETTAA KUULIAISUUTENSA MEIDÄN TOTTELEMATTOMUUTEMME SIJAAN

615. ”Niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuus teki monista syntisiä, niin yhden kuuliaisuus tekee monista vanhurskaita” (vrt. Room. 5:19). Kuuliaisuudellaan kuolemaan asti Jeesuksesta tuli Jumalan kärsivä palvelija, joka sijaisena ”antoi itsensä *sovitusuhriksi*”, ”hän otti kantaakseen monien synnit” ja niin hän ”tekee vanhurskaiksi monet” kantaessaan heidän pahat tekonsa.⁴⁹⁵ Jeesus on maksanut syntivelkamme ja suorittanut niistä Isälle Jumalalle hyvityksen.⁴⁹⁶ 1850, 433, 411

JEESUS SAATTAUHRINSA PÄÄTÖKSEEN RISTILLÄ

616. ”Rakkaus loppuun asti”⁴⁹⁷ antaa Kristuksen uhrille sen arvon ja saa aikaan sen, että se lunastaa, sovittaa ja suorittaa hyvityksen. Jeesus on tuntenut meidät jokaisen antaessaan elämänsä uhriksi, hän on rakastanut meitä kaikkia.⁴⁹⁸ ”Kristuksen rakkaus pakottaa meitä. Me näet päättelemme näin: Kun yksi on kuollut kaikkien puolesta, niin kaikki ovat kuolleet” (2 Kor. 5:14). Ei yksikään ihminen, ei suurinkaan pyhimys, kykenisi ottamaan kan-

⁴⁸⁵ vrt. Joh 1:29; 1 Piet. 1:19.

⁴⁸⁶ vrt. 1 Kor. 5:7; Joh. 8:34–36.

⁴⁸⁷ vrt. 1 Kor. 11:25.

⁴⁸⁸ vrt. 2 Moos. 24:8.

⁴⁸⁹ vrt. Matt. 26:28; 3 Moos. 16:15–16.

⁴⁹⁰ vrt. Hepr. 10:10.

⁴⁹¹ vrt. 1 Joh. 4:10.

⁴⁹² vrt. Joh. 15:13.

⁴⁹³ vrt. Joh. 10:17–18.

⁴⁹⁴ vrt. Hepr. 9:14.

⁴⁹⁵ vrt. Jes. 53:10–12.

⁴⁹⁶ vrt. Trenton kirkkok., *Decretum de iustificatione*, c.7: DS 1529.

⁴⁹⁷ vrt. Joh. 13:1.

⁴⁹⁸ vrt. Gal. 2:20; Ef 5:2,25.

taaksen kaikkien ihmisten syntiä eikä antamaan itseään uhriksi kaikkien puolesta. Se että Kristuksessa on Pojan jumalallinen persoona, joka ylittää kaikki inhimilliset persoonat ja samalla sulkee ne itseensä ja tekee Kristuksesta koko ihmiskunnan pään, tekee mahdolliseksi, että hänen lunastuksensa koskee *jokaista*. 478, 468, 519

617. ”Pyhimmällä kärsimisellään ristinpuussa hän ansaitsi meille vanhurskauttamisen”, opettaa Trenton kirkolliskokous⁴⁹⁹ ja korostaa siten Kristuksen, ”iankaikkisen pelastuksen tuojan”,⁵⁰⁰ uhrin ainutlaatuisuutta. Ja kirkko osoittaa ristille kunnioitusta laulaessaan: ”Terve, risti, ainoa toivo”.⁵⁰¹ 1992, 1235

MEIDÄN OSALLISUUTEMME KRISTUKSEN UHRIIN

618. Ristinkuolema on Kristuksen ainutkertainen uhri; hän on ainoa välittäjä Jumalan ja ihmisten välillä.⁵⁰² Mutta koska hän ihmiseksitulleessa jumalallisessa persoonassaan ”on tavallaan yhdistynyt jokaiseen ihmiseen”,⁵⁰³ hän ”tarjoaa kaikille mahdollisuuden jollakin Jumalan tuntemalla tavalla yhdistyä tähän pääsiäisen salaisuuteen”.⁵⁰⁴ Jeesus kehottaa opetuslapsiaan ”ottamaan ristinsä” ja seuraamaan häntä,⁵⁰⁵ sillä kärsihän ”Kristuskin meidän puolestamme ja jätti meille esikuvan, jotta me seuraisimme hänen jälkiään”.⁵⁰⁶ Hän haluaa yhdistää lunastavaan uhriinsa juuri ne, jotka ensimmäisinä pääsivät osallisiksi uhrin hedelmistä.⁵⁰⁷ Tämä koskee ennen kaikkea hänen äitiään, joka on liitetty syvemmin kuin kukaan muu hänen lunastavan kärsimisensä salaisuuteen.⁵⁰⁸ 1368, 1460, 307, 2100, 964

”Taivaaseen nousemiseksi ei ole mitään muita portaita kuin risti.”⁵⁰⁹

LYHYESTI

619. ”Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, niin kuin oli kirjoitettu” (1 Kor. 15:3).

620. Pelastuksemme on lähtöisin Jumalan meitä kohtaan tunteman rakkauksen aloitteesta, sillä ”hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa

⁴⁹⁹ Trenton kirk.kok., *Decretum de iustificatione*, c.1: DS 1529.

⁵⁰⁰ vrt. Hepr. 5:9.

⁵⁰¹ Liturginen lisäys hymniin ”*Vexilla Regis*”: Liturgia Horarum.

⁵⁰² vrt. 1 Tim. 2:5.

⁵⁰³ Vatikaanin II kirk.kok., pastoraalikonstituutio *Gaudium et spes*, 22.

⁵⁰⁴ vrt. sama.

⁵⁰⁵ vrt. Matt. 16:24.

⁵⁰⁶ vrt. 1 Piet. 2:21.

⁵⁰⁷ vrt. Mark. 10:39; Joh. 21:18–19; Kol. 1:24.

⁵⁰⁸ vrt. Luuk. 2:35.

⁵⁰⁹ pyhä Rosa Limalainen: P. Hansen, *Vita mirabilis*. s. 137.

meidän syntiemme sovituksiksi” (1 Joh. 4:10). ”Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa” (2 Kor. 5:19).

621. Jeesus on vapaaehtoisesti edeskantanut itsensä uhriksi meidän pelastukseksimme. Viimeisellä ehtoollisella hän ilmaisee sen merkinomaisesti ja toteuttaa sen etukäteen: ”Tämä on minun ruumiini, joka annetaan teidän puolestanne” (Luuk. 22:19).
622. Kristuksen toimittama lunastus merkitsee sitä, että ”hän on tullut antamaan henkensä lunnaiksi monien puolesta” (vrt. Matt. 20:28) eli osoittamaan omiaan kohtaan ”täydellistä rakkautta loppuun asti” (Joh. 13:1), lunastamaan heidät isiltä peritystä tyhjänpäiväisestä elämästä.⁵¹⁰
623. Jeesus oli rakkaudesta kuuliainen Isälleen ”ristinkuolemaan asti” (Fil. 2:8). Siinä hän täytti Herran kärsivän Palvelijan sovitus tehtävän,⁵¹¹ hänen joka vanhurskauttaa monet ottamalla päälleen heidän syntinsä.⁵¹²

3. osa

JEESUS KRISTUS HAUDATTIIN

624. ”Jumalan armosta hän kaikkien ihmisten edestä joutui maistamaan kuolemaa” (Hepr. 2:9). Jumala on ohjannut pelastussuunnitelmansa niin, että hänen Poikansa ei ainoastaan kuole meidän syntiemme tähden (1 Kor. 15:3), vaan myös ”maistaa” kuolemaa, eli kokee kuolleena olemisen ristinkuolemansa ja ylösnousemisensa välillä, tilan jossa hänen sielunsa ja ruumiinsa ovat toisistaan erillään. Kristuksen kuolleenaolemisen tila on hänen haudasaolonsa ja tuonelaan astumisensa salaisuus. Se on pyhän viikon lauantain salaisuus. Silloin Kristus hautaan laskettuna⁵¹³ tuo julki Jumalan suuren sapatinlevon salaisuuden⁵¹⁴ täytettyään ihmisten pelastuksen,⁵¹⁵ joka tuo rauhan koko maailmankaikkeudelle.⁵¹⁶ 362, 1005, 343

KRISTUS RUUMILLISESTI HAUDASSA

625. Kristuksen olo haudassa liittyy reaalisesti yhteen Kristuksen kärsimykselle alttiin pääsiäistä edeltävän tilan ja hänen nykyisen kunniakkaan tilansa

⁵¹⁰ vrt. 1 Piet 1:18.

⁵¹¹ vrt. Jes. 53:10.

⁵¹² vrt. Jes. 53:11; Room. 5:19.

⁵¹³ vrt. Joh. 19:42.

⁵¹⁴ vrt. Hepr. 4:4–9.

⁵¹⁵ vrt. Joh. 19:30.

⁵¹⁶ vrt. Kol. 1:18–20.

kuolleista ylösnousseena. Hän ”joka elää iäti” voi sanoa: ”Minä olin kuollut, mutta nyt minä elän, elän aina ja ikuisesti” (Ilm. 1:18).

”Jumala, Poika, ei estänyt kuolemaa erottamasta luonnonjärjestyksen mukaisesti sielua ruumiista, mutta hän yhdisti ne uudestaan toisiinsa ylösnousemuksessa *ol-lakseen omassa persoonassaan kuoleman ja elämän kohtaaminen* estämällä ruumiinsa luonnonmukaisen maatumisen ja tulemalla itse ihmisen olemuksen erilleen joutuneiden osien uuden yhteenliittymisen lähteeksi.”⁵¹⁷

626. Koska ”Elämän ruhtinas”, joka surmattiin,⁵¹⁸ on sama kuin hän, ”Ylösnoussut, joka elää”,⁵¹⁹ Jumalan Pojan jumalallisen persoonan on täytynyt jatkuvasti säilyttää yhteydessään kuoleman toisistaan erottamat sielunsa ja ruumiinsa. 470, 650

”Vaikka Kristuksen kuolemassa sielu tuli erotetuksi ruumiista, Kristuksen yksi persoona ei tullut jaetuksi kahdeksi persoonaksi, sillä hänen sekä ruumiinsa ja sielunsa olivat alusta alkaen olemassa Sanan yhdessä persoonassa; ja kuolemassa ne – vaikkakin toisistaan erotettuina – ovat molemmat pysyneet Sanan yhden ja saman persoonan yhteydessä.”⁵²⁰

”ET SALLI PYHÄN PALVELIJASI RUUMIIN MAATUA”

627. Kristus kuoli todellisen kuoleman; se lopetti hänen inhimillisen elämänsä maan päällä. Mutta koska hänen ruumiinsa pysyi Jumalan Pojan persoonaan yhdistyneenä, siitä ei tullut tavallista kuollutta ruumista, sillä ”eihän ollut mahdollista, että kuolema olisi voinut pitää häntä vallassaan” (Apt. 2:24), ja sen tähden ”osoittaakseen Jumalan voiman Kristus tahtoi, ettei hänen ruumiinsa maadu”.⁵²¹ Kristuksesta voidaan sanoa lisäksi myös: ”Hänet syöstiin pois elävien maasta” (Jes. 53:8) ja ”ruumiini on lepäävä toivossa, sillä sinä et hylkää sieluani tuonelaan etkä salli pyhän palvelijasi ruumiin maatua” (Apt. 2:26–27).⁵²² Kristuksen ylösnousemus ”kolmantena päivänä” oli siitä merkinä (1 Kor. 15:4; Luuk. 24:46),⁵²³ sillä oletettiin, että maatuminen alkoi neljäntenä päivänä.⁵²⁴ 1009, 1683

”KRISTUKSEN KANSSA HAUDATTU ...”

628. Kaste, jonka alkuperäinen ja täysi kuvaannollisuus näkyy veteen upottamisessa, on voimakas merkki kastettavan astumisesta hautaan, kuolemasta Kristuksen kanssa, jotta hän myös pääsisi uuteen elämään: ”Näin mei-

⁵¹⁷ pyhä Gregorios Nyssalainen, *Oratio catechetica* 19, 9: PG 45, 52.

⁵¹⁸ vrt. Apt 3:15.

⁵¹⁹ vrt. Luuk. 24:5–5.

⁵²⁰ pyhä Johannes Damaskolainen, *De fide orthodoxa*, 3, 27: PG 94, 1098.

⁵²¹ pyhä Tuomas Akvinolainen, *Summa theologiae*, III, 51, 3 ad 2.

⁵²² vrt. Ps. 16:9–10.

⁵²³ vrt. Matt. 12:40; Joon. 2:1; Hoos. 6:2.

⁵²⁴ vrt. Joh. 11:39.

dät kasteessa annettiin kuolemaan ja haudattiin yhdessä hänen kanssaan, jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus Isän kirkkauden voimalla herätettiin kuolleista” (Room. 6:4).⁵²⁵ 537, 1215

LYHYESTI

629. Jeesus on maistanut kuolemaa jokaisen ihmisen puolesta.⁵²⁶ Jumalan Poika kuoli todellisesti ja haudattiin.
630. Kristuksen maatessa haudassa hänen jumalallinen persoonansa säilytti itseensä yhdistyneenä sekä hänen sielunsa että ruumiinsa, jotka kuolema oli erottanut toisistaan. Sen tähden kuolleen Kristuksen ruumis ”ei nähnyt katoavaisuutta” (Apt. 13:37).

Viides artikkeli

JEEBUS KRISTUS ”ASTUI ALAS TUONELAAN, NOUSI KOLMANTENA PÄIVÄNÄ KUOLLEISTA”

631. Jeesus laskeutui ”aina maan alimpiin paikkoihin ... Hän, joka laskeutui alas, nousi myös kaikkia taivaita ylemmäs” (Ef. 4:9–10). Apostolinen uskontunnustus puhuu samassa artikkelissa Kristuksen laskeutumisesta tuonelaan ja ylösnousemuksesta kuolleista kolmantena päivänä, sillä pääsiäisesään hän tuottaa elämän kuoleman syvyyksistä:

”... Kristus, sinun Poikasi,
joka palattuaan tuonelasta
on alkanut alkanut kirkkaana valaista ihmiskuntaa
ja joka elää ja hallitsee iankaikkisesta iankaikkisesti.
Aamen.”⁵²⁷

1. osa

KRISTUS ON ASTUNUT ALAS TUONELAAN

632. Uuden testamentin lukuisat lausumat Jeesuksen ”herättämisestä kuolleista” (1 Kor. 15:20)⁵²⁸ edellyttävät, että hän on viipynyt ennen ylösnousemistaan kuolleiden olosijassa.⁵²⁹ Tämä on ensimmäinen merkitys, jonka

⁵²⁵ vrt. Kol. 2:12; Ef. 5:26.

⁵²⁶ vrt. Hepr. 2:9.

⁵²⁷ *Pääsiäisvigilian ”Exsultet”*: Missale Romanum.

⁵²⁸ vrt. Apt. 3:15; Room. 8:11.

⁵²⁹ vrt. Hepr. 13:20.

apostolit saarnassaan antavat Jeesuksen astumiselle tuonelaan: Jeesus koki kuoleman niin kuin kaikki ihmiset ja meni sielussaan kuolleiden olosijoille kohtaamaan heidät. Mutta hän astui sinne pelastajana ja julisti ilosanoman siellä vankina pidetyille sieluille.⁵³⁰

633. Raamattu kutsuu kuolleiden olosijaa, johon Kristus kuolemansa jälkeen astui, ”helvetiksi”, ”sheoliksi” (hepreaa) tai ”hadekseksi” (kreikkaa),⁵³¹ sillä siellä olevilta puuttuu Jumalan katseleminen.⁵³² Tämä koskee ennen Vapahtajan tuloa kaikkia kuolleita, olivatpa he olleet pahoja tai oikeamielisiä.⁵³³ Se ei tarkoita kuitenkaan sitä, että jokaisella oli samanlainen osa. Jeesus osoittaa sen meille vertauksella köyhästä Lasaruksesta, joka otettiin ”Abrahamin huomaaan”.⁵³⁴ ”Tuonelaan astuessaan Kristus, Herra, on vapauttanut niiden vanhurskaiden sielut, jotka odottivat Vapahtajaa Abrahamin helmassa.”⁵³⁵ Jeesus ei astunut tuonelaan vapauttaakseen sieltä tuomitut⁵³⁶ eikä myöskään lopettaakseen tuomion helvetin,⁵³⁷ vaan vapauttaakseen ennen häntä eläneet oikeamieliset.⁵³⁸ 1033

634. ”... niillekin, jotka ovat kuolleet, on julistettu evankeliumi” (1 Piet. 4:6). Pelastuksen ilosanoma täyttyi, kun Kristus astui alas tuonelaan. Se on Jeesuksen messiaanisen tehtävän viimeinen vaihe – kestoltaan hyvin lyhyt mutta merkitykseltään mittaamattoman suuri: Lunastus ulottuu kaikkiin, kaikkien aikojen ja paikkojen ihmisiin, sillä kaikki pelastetut ovat tulleet osallisiksi lunastuksesta. 605

635. Kristus on siis laskeutunut kuoleman syvyyksiin,⁵³⁹ jotta ”kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen. Ne, jotka sen kuulevat, saavat elää” (Joh. 5:25). Jeesus, ”elämän ruhtinas”,⁵⁴⁰ ”on kuolemansa kautta riistänyt vallan siltä, jolla oli kuoleman valta hallussaan eli Saatanalta, ja päästänyt vapaiksi kaikki, jotka oli kuolemanpelolla alistettu elinikäiseen orjuuteen” (vrt. Hepr. 2:14–15). Kuolleista herätetyllä Kristuksella on nyt käsissään ”kuoleman ja tuonelan avaimet” (Ilm. 1:18), ja ”Jeesuksen nimeä kunnioittaen on kaikkien polvistuttava, kaikkien niin taivaassa kuin maan päällä ja maan alla” (Fil. 2:10).

”Suuri hiljaisuus vallitsee tänään maan päällä, suuri hiljaisuus ja suuri autius. Suuri hiljaisuus, koska Kuningas nukkuu. Maa oli järissyt ja sitten hiljentynyt, koska

⁵³⁰ vrt. 1 Piet. 3:18–19.

⁵³¹ vrt. Fil. 2:10; Apt. 2:24; Ilm. 1:18; Ef. 4:9.

⁵³² vrt. Ps. 6:6; 88:11–13.

⁵³³ vrt. Ps. 89:49; 1 Sam. 28:19; Hes. 32:17–32.

⁵³⁴ vrt. Luuk. 16:22–26.

⁵³⁵ *Catechismus Romanus*, 1, 6, 3.

⁵³⁶ vrt. Rooman konsiili, (v. 745), *De descensu Christi ad inferos*: DS 587.

⁵³⁷ vrt. Benedictus XII, *Cum Dudum*, 18: DS 1011; Clemens VI, *Super quibusdam* c. 15, 13: DS 1077.

⁵³⁸ vrt. Toledon IV konsiili, (v. 633) *Capitulum*, 1: DS 485; vrt. myös Matt. 27:52–53.

⁵³⁹ vrt. Matt. 12:40; Room. 10:7; Ef. 4:9.

⁵⁴⁰ vrt. Apt. 3:15.

Jumala on ihmisenä vaipunut uneen. Hän on mennyt herättämään ne, jotka ovat nukkuneet muinaisista ajoista asti. Hän menee etsimään Aadamia, esi-isäämme, kadonnutta lammasta. Hän haluaa käydä niiden luona, jotka istuvat pimeydessä ja kuoleman varjossa. Hän saapuu päästämään vangitun Aadamin ja hänen kanssaan vankina olevan Eevan tuskistaan, hän joka on yhtä aikaa heidän Jumalansa ja heidän poikansa ... 'Minä olen sinun Jumalasi ja sinun takiasi minä tulin lapsekseeni. Nouse sinä, joka nukuit, sillä minä en ole luonut sinua jäämään kahlehdittuna tänne tuonelaan. Nouse kuolleista! Minä olen kuolleiden Elämä'."⁵⁴¹

LYHYESTI

636. Uskontunnustus tunnustaa sanoessaan, että Jeesus ”astui alas tuonelaan”, että Jeesus on todellisesti kuollut ja että hän on meidän edestämme kuolemalla voittanut kuoleman ja Saatanan, ”jolla on kuoleman valta hallussaan” (Hepr. 2:14).
637. Kuollut Kristus on sielussaan, joka pysyi hänen jumalallisen persoonansa yhteydessä, laskeutunut kuolleiden olinpaikkaan. Hän on avannut taivaan portit vanhurskaille, jotka olivat eläneet ennen häntä.

2. osa

NOUSI KOLMANTENA PÄIVÄNÄ KUOLLEISTA

638. ”Me julistamme teille ilosanoman: Minkä Jumala lupasi meidän isillemme, sen hän on täyttänyt meille, heidän lapsilleen. Hän on herättänyt Jeesuksen kuolleista” (Apt. 13:32–33). Jeesuksen ylösnousemus on totuus, johon huipentuu uskomme Kristukseen; sitä on keskeisenä totuutena uskonut ja elänyt alkuseurakunta, traditio on välittänyt sen perusasiana eteenpäin, Uuden testamentin tekstit osoittavat sen luotettavasti, ja sitä julistetaan pääsiäisen salaisuuden olennaisena osana samoin kuin ristiä. 90, 651, 991

”Kristus nousi kuolleista,
kuolemalla kuoleman voitti
ja haudoissa oleville elämän antoi.”⁵⁴²

I Historiallinen ja transsendenttinen tapahtuma

639. Kristuksen ylösnousemuksen mysteeri on todellinen tapahtuma, jolla on ollut historiallisesti todettavia ilmenemismuotoja, joista Uusi testamentti meille todistaa. Jo pyhä Paavali saattoi kirjoittaa noin vuonna 56 korinttilaisille: ”Ennen muuta annoin teille tiedoksi tämän, minkä itse olin saanut vastaanottaa: Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, niin kuin oli kirjoitet-

⁵⁴¹ Vanha pyhän lauuntain saarna: PG 43, 440, 452, 461.

⁵⁴² Pääsiäistropari: Bysanttilainen liturgia.

tu, hänet haudattiin, hänet herätettiin kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu, ja hän ilmestyi Keefakselle ja sitten niille kahdelletoista” (1 Kor. 15:3–4). Apostoli puhuu tässä siitä *elävästä ylösnousemuksen traditiosta*, jonka hän oli oppinut tuntemaan Damaskoksen porttien edustalla tapahtuneen kääntymyksensä jälkeen.⁵⁴³

TYHJÄ HAUTA

640. ”Miksi etsitte elävää kuolleiden joukosta? Ei hän ole täällä, hän on noussut kuolleista” (Luuk. 24:5–6). Tyhjä hauta on ensimmäinen asia, johon törmäämme pääsiäisen tapahtumissa. Tosin se ei sinänsä ole suorainen todiste. Se, että Jeesuksen ruumis ei ollut enää haudassa, voitaisiin selittää toisinkin.⁵⁴⁴ Siitä huolimatta tyhjä hauta oli kaikille olennaisen tärkeä merkki. Tyhjän haudan löytäminen oli opetuslapsille ensimmäinen askel itse ylösnousemuksen todellisuuden tajuamiseen. Näin tapahtui ensiksi pyhille naisille⁵⁴⁵ ja sitten Pietarille.⁵⁴⁶ Se opetuslapsi, ”joka oli Jeesukselle rakkain” (Joh. 20:2), sanoo selkeästi, että hän astuttuaan tyhjään hautaan ja nähtyään siellä olevat käärinliinat (Joh. 20:6) ”näki ja uskoi”.⁵⁴⁷ Tämä viittaa siihen, että havaittuaan tyhjän haudan hyvän järjestyksen hän totesi, ettei Jeesuksen ruumiin puuttuminen voinut olla ihmisten aikaansaama⁵⁴⁸ ja ettei Jeesus ollut yksinkertaisesti palannut takaisin maanpäälliseen elämään, niinkuin oli tapahtunut Lasarukselle.⁵⁴⁹ 999

YLÖSNOUSSEEN ILMESTYMISET

641. Ensimmäiset, jotka kohtasivat Ylösnouseen,⁵⁵⁰ olivat Magdalan Maria ja ne pyhät naiset, jotka tulivat haudalle balsamoidakseen Jeesuksen ruumiin.⁵⁵¹ Jeesus oli haudattu näet kiireesti pitkänperjantain iltana, koska sappi oli alkamassa.⁵⁵² Näin siis naiset olivat ensimmäiset sanansaattajat, jotka toivat itse apostoleille⁵⁵³ sanan Kristuksen ylösnousemuksesta. Sen jälkeen Jeesus ilmestyi apostoleille, ensin Pietarille ja sitten niille kahdelletoista.⁵⁵⁴ Pietari, joka oli saanut tehtävän vahvistaa veljiensä uskoa,⁵⁵⁵ näkee siis Ylösnouseen ennen muita apostoleja, ja hänen todistukseensa vedoten

⁵⁴³ vrt. Apt. 9:3–18.

⁵⁴⁴ vrt. Joh. 20:13; Matt. 28:11–15.

⁵⁴⁵ vrt. Luuk. 24:3, 22–23.

⁵⁴⁶ vrt. Luuk. 24:12.

⁵⁴⁷ vrt. Joh. 20:5–7.

⁵⁴⁸ vrt. Joh. 11:44.

⁵⁴⁹ vrt. Matt. 28:9–10; Joh. 20:11–18.

⁵⁵⁰ vrt. Mark. 16:1; Luuk. 24:1.

⁵⁵¹ vrt. Joh. 19:31, 42.

⁵⁵² vrt. Matt. 28:9–10; Joh. 20:11–18.

⁵⁵³ vrt. Luuk. 24:9–10.

⁵⁵⁴ vrt. 1 Kor. 15:5.

⁵⁵⁵ vrt. Luuk. 22:31–32.

seurakunta huudahtaa: ”Herra on todella noussut kuolleista! Hän on ilmestynyt Simonille” (Luuk. 24:34). 553, 448

642. Kaikki, mitä noina pääsiäispäivinä tapahtui, asetti jokaisen apostolin – ja aivan erityisesti Pietarin – palvelemaan pääsiäisaamuna koittaneen uuden aikakauden rakentamista. Ylösnouseen todistajina he pysyvät kirkon peruskivinä. Ensimmäisen uskovien yhteisön usko perustuu todellisten, kristittyjen hyvin tuntemien ihmisten todistukselle; heistä useimmat elivät vielä kristittyjen keskuudessa. Nämä Kristuksen ”ylösnousemuksen todistajat”⁵⁵⁶ ovat ennen kaikkea Pietari ja ne kaksitoista, mutta eivät vain he: Paavali puhuu selvästi yli viidestäsadasta henkilöstä, joille Jeesus ilmestyi yhtä aikaa; hän ilmestyi myös Jaakobille ja kaikille apostoleille.⁵⁵⁷ 659, 881, 860

643. Näiden todistusten valossa on mahdotonta tulkita Kristuksen ylösnousemus tapahtumaksi, joka ei kuuluisi fyysisen järjestyksen piiriin, ja kieltää sen historiallisuus. Tapahtumista käy ilmi, että opetuslasten usko joutui käymään äärimmäisen ankaran koetuksen läpi, kun heidän Mestarinsa kärsi ja kuoli ristillä, niin kuin hän oli ennustanut.⁵⁵⁸ Herran kärsimys järkytti opetuslapsia (ainakin muutamia heistä) niin perusteellisesti, etteivät he uskoneet suoralta kädeltä tietoa ylösnousemisesta. Evankeliumit eivät suinkaan näytä meille mystisiin kokemuksiin temmattua seurakuntaa, vaan opetuslapsia, jotka olivat masennuksissa (”murheellisina”, Luuk. 24:17) ja kauhistuneita.⁵⁵⁹ Sen tähden he eivät ollenkaan uskoneet haudalta palaavia naisia ja ”arvelivat naisten puhuvan omiaan” (Luuk. 24:11).⁵⁶⁰ Kun Jeesus ilmestyi pääsiäispäivän iltana niille yhdelletoista, ”hän moitti heidän epäuskoaan ja heidän sydämensä kovuutta, kun he eivät olleet uskoneet niitä, jotka olivat nähneet hänet kuolleista nousseena” (Mark. 16:14).

644 Opetuslapset epäilevät vielä silloinkin, kun ylösnoussut Jeesus ilmestyy heille itselleen,⁵⁶¹ sillä asia näyttää heistä niin mahdottomalta; he luulevat näkevänsä aaveen.⁵⁶² ”Kuitenkaan he eivät vielä tienneet, mitä uskoa, niin iloissaan ja ihmeissään he nyt olivat” (Luuk. 24:41). Tuomas käy läpi saman epäilyksen,⁵⁶³ ja vielä Jeesuksen ilmestyessä viimeisen keran Galileassa – siitä kertoo Matteus – joillakin oli ”epäilyksiä” (Matt. 28:17). Siksi oletamus, että ylösnousemus olisi apostolien uskon (tai herkkäuskoisuuden) tuote, ei ole pitävä. Päinvastoin heidän uskonsa ylösnousemukseen on syntynyt – Jumalan armon vaikuttaessa – ylösnouseen Jeesuksen todellisuuden välittömästä kokemisesta.

KRISTUKSEN YLÖSNOUSSEEN IHMISLUONNON OLEMISTAPA

645. Ylösnoussut Jeesus astuu välittömään yhteyteen opetuslastensa kanssa antamalla heidän koskea itseään⁵⁶⁴ ja aterioimalla heidän kanssaan.⁵⁶⁵ Sen kautta hän kutsuu heitä toteamaan, ettei hän ole mikään aave,⁵⁶⁶ mutta ennen

⁵⁵⁶ vrt. Apt. 1:22.

⁵⁵⁷ vrt. 1 Kor. 15:4–8.

⁵⁵⁸ vrt. Luuk. 22:31–32.

⁵⁵⁹ vrt. Joh. 20:19.

⁵⁶⁰ vrt. Mark. 16:11,13.

⁵⁶¹ vrt. Luuk. 24:38.

⁵⁶² vrt. Luuk. 24:39.

⁵⁶³ vrt. Joh. 20:24–27.

⁵⁶⁴ vrt. Luuk. 24:39; Joh. 20:27.

⁵⁶⁵ vrt. Luuk. 24:30,41–43; Joh. 21:9,13–15.

⁵⁶⁶ vrt. Luuk. 24:39.

kaikkea sen, että ylösnoussut ruumis, jossa hän seisoo heidän edessään, on todella se sama ihmisruumis, jota piinattiin ja joka naulittiin ristille, sillä kärsimyksen jäljet yhä näkyvät siinä.⁵⁶⁷ Tällä todellisella ihmisruumiilla on kuitenkin samalla kirkastetun ruumiin uudet ominaisuudet: Jeesus ei ole enää sidottu aikaan eikä paikkaan, vaan hän voi olla mielensä mukaan, missä ja milloin haluaa.⁵⁶⁸ Hänen ihmisluontoaan ei voida enää pidättää maan päällä, vaan se kuuluu ainoastaan Isän jumalalliselle alueelle.⁵⁶⁹ Tästä syystä ylösnoussut Jeesus voi valita täysin vapaasti, missä hahmossa hän haluaa ilmes- tyä: puutarhurina⁵⁷⁰ tai ”ulkonäöltään toisenlaisena” (Mark. 16:12), kuin millaisena he hänet olivat tunteneet – juuri näin herättääkseen heidän us- konsa.⁵⁷¹ 999

646. Jeesuksen ylösnousemus ei ollut paluu ajalliseen elämään, niin kuin tapahtui kuolleista herättämisisä, jotka hän teki ennen pääsiäistä Jairuksen pikku tyttären, Nainin nuoren miehen ja Lasaruksen kohdalla. Nämä tapahtumat olivat ihmeitä, mutta ihmiset, joille ihme tapahtui, palasivat Jeesuksen voimasta tavalliseen, ajalliseen elämään. Heidän oli kerran kuoltava uudestaan. Kristuksen ylösnousemus on olennaisesti toisenlainen. Hän siirtyy kuolleista herätetyssä ruumiissaan kuolleenaolon tilasta toiseen elämään, ajan ja paikan tuolle puolelle. Pyhän Hengen voima täyttää ylösnousemuk- sessa Jeesuksen ruumiin; kirkastetussa tilassaan hän on osallinen Jumalan elämästä, niin että pyhä Paavali voi sanoa Kristuksesta: ”Hän on taivaallinen ihminen.”⁵⁷² 934, 549

YLÖSNOUSEMUS TRANSCENDENTTISENA TAPAHTUMANA

647. ”Oi totisesti autuas yö, joka yksin sai tietää ajan ja hetken, jolloin Kris- tus nousi ylös tuonelasta”, riemuitsee pääsiäisvigilian ”Exsultet”.⁵⁷³ Ylösnousemuksella ei tosiaankaan ole yhtään silminnäköä, eikä yksikään evan- gelista kuvaa sitä. Ei kukaan ole voinut sanoa, millä tavalla se fyysisesti tapahtui. Vielä vähemmän saattoi ylösnousemuksen syvin olemus, siirtyminen toisenlaiseen elämään, olla jotain aistein havaittavaa. Vaikka ylösnousemus onkin historiallinen tapahtuma, joka voidaan todeta sekä tyhjän haudan muodostaman merkin että apostolien ja ylösnoussuun välisten kohtaamisten reaalisuuden kautta, ylösnousemus kuitenkin siinä, missä se ulottuu historian ulko- ja yläpuolelle, pysyy uskon salaisuuden syvimmissä ytimessä. Siksi kuolleista herätetty Kristus ei ilmesty maailmalle,⁵⁷⁴ vaan opetuslapsilleen, ”niille, jotka yhdessä hänen kanssaan olivat tulleet Galileasta Jerusalemiin.

⁵⁶⁷ vrt. Luuk. 24:40; Joh. 20:20,27.

⁵⁶⁸ vrt. Matt. 28:9,16–17; Luuk. 24:15,36; Joh. 20:14,19,26; 21:4.

⁵⁶⁹ vrt. Joh. 20:17.

⁵⁷⁰ vrt. Joh. 20:14–15.

⁵⁷¹ vrt. Joh. 20:14,16; 21:4,7.

⁵⁷² vrt. 1 Kor. 15:35–50.

⁵⁷³ *Pääsiäisvigilian ”Exsultet”*: Missale Romanum.

⁵⁷⁴ vrt. Joh. 14:22.

Nämä ovat nyt hänen todistajiaan, he todistavat hänestä Israelin kansalle” (Apt. 13:31). 1000

II Ylösousemus on Pyhän Kolminaisuuden teko

648. Kristuksen ylösousemus on uskon asia Jumalan omana transsendenttisenä asioihin puuttumisena luomakunnassa ja historiassa. Jumaluuden kolme persoonaa toimivat siinä yhdessä ja ilmaisevat samalla oman luonteensa. Ylösousemus tapahtui Isän voimasta, joka ”herätti kuolleista”(Apt. 2:24) Kristuksen, Poikansa, ja otti siten hänen ihmislouduksensa – ruumis mukaanluettuna – täydellisesti Kolminaisuuteen. Näin Jeesus on lopullisesti ilmoitettu ”pyhyiden Hengen puolelta” Jumalan Pojaksi, ”jolla on valta ja joka on ylösousemuksessa tähän asemaan asetettu” (Room. 1:4). Pyhä Paavali korostaa Jumalan ilmestymistä⁵⁷⁵ Pyhän Hengen työssä, kun Henki teki eläväksi Jeesuksen kuolleen ihmisyyden ja korotti sen jumalalliseen kirkkauteen. 258, 989, 663, 445, 272

649. Mitä Poikaan tulee, hän itse saa aikaan ylösousemuksensa jumalallisella voimallaan. Jeesus ilmoittaa, että Ihmisen Pojan pitää kärsiä paljon, kuolla ja sitten nousta kuolleista (sanan aktiivisessa merkityksessä).⁵⁷⁶ Toisessa paikassa hän sanoo nimenomaan: ”Minä annan henkeni – ottaakseni sen jälleen takaisin ... Minulla on valta antaa se ja valta ottaa se takaisin” (Joh. 10:17–18). ”Me uskomme, että Jeesus on kuollut ja noussut kuolleista” (1 Tess. 4:14).

650. Kirkkoisät tarkastelevat ylösousemusta Kristuksen jumalallisesta persoonasta käsin. Se pysyi yhdistyneenä hänen sieluunsa ja ruumiiseensa, vaikka kuolema oli erottanut ne toisistaan. ”Ihmisen olemuksen molemmat osat liittyvät uudelleen yhteen jumalallisen luonnon ykseyden tähden, joka oli läsnä ihmislouduksen kummassakin osassa. Kuolema toteutuu ihmisen rakenteen hajoamisella ja ylösousemus kummankin erilleen joutuneen osan yhteenliittymisellä”.⁵⁷⁷ 626, 1005

III Ylösousemuksen tarkoitus ja merkitys pelastukselle

651. ”Mutta ellei Kristusta ole herätetty, silloin meidän julistuksemme on turhaa puhetta, turhaa myös teidän uskonne” (1 Kor. 15:14). Ylösousemus merkitsee ennen kaikkea vahvistusta kaikelle sille, mitä Kristus on tehnyt ja opettanut. Kaikki totuudet, nekin jotka ovat ihmishengelle kaikkein käsittä-

⁵⁷⁵ vrt. Room. 6:4; 2 Kor. 13:4; Fil. 3:10; Ef. 1:19–22; Hepr. 7:16.

⁵⁷⁶ vrt. Mark. 8:31; 9:9–31; 10:34.

⁵⁷⁷ pyhä Gregorios Nyssalainen, *De tridui inter mortem et resurrectionem Domini nostri Iesu Christi spatio*, 9; PG 46, 417; DS 325; Anastasius II, *In prolixitate epistulae*: DS 359; pyhä Hormisdas, *Inter ea quae*: DS 369; Toledon XI konsiili, *Symbolum*: DS 539.

mättöimmät, osoittautuvat tosiksi, kun Kristus on ylösnousemuksellaan antanut lupaamansa lopullisen todistuksen jumalallisesta vallastaan. 129, 274

652. Kristuksen noustessa kuolleista *toteutuvat vanhan liiton lupaukset*,⁵⁷⁸ samoin ne lupaukset, jotka Jeesus on antanut maallisen elämänsä aikana.⁵⁷⁹ Ilmaisu ”kirjoitusten mukaan”⁵⁸⁰ osoittaa, että Kristuksen ylösnousemus toteuttaa nämä ennustukset. 994, 601

653. Jeesuksen ylösnousemus *vahvistaa hänen jumaluutensa todeksi*. Hän oli sanonut: ”Sitten kun olette korottaneet Ihmisen Pojan, te ymmärrätte, että Minä olen” (Joh. 8:28). Ristiinnaulitun ylösnousemus osoittaa, että hän on todella ”Minä olen”, Jumalan Poika, ja itse Jumala. Pyhä Paavali saattoi sanoa juutalaisille: ”Minkä Jumala lupasi meidän isillemme, sen hän on täyttänyt meille, heidän lapsilleen. Hän on herättänyt Jeesuksen kuolleista, niin kuin toisessa psalmissa sanotaan: – Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin” (Apt. 13:32–33).⁵⁸¹ Kristuksen ylösnousemus on kiinteässä yhteydessä Jumalan Pojan ihmiseksitulon salaisuuteen. Jumalan ikuisen suunnitelman mukaisesti ylösnousemus on ihmiseksitulon täyttymys. 445, 422, 461

654. Pääsiäisen salaisuudella on kaksi puolta: kuolemallaan Kristus vapauttaa meidät synnistä, ylösnousemuksellaan hän avaa meille pääsyn uuteen elämään. Uusi elämä on ensinnäkin *vanhurskauttamista*, joka palauttaa meidät jälleen Jumalan armoon,⁵⁸² ”jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus herätettiin kuolleista” (Room. 6:4). Vanhurskauttaminen merkitsee voittoa synnin tuottamasta kuolemasta ja uutta osallisuutta armoon.⁵⁸³ Siinä toteutuu *Jumalan lapseksi ottaminen*, sillä ihmisistä tulee Kristuksen veljiä. Jeesus itse kutsuu opetuslapsiaan ylösnousemisensa jälkeksi veljiksi: ”Menkää sanomaan veljilleni” (Matt. 28:10).⁵⁸⁴ Emme ole hänen veljiään luonnostamme, vaan armon lahjana, sillä tässä adoptiossa saamme todellisesti osallisuuden ainosyntyisen Pojan elämään, joka on tullut täysin näkyviin hänen ylösnousemisessaan. 1987, 1996

655. Lopuksi Kristuksen ylösnousemus – ja ylösnoussut Kristus itse – on *meidän tulevan ylösnousemuksemme* syy ja perusta: ”Mutta nyt Kristus on herätetty kuolleista, esikoisena niiden joukosta jotka ovat kuolleet ... Sillä niin kuin kaikki ihmiset Aadamista osallisina kuolevat, niin myös kaikki Kristuksesta osallisina tehdään eläviksi” (1 Kor. 15:20–22). Tätä täyttymys-

⁵⁷⁸ vrt. Luuk. 24:26–27, 44–48.

⁵⁷⁹ vrt. Matt. 28:6; Mark. 16:7; Luuk. 24:6–7

⁵⁸⁰ vrt. 1 Kor. 15: 3–4; *Nikaian-Konstantinopolin uskontunnustus*: DS 150.

⁵⁸¹ vrt. Ps. 2:7.⁵⁸²

⁵⁸² vrt. Room. 4:25.

⁵⁸³ vrt. Ef. 2:4–5; 1 Piet. 1:3.

⁵⁸⁴ vrt. Joh. 20:17.

tä odottaessamme ylösnoussut Kristus elää uskoviensa sydämissä. Ylösnousseessa kristityt saavat maistaa ”tulevan maailman voimia” (Hepr. 6:5), ja Kristus asettaa heidän elämänsä turvallisesti Jumalan huomaan,⁵⁸⁵ ”jotta ne, jotka elävät, eivät enää eläisi itselleen vaan hänelle, joka on kuollut ja noussut kuolleista heidän tähtensä” (2 Kor. 5:15). 989, 1002

LYHYESTI

656. Usko ylösnousemukseen kohdistuu tapahtumaan, joka on samalla kertaa opetuslasten historiallisesti toteama – opetuslapset olivat todella kohdanneet Ylösnouseen – ja toisaalta tämän uskon kohteena on transsendenttinen mysteeri, koska siinä on kyseessä Kristuksen ihmissyyden astuminen Jumalan kunniaan.
657. Tyhjä hauta ja siellä taitellut käärinliinat merkitsevät, että Kristuksen ruumis on Jumalan voimalla päässyt kuoleman siteistä ja maatumisesta. Tyhjä hauta ja käärinliinat valmistavat opetuslapsia kohtaamaan Ylösnouseen.
658. Kristus, ”kuolleista nousseiden esikoinen” (Kol. 1:18), on meidän oman kuolleista noussemisemme aikaansaaja jo nyt, kun hän vanhurskauttaa sielumme,⁵⁸⁶ ja kerran, kun hän tekee ruumiimme eläväksi.⁵⁸⁷

Kuudes artikkeli

JEEBUS ”ASTUI YLÖS TAIVAISIIN, ISTUU JUMALAN, ISÄN KAIKKIVALTIAAN OIKEALLA PUOLELLA”

659. ”Kun Herra Jeesus oli puhunut heille, hänet otettiin ylös taivaaseen ja hän istuutui Jumalan oikealle puolelle” (Mark. 16:19). Kristuksen ruumis kirkastettiin jo ylösnousemisen hetkellä, niin kuin hänen ruumiinsa uudet, pysyvät yliluonnolliset ominaisuudet osoittavat.⁵⁸⁸ Tavallinen ihmisluonto kätkee kuitenkin näkyvistä hänen kirkkautensa niiden neljänkymmenen päivän aikana, jolloin hän tuttuun tapaan syö ja juo opetuslastensa kanssa⁵⁸⁹ ja opettaa heille Jumalan valtakuntaa.⁵⁹⁰ Kristuksen viimeinen näyttäytyminen päättyy hänen inhimillisen luontonsa astumiseen lopullisesti Jumalan kirk-

⁵⁸⁵ vrt. Kol. 3:1–3.

⁵⁸⁶ vrt. Room. 6:4.

⁵⁸⁷ vrt. Room. 8:11.

⁵⁸⁸ vrt. Luuk. 24:31; Joh. 20:19,26.

⁵⁸⁹ vrt. Apt. 10:41.

⁵⁹⁰ vrt. Apt. 1:3.

kauteen,⁵⁹¹ jota symbolisoivat pilvi⁵⁹² ja taivas,⁵⁹³ jossa Jeesus siitä lähtien istuu valtaistuimella Jumalan oikealla puolella.⁵⁹⁴ Aivan poikkeuksellisesti ja vain yhden kerran hän näyttäytyy viimeisessä ilmestymisessään Paavalille – ikään kuin ”keskoselle” (1 Kor. 15:8) – ja kutsuu hänet apostoliksi.⁵⁹⁵ 645, 66, 697, 642

660. Jeesuksen salaperäisistä sanoista Magdalan Marialle voidaan kuulla, että Ylösnousseen kirkkaus oli tänä välajaksona näkyvissä vain verhotusti: ”Minä en vielä ole noussut Isän luo. Mene sinä viemään sanaa minun veljileni ja sano heille, että minä nousen oman Isäni ja teidän Isänne luo, oman Jumalani ja teidän Jumalanne luo” (Joh. 20:17). Nämä sanat osoittavat eron ylösnousseen Kristuksen ja toisaalta Isän oikealle puolelle korotetun Kristuksen kirkkauden ilmenemisen välillä. Taivaaseenastumisen yhtäikaa historiallinen ja transsendenttinen tapahtuma merkitsee siirtymistä edellisestä jälkimmäiseen.

661. Tämä viimeinen vaihe liittyy kiinteästi ensimmäiseen eli taivaasta alasastumiseen ihmiseksitulemisessa. Vain hän, joka on ”lähtenyt Isän luota”, voi myös ”palata Isän luokse”, nimittäin Kristus.⁵⁹⁶ ”Kukaan ei ole noussut taivaaseen, paitsi hän, joka on taivaasta tänne tullut: Ihmisen Poika” (Joh. 3:13).⁵⁹⁷ Luonnollisten voimiensa varaan jätettynä ihmisluonnolla ei ole pääsyä ”Isän kotiin”⁵⁹⁸, Jumalan elämään ja autuuteen. Kristus yksin voi avata ihmiselle tämän tien. ”Hän antaa meille, oman ruumiinsa jäsenille, toivon saada seurata häntä sinne, minne hän, kirkkomme pää ja alku, itse on edeltä mennyt.”⁵⁹⁹ 461, 792

662. ”Kun minut korotetaan maasta, minä vedän kaikki luokseni” (Joh. 12:32). Ristille korottaminen merkitsee ja ilmoittaa etukäteen Jeesuksen taivaaseenastumisessa tapahtuvaa korottamista. Edellinen on jälkimmäisen alku. Jeesus Kristus, uuden ja ikuisen liiton ainoa pappi, ”ei mennyt ihmiskäsin tehtyyn pyhäkköön, ... vaan taivaaseen ollakseen nyt Jumalan edessä puhumassa meidän puolestamme” (Hepr. 9:24). Kristus toimittaa pappautaan taivaassa jatkuvasti. ”Siksi hän voi pelastaa kaikki, jotka hänen kauttaan lähestyvät Jumalaa, sillä hän elää alati ja rukoilee heidän puolestaan” (Hepr. 7:25). ”Meitä odottavan hyvän ylipappina” (Hepr. 9:11) hän on taivaassa Isän kunniaksi vietettävän liturgian keskus ja pääselebrantti.⁶⁰⁰ 1545, 1137

⁵⁹¹ vrt. Mark. 16:12; Luuk. 24:15; Joh. 20:14–15; 21:4.

⁵⁹² vrt. Apt. 1:9; vrt. myös Luuk. 9:34–35; 2 Moos. 13:22.

⁵⁹³ vrt. Luuk. 24:51.

⁵⁹⁴ vrt. Mark. 16:19; Apt. 2:33; 7:56; vrt. myös Ps. 110:1.

⁵⁹⁵ vrt. 1 Kor. 9:1; Gal. 1:16.

⁵⁹⁶ vrt. Joh. 16:28.

⁵⁹⁷ vrt. Ef. 4:8–10.

⁵⁹⁸ vrt. Joh. 14:2.

⁵⁹⁹ *Herran taivaaseenastumisen I prefaatio*: Missale Romanum.

⁶⁰⁰ vrt. Ilm. 4:6–11.

663. Nyt Kristus istuu Isän oikealla puolella: ”Isän oikealla puolella ymmärrämme jumaluuden kirkkautta ja kunniaa, jossa Jumalan Poika on ikuisuudesta alkaen Jumalana, Isän kanssa yhtä olemusta olevana, ja jossa hän nyt, tultuaan viimeisinä aikoina lihaksi, istuu myös ruumiillisesti, koska hänen lihansa on saanut yhtäläisen kunnian”.⁶⁰¹ 648

664. Isän oikealla puolella istuminen merkitsee, että Messiaan valtakunta alkaa. Profeetta Danielin Ihmisen Poikaa koskeva näky käy toteen: ”Hänelle annettiin valta, kunnia ja kuninkuus, kaikkien kansojen, kansakuntien ja kielten tuli palvella häntä. Hänen valtansa on ikuinen valta, joka ei katoa, eikä hänen kuninkuutensa koskaan häviä” (Dan. 7:14). Siitä hetkestä lähtien apostolit ovat sen valtakunnan todistajia, ”jolla ei ole loppua”.⁶⁰² 541

LYHYESTI

665. Kristuksen taivaaseenastuminen merkitsee Jeesuksen inhimillisen luonnon lopullista siirtymistä Jumalan taivaalliselle alueelle, josta hän on tuleva takaisin,⁶⁰³ mutta joka siihen saakka kätkee hänet ihmisten katseilta.⁶⁰⁴

666. Jeesus Kristus, kirkon Pää, menee edellämme Isän kirkkauden valtakuntaan, jotta me kaikki hänen ruumiinsa jäseninä eläisimme toivossa saada eräänä päivänä olla hänen luonaan ikuisesti.

667. Koska Jeesus Kristus on mennyt kerta kaikkiaan taivaan pyhäkköön, hän toimittaa lakkaamatta esirukouksia puolestamme Välittäjänä, joka jatkuvasti vuodattaa päällemme Pyhän Hengen.

⁶⁰¹ pyhä Johannes Damaskolainen, *De fide orthodoxa*, 4, 2: PG 94, 1104.

⁶⁰² vrt. *Nikaian-Konstantinopolin uskontunnustus*: DS 150.

⁶⁰³ vrt. Apt. 1:11.

⁶⁰⁴ vrt. Kol. 3:3.

Seitsemäs artikkeli

”ON SIELTÄ TULEVA TUOMITSEMAAN ELÄVIÄ JA KUOLLEITA”

I ”On kunniaassa tuleva takaisin ...”

KRISTUS HALLITSEE JO KIRKON VÄLITYKSELLÄ ...

668. ”Juuri sitä vartenhan Kristus kuoli ja heräsi elämään, että hän olisi niin kuolleiden kuin elävienkin Herra” (Room. 14:9). Kristuksen astuminen taivaaseen merkitsee, että hän on nyt inhimillisessä luonnossaan osallinen itse Jumalan valtaan ja voimaan. Jeesus Kristus on Herra: hänellä on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Jumala on asettanut hänet ”istumaan oikealle puolelleen taivaassa, ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja mahteja”, sillä Isä ”on alistanut kaiken hänen valtaansa” (Ef. 1:20–22). Kristus on maailman-kaikkeuden⁶⁰⁵ ja historian Herra. Hänessä ihmisen historia, jopa koko luomakunta ”yhdistetään uudelleen yhdeksi”⁶⁰⁶ ja viedään päätökseen transsendenssissa. 450, 518

669. Herrana Kristus on myös kirkon, ruumiinsa pää.⁶⁰⁷ Vaikka hänet otettiin taivaaseen ja kirkastettiin, kun hän oli vienyt tehtävänsä päätökseen, hän kuitenkin pysyy maan päällä kirkossaan. Lunastus on sen auktoriteetin lähde, jota Kristus Pyhän Hengen voimalla käyttää kirkossa.⁶⁰⁸ ”Kristuksen valtakunta on jo mysteerinä”⁶⁰⁹ läsnä kirkossa, joka on ”tämän valtakunnan itu ja alku maan päällä”⁶¹⁰. 792, 1088, 541

670. Taivaaseenastumisen jälkeen Jumalan suunnitelma on tullut täyttymisvaiheeseensa. Me elämme jo ”viimeistä aikaa” (1 Joh. 2:18).⁶¹¹ ”Maailman aikojen loppukausi on siis jo tullut. Maailman uudistuminen ei ole ainoastaan peruuttamattomasti säädetty, vaan määrättyllä tavalla se maailmassa jo edeltäkäsikin toteutuukin. Tässä maailmassa kirkko näet on jo merkitty todellisella, joskin vielä epätäydellisellä pyhyydellä.”⁶¹² Kristuksen valtakunta osoittaa jo nyt läsnäolonsa ihmeellisten merkkien kautta,⁶¹³ jotka seuraavat kirkon julistaessa tätä valtakuntaa.⁶¹⁴ 1042, 825, 547

⁶⁰⁵ vrt. Ef. 4:10; 1 Kor. 5:24, 27–28.

⁶⁰⁶ vrt. Ef. 1:10.

⁶⁰⁷ vrt. Ef. 1:22.

⁶⁰⁸ vrt. Ef. 4:11–13.

⁶⁰⁹ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 3.

⁶¹⁰ sama, 5.

⁶¹¹ vrt. 1 Piet. 4:7.

⁶¹² Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 48.

⁶¹³ vrt. Mark. 16:17–18.

⁶¹⁴ vrt. Mark. 16:20.

... KUNNES KAIKKI ON ALISTETTU HÄNEN JALKOJENSA ALLE

671. Kristuksen valtakunta, joka on kirkossa jo läsnä, ei ole kuitenkaan vielä toteutunut täydellisesti, kuningas ei ole vielä tullut maan päälle ”suuressa voimassaan ja kirkkaudessaan” (Luuk. 21:27).⁶¹⁵ Pahan vallat hyökkäävät vielä sen kimppuun,⁶¹⁶ vaikka Kristus onkin pääsiäisessään jo saanut niistä perusteellisen voiton. Kunnes kaikki on alistettu hänen valtaansa,⁶¹⁷ ”kunnes tulevat uudet taivaat ja uusi maa, joissa vanhurskaus asuu, pyhiinvaeltava kirkko kantaa tähän aikaan kuuluvissa sakramenteissaan ja instituutioissaan tämän katoavan maailman kuvaa; kirkkokin elää niiden luotujen joukossa, jotka vielä huokaavat synnytystuskissa ja odottavat Jumalan lasten ilmestymistä.”⁶¹⁸ Siitä syystä kristityt rukoilevat varsinkin eukaristian vietossa⁶¹⁹ Kristuksen pikaista tulemistä⁶²⁰ huutaen hänelle: ”Tule, Herra!” (Ilm. 22:20).⁶²¹ 1043, 769, 773, 1043, 2046, 2817

672. Kristus sanoi ennen taivaaseenastumistaan, ettei vielä ollut aika pysyttää kunniassa Israelin odottamaa messiaanista valtakuntaa,⁶²² jonka profeettojen mukaan⁶²³ piti tuoda kaikkia ihmisiä koskeva vanhurskauden, rakkauden ja rauhan lopullinen herruus. Nykyinen aika on Herran sanojen mukaan Hengen ja todistamisen aikaa,⁶²⁴ mutta myös pahan aikaansaaman ”ahdistuksen”⁶²⁵ ja koettelemuksen aikaa,⁶²⁶ joka ei säästä kirkkoakaan⁶²⁷ ja on alkua viimeisten päivien taisteluille.⁶²⁸ Se on odotuksen ja valvomisen aikaa.⁶²⁹ 732, 2612

KRISTUKSEN KUNNIAKAS TULEMINEN, ISRAELIN TOIVO

673. Taivaaseenastumisen jälkeen Kristuksen saapuminen kunniassa on lähellä,⁶³⁰ vaikka meidän ei kuulukaan ”tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa nojalla on asettanut” (Apt. 1:7).⁶³¹ Tämä eskatologinen saa-

⁶¹⁵ vrt. Matt. 25:31.

⁶¹⁶ vrt. 2 Tess. 2:7.

⁶¹⁷ vrt. 1 Kor. 15:28.

⁶¹⁸ Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 48.

⁶¹⁹ vrt. 1 Kor. 11:26.

⁶²⁰ vrt. 2 Piet. 3:11–12.

⁶²¹ vrt. 1 Kor. 16:22; Apt. 22:17.

⁶²² vrt. Apt. 1:6–7.

⁶²³ vrt. Jes. 11:1–9.

⁶²⁴ vrt. Apt. 1:8.

⁶²⁵ vrt. 1 Kor. 7:26.

⁶²⁶ vrt. Ef. 5:16.

⁶²⁷ vrt. 1 Piet. 4:17.

⁶²⁸ vrt. 1 Joh. 2:18; 4:3; 1 Tim. 4:1.

⁶²⁹ vrt. Matt. 25:1–13; Mark. 13:33–37.

⁶³⁰ vrt. Ilm. 22:20.

⁶³¹ vrt. Mark. 13:32.

puminen voi tapahtua minä hetkenä tahansa,⁶³² joskin sitä ja sitä edeltävää lopun ajan koettelemusta vielä ”pidätellään”.⁶³³ 1040, 1048

674. Kirkastetun Messiaan tulo riippuu historian joka vaiheessa⁶³⁴ siitä, että ”koko Israel” (Room. 11:26)⁶³⁵ tunnustaa hänet. Nyt Israel on osaksi ”paatunut”,⁶³⁶ niin ettei se usko Jeesukseen (Room. 11:20). Pietari sanoo sen heluntain jälkeen Jerusalemin juutalaisille: ”Katukaa siis syntejänne, jotta ne pyyhittäisiin pois, kääntykää, jotta Herra antaisi tulla virvoituksen ajan ja lähettäisi Jeesuksen, teille ennalta valitsemansa Voidellun. Taivas oli oleva hänen asuinsijansa siihen aikaan saakka, jolloin kaikki pannaan kohdalleen, niin kuin Jumala ikiajoista asti on luvannut pyhien profeettojensa suulla” (Apt. 3:19–21). Ja Paavali sanoo samoin: ”Jos juutalaisten hyläytyksi tuleminen on avannut maailmalle pääsyn sovintoon, niin mitä tapahtuukaan, kun Jumala ottaa heidät yhteyteensä? Silloinhan kuolleet heräävät eloon!” (Room. 11:15). Juutalaisten täyteen astuminen messiaaniseen pelastukseen⁶³⁷ kansojen täyteen jälkeen⁶³⁸ tekee Jumalan kansalle mahdolliseksi toteuttaa sen ”Kristuksen täyteen” (Ef. 4:13), jossa ”Jumala on kaikki kaikissa” (1 Kor. 15:28). 840, 58

KIRKON VIIMEINEN KOETUS

675. Ennen Kristuksen tulemistä kirkon täytyy käydä läpi viimeinen koetus, joka saa monien uskovien uskon horjumaan.⁶³⁹ Vaino, joka seuraa kirkkoa sen pyhiinvaelluksella maan päällä,⁶⁴⁰ paljastaa ”pahuuden salaisuuden”, uskonnollisen petoksen, joka antaa ihmisille näennäisratkaisun heidän ongelmiinsa totuudesta luopumisen hinnalla. Pahin uskonnollinen petos on Antikristuksen petos, eli valheellinen messiaanisuus, jossa ihminen korottaa itsensä kaiken herraksi Jumalan ja hänen lihaksi tulleen Messiaansa sijaan.⁶⁴¹ 769

676. Tämä Kristusta vastaan nouseva petos näkyy jo maailmassa joka kerran, kun ihminen väittää saavuttavansa historiassa messiaanisen toivon täyttymyksen, joka ei kuitenkaan voi toteutua ennen kuin historian jälkeisessä eskatologisessa hyvän ja pahan erottamisessa. Tämän vääristetyn kuvan Jumalan valtakunnan lopullisesta tulemisesta jo historiassa kirkko on hylännyt ennen kaikkea sekularisoituneen poliittisen messianismin muodossa,⁶⁴² jonka kirk-

⁶³² vrt. Matt. 24:44; 1 Tess. 5:2.

⁶³³ vrt. 2 Tess. 2:3–12.

⁶³⁴ vrt. Room. 11:31.

⁶³⁵ vrt. Room. 11:26; Matt. 23:39.

⁶³⁶ vrt. Room. 11:25.

⁶³⁷ vrt. Room. 11:12.

⁶³⁸ vrt. Room. 11:25; Luuk. 21:24.

⁶³⁹ vrt. Luuk. 18:8; Matt. 24:12.

⁶⁴⁰ vrt. Luuk. 21:12; Joh. 15:19–20.

⁶⁴¹ vrt. 2 Tess. 2:4–12; 1 Tess. 5:2–3; 2 Joh. 7; 1 Joh. 2:18,22.

⁶⁴² vrt. Pius XI, ensyklika *Divini Redemptoris*, joka tuomitsee ”väärän mystisismien” ”tässä köyhien vapautuksen irvikuvassa”; Vatikaanin II kir.kok., pastoraalikongregatio *Gaudium et spes*, 20–21.

ko näkee sisintään myöden perverssiksi, mutta myös sen lievemässä muodossa, jota kutsutaan millenarismiksi.⁶⁴³ 2425

677. Kirkko astuu Jumalan valtakunnan kirkkauteen vain viimeisen pääsiäisen kautta, jossa se seuraa Herraansa hänen kuolemassaan ja ylösnousemisessaan.⁶⁴⁴ Valtakunta ei siis toteudu siten, että kirkko saavuttaisi jatkuvasti kehittymällä riemuvoiton historiassa,⁶⁴⁵ vaan siten, että Jumala voittaa pahuuden voimien viimeisen hyökkäyksen.⁶⁴⁶ Tämän voiton seurauksena taivaasta laskeutuu Kristuksen morsian.⁶⁴⁷ Jumalan voitto pahan kapinasta ilmenee viimeisenä tuomiona sen jälkeen, kun tämä katoava maailma⁶⁴⁸ on kokenut viimeisen kosmisen järkkymisen.⁶⁴⁹ 1340, 2853

II ”... tuomitsemaan eläviä ja kuolleita” 1038–1041

678. Profeettojen⁶⁵⁰ ja Johannes Kastajan⁶⁵¹ tavoin Jeesuskin saarnatoiminnassaan julistaa tulevaa viimeisen tuomion päivää. Silloin tuodaan päivänvaloon jokaisen ihmisen teot⁶⁵² ja sydänten salaisuudet.⁶⁵³ Silloin tuomitaan syntinen epäusko, joka on väheksynyt Jumalan tarjoamaa armoa.⁶⁵⁴ Asenoituminen lähimmäiseen paljastaa, onko ihminen ottanut vastaan vai torjunnut Jumalan armon ja rakkauden.⁶⁵⁵ Viimeisenä päivänä Jeesus sanoo: ”Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle” (Matt. 25:40). 1470

679. Kristus on iankaikkisen elämän Herra. Maailman Vapahtajana hänellä on täysi oikeus lausua lopullinen tuomio ihmisten teoista ja sydäimestä. Hän on ”hankkinut” tämän oikeuden ristinkuolemallaan. Sen tähden Isä ”on antanut kaiken tuomiovallan Pojalle” (Joh. 5:22).⁶⁵⁶ Mutta Poika ei ole tullut tuomitsemaan vaan pelastamaan⁶⁵⁷ ja antamaan sen elämän, joka on hänessä.⁶⁵⁸ Se, joka tässä elämässä torjuu armon, tuomitsee itse itsensä jo nyt.⁶⁵⁹

⁶⁴³ vrt. Sanctum Officium, *Decretum de millenarismo* (19.7. 1944) DS 3839.

⁶⁴⁴ vrt. Ilm. 19:1–9.

⁶⁴⁵ vrt. Ilm. 3:18

⁶⁴⁶ vrt. Ilm. 20:7–10.

⁶⁴⁷ vrt. Ilm. 21:2–4.

⁶⁴⁸ vrt. Ilm. 20:12.

⁶⁴⁹ vrt. 2 Piet. 3:12–13.

⁶⁵⁰ vrt. 5 Moos. 7:10; Joel 3–4; Mal. 3:19.

⁶⁵¹ vrt. Matt. 3:7–12.

⁶⁵² vrt. Mark. 12:38–40.

⁶⁵³ vrt. Luuk. 12:1–3; Joh. 3:20–21; Room. 2:16; 1 Kor. 4:5.

⁶⁵⁴ vrt. Matt. 11:20–24; 12:41–42.

⁶⁵⁵ vrt. Matt. 5:22; 7:1–5.

⁶⁵⁶ vrt. Joh. 5:27; Matt. 25:31; Apt. 10:41; 17:31; 2 Tim. 4:1.

⁶⁵⁷ vrt. Joh. 3:17.

⁶⁵⁸ vrt. Joh. 5:26.

⁶⁵⁹ vrt. Joh. 3:18; 12:48.

Jokainen saa tekojensa mukaan,⁶⁶⁰ ja torjumalla rakkauden Hengen voi jopa tuomita itsensä iankaikkiseen kadotukseen.⁶⁶¹ 1021

LYHYESTI

680. Kristus, Herra, hallitsee jo nyt kirkkonsa välityksellä, mutta kaikki tässä maailmassa oleva ei vielä ole alistettu hänelle. Kristuksen valtakunta viettää voitonjuhlaa vasta sen jälkeen, kun pahan vallat ovat tehneet viimeisen rynnäkkönsä.
681. Tuomiopäivänä, maailman lopussa Kristus tulee kunnialla viemään hyvän lopulliseen riemuvoittoon pahasta niiden kasvettua rinnakkain vehnän ja rikkaruohon tavoin historian kuluessa.
682. Kun kirkastettu Kristus saapuu aikojen päättyessä tuomitsemaan eläviä ja kuolleita, hän paljastaa sydänten salaisimmat aikomukset ja maksaa jokaiselle ihmiselle hänen tekojensa mukaan ja sen mukaan, onko hän vastaanottanut vai torjunut armon.

⁶⁶⁰ vrt. 1 Kor. 3:12–15.

⁶⁶¹ vrt. Matt. 12:32; Hepr. 6:4–6; 10:26–31.